Holy Bible

Aionian Edition®

Мукеддес Калам (кирил йезик)

Uyghur Bible (cyrillic script)

Gospel Primer

Table of Contents

Preface
Genesis 1-4
John 1-21
Revelation 1-4
66 Verses
Reader's Guide
Glossary
Maps
History
Destiny
Illustrations, Doré

Welcome to the *Gospel Primer*. Thank you for your interest in the *Holy Bible Aionian Edition* ®, found at AionianBible.org. The Aionian Bible project invites you to reconsider popular Christian understanding. It may seem utterly ridiculous to suggest that the most well-known verse in the history of Christianity, John 3:16, was improperly translated. And it may seem preposterous to propose that a destiny of Heaven or Hell is not the complete picture. Yet have we or our forefathers ever carried ignorance and errors along for centuries in the past? We have. Even so, the Aionian Bible project does not abandon tradition or Christian heritage. We have much to learn from the belief and practice of godly men and women throughout all ages. And this booklet is a primer to the good news of Jesus Christ, the savior of all mankind.

Holy Bible Aionian Edition ®

Муқеддес Калам (кирил йезиқ)
Uyghur Bible (cyrillic script)
Gospel Primer

Creative Commons Attribution ShareAlike 4.0 International, 2018-2024
Source text: eBible.org
Source version: 10/1/2024
Source copyright: Creative Commons Attribution ShareAlike 4.0
Mukeddes Kalam - Uyghur Bible Translation Committee, 2010

Formatted by Speedata Publisher 4.19.26 (Pro) on 10/14/2024
100% Free to Copy and Print
TOR Anonymously
https://AionianBible.org

Published by Nainoia Inc
https://Nainoia-Inc.signedon.net

We pray for a modern Creative Commons translation in every language
Translator resources at https://AionianBible.org/Third-Party-Publisher-Resources
Report content and format concerns to Nainoia Inc
Volunteer help is welcome and appreciated!

Preface

Uyghur tili at AionianBible.org/Preface

The *Holy Bible Aionian Edition* ® is the world's first Bible *un-translation*! What is an *un-translation*? Bibles are translated into each of our languages from the original Hebrew, Aramaic, and Koine Greek. Occasionally, the best word translation cannot be found and these words are transliterated letter by letter. Four well known transliterations are *Christ*, *baptism*, *angel*, and *apostle*. The meaning is then preserved more accurately through context and a dictionary. The Aionian Bible un-translates and instead transliterates eleven additional Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and all mankind, and the nature of afterlife destinies.

The first three words are *aiōn*, *aiōnios*, and *aïdios*, typically translated as *eternal* and also *world* or *eon*. The Aionian Bible is named after an alternative spelling of *aiōnios*. Consider that researchers question if *aiōn* and *aiōnios* actually mean *eternal*. Translating *aiōn* as *eternal* in Matthew 28:20 makes no sense, as all agree. The Greek word for *eternal* is *aïdios*, used in Romans 1:20 about God and in Jude 6 about demon imprisonment. Yet what about *aiōnios* in John 3:16? Certainly we do not question whether salvation is eternal! However, *aiōnios* means something much more wonderful than infinite time! Ancient Greeks used *aiōn* to mean *eon* or *age*. They also used the adjective *aiōnios* to mean *entirety*, such as *complete* or even *consummate*, but never infinite time. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs. So *aiōnios* is the perfect description of God's Word which has *everything* we need for life and godliness! And the *aiōnios* life promised in John 3:16 is not simply a ticket to eternal life in the future, but the invitation through faith to the *consummate* life beginning now!

The next seven words are *Sheol*, *Hadēs*, *Geenna*, *Tartaroō*, *Abyssos*, and *Limnē Pyr*. These words are often translated as *Hell*, the place of eternal punishment. However, *Hell* is ill-defined when compared with the Hebrew and Greek. For example, *Sheol* is the abode of deceased believers and unbelievers and should never be translated as *Hell*. *Hadēs* is a temporary place of punishment, Revelation 20:13-14. *Geenna* is the Valley of Hinnom, Jerusalem's refuse dump, a temporal judgment for sin. *Tartaroō* is a prison for demons, mentioned once in 2 Peter 2:4. *Abyssos* is a temporary prison for the Beast and Satan. Translators are also inconsistent because *Hell* is used by the King James Version 54 times, the New International Version 14 times, and the World English Bible zero times. Finally, *Limnē Pyr* is the Lake of Fire, yet Matthew 25:41 explains that these fires are prepared for the Devil and his angels. So there is reason to review our conclusions about the destinies of redeemed mankind and fallen angels.

The eleventh word, *eleēsē*, reveals the grand conclusion of grace in Romans 11:32. Take the time to understand these eleven words. The original translation is unaltered and a highlighted note is added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. To help parallel study and Strong's Concordance use, apocryphal text is removed and most variant verse numbering is mapped to the English standard. We thank our sources at eBible.org, Crosswire.org, unbound.Biola.edu, Bible4u.net, and NHEB.net. The Aionian Bible is copyrighted with creativecommons.org/licenses/by/4.0, allowing 100% freedom to copy and print, if respecting source copyrights. Check the Reader's Guide and read online at AionianBible.org, with Android, and TOR network. Why purple? King Jesus' Word is royal… and purple is the color of royalty!

Адәмни қоғливетип, һаятлиқ дәриғигә баридиған йолни муһапизәт қилиш үчүн, у Ерәм беғиниң мәшриқ тәрипигә керубларни вә төрт тәрәпкә пирқирайдиған ялқунлуқ бир шәмшәрни қоюп қойди.

Яритилиш 3:24

Яритилиш

1 Муқәддәмдә Худа асманлар билән
зиминни яратти. 2 У чағда йәр болса
шәкилсиз вә қупқуруқ һаләттә болди;
қараңғулуқ чоңқур суларниң йүзини
қаплиди; Худаниң Роһи чоңқур сулар үстидә
ләрзан пәрваз қилатти. 3 Худа: «Йоруқлуқ
болсун!» девиди, йоруқлуқ пәйда болди. 4
Худа йоруқлуқниң яхши екәнлигини көрди;
Худа йоруқлуқ билән қараңғулуқни айриди.
5 Худа йоруқлуқни «күндүз», қараңғулуқни
«кечә» дәп атиди. Шу тәриқидә кәч билән
сәһәр өтти, бу тунҗа күн болди. 6 Андин
Худа: — Суларниң арилиғида бир бошлуқ
болсун вә сулар [жуқури-төвән] иккигә
айрилип турсун, деди. 7 Шуниң билән
Худа бир бошлуқ һасил қилип, суларни
бошлуқниң астиға вә бошлуқниң үстигә
айривәтти; иш әнә шундақ болди. 8 Худа
бу бошлуқни «асман» дәп атиди. Шу
тәриқидә кәч билән сәһәр өтти, бу иккинчи
күн болди. 9 Андин Худа: «Асманниң
астидики сулар бир йәргә жиғилсун, қуруқ
тупрақ көрүнсун!» девиди, дәл шундақ
болди. 10 Худа қуруқ тупрақни «йәр»,
жиғилған суларни болса «деңизлар» дәп
атиди. Худа буларниң яхши болғанлиғини
көрди. 11 Андин Худа йәнә: «Йәр һәр
хил өсүмлүкләрни, уруқлуқ отяшларни,
мевә беридиған дәрәқләрни түрлири
бойичә өзидә үндүрсун! Мевиләрниң ичидә
уруқлири болсун!» девиди, дәл шундақ
болди; 12 йәрдики өсүмлүкләрни, йәни
уруқ чиқидиған отяшларни өз түрлири
бойичә, мевә беридиған, йәни мевилириниң
ичидә уруқлири болған дәрәқләрни өз
түрлири бойичә үндүрди. Худа буларниң
яхши болғанлиғини көрди. 13 Шу тәриқидә
кәч билән сәһәр өтти, бу үчинчи күн
болди. 14 Худа йәнә: «Күндүз билән
кечини айрип бериш үчүн асманларда
йоруқлуқ җисимлар болсун. Улар күнләр,
пәсиллар вә жилларни айрип турушқа бәлгү
болсун; 15 улар асманларда туруп нур
чиқарғучи болуп, йәр йүзигә йоруқлуқ
бәрсун!» девиди, дәл шундақ болди. 16
Худа икки чоң нур чиқарғучи җисимни
яратти; чоң нур чиқарғучини күндүзни
башқуридиған, кичик нур чиқарғучни
кечини башқуридиған қилди. Һәмдә
йәнә юлтузларниму яратти. 17 Худа
буларни йәргә йоруқлуқ берип, күндүз
билән кечини башқуруп, йоруқлуқ билән
қараңғулуқни айрисун дәп асманларниң
гүмбизигә орунлаштурди. Худа буниң яхши
болғанлиғини көрди. 19 Шу тәриқидә
кәч билән сәһәр өтти, бу төртинчи күн
болди. 20 Худа йәнә: «Суларда миғ-миғ
җаниварлар болсун, учар-қанатлар йәрниң
үстидә, асман бошлуғида учсун» деди.
21 Шундақ қилип Худа судики чоң-чоң
мәхлуқларни, шундақла суларда миғ-миғ
җаниварларни өз түрлири бойичә вә һәр хил
учар-қанатларни өз түрлири бойичә яратти.
Худа буниң яхши болғанлиғини көрди.
22 Худа бу җанлиқларға бәхит-бәрикәт
ата қилип: «Нәсиллинип, көпийип, деңиз
сулирини толдуруңлар, учар-қанатларму
йәр йүзидә көпәйсун» деди. 23 Шу тәриқидә
кәч билән сәһәр өтти, бу бәшинчи күн
болди. 24 Худа йәнә: «Йәр җаниварларни
өз түрлири бойичә чиқарсун — мал-
чарвиларни, өмүлигүчи җаниварларни вә
явайи һайванларни өз түрлири бойичә
апиридә қилсун» — девиди, дәл шундақ
болди. 25 Шундақ қилип Худа йәрдики
явайи һайванларни өз түрлири бойичә,
мал-чарвиларни өз түрлири бойичә вә йәр
йүзидә өмүлигүчи барлиқ җаниварларни
өз түрлири бойичә яратти. Худа буниң
яхши болғанлиғини көрди. 26 Андин Худа:
«Өз сүрәт-образимизда, Бизгә охшайдиған
қилип инсанни яритайли. Улар деңиздики
белиқларға, асмандики учар-қанатларға,
барлиқ мал-чарвиларға, пүткүл йәр йүзигә
вә йәр йүзидики барлиқ өмилигүчи
җаниварларға егидарчилиқ қилсун» деди.
27 Шундақ қилип, Худа инсанни Өз сүрәт-
образида яратти; Уни Өзиниң сүритидә
яратти; Уларни әркәк-чиши қилип яратти.
28 Худа уларға бәхит-бәрикәт ата қилип:
«Силәр нәсиллинип, көпийип, йәр йүзини

толдуруп бойсундуруңлар; деңиздики
белиқлар, асмандики учар-қанатларға,
шуниңдәк йәр йүзидә жүридиған һәр бир
һайванларға егидарчилиқ қилиңлар» деди.
29 Андин Худа йәнә: «Мана, Мән пүткүл
йәр йүзидики уруқлуқ отяшлар билән
уруқлуқ мевә беридиған һәр бир дәрәқләрни
силәргә озуқлуқ болсун дәп бәрдим; 30
шундақла йәрдики барлиқ җаниварлар
билән асмандики барлиқ учар-қанатлар вә
йәр йүзидә барлиқ өмилигүчиләргә, йәни
барлиқ җан-җаниварларға озуқлуқ болсун
дәп барлиқ гүл-гияларни бәрдим» девиди,
дәл шундақ болди. 31 Худа яратқанлириниң
һәммисигә сәпселип қариди, вә мана
буларниң һәммиси наһайити яхши болған
еди. Шу тәриқидә кәч билән сәһәр өтти, бу
алтинчи күн болди.

2 Шундақ қилип асман билән зимин,
пүткүл мәвҗудатлири билән қошулуп
яритилип болди. 2 Худа йәттинчи күнигичә
қилидиған ишини тамамлиди. У йәттинчи
күни барлиқ яритиш ишини тохтитип арам
алди. 3 Йәттинчи күни Худа барлиқ яритиш
ишлиридин арам алған күн болғанлиғи
үчүн, шу күнни бәхитлик күн қилип, уни
«муқәддәс күн» дәп бекитти. 4 Пәрвәрдигар
Худа зимин билән асманни яратқан күнидә,
асман-зиминниң яритилиш җәряниниң
тарихлири мундақ: — 5 Зиминда техи һеч
гүл-гия, йәрдә һеч отяш үнмигән еди; чүнки
Пәрвәрдигар Худа йәр йүзигә һөл-йеғин
яғдурмиған еди, шундақла йәр терийдиған
адәмму йоқ еди. 6 Лекин йәрдин булақ
сүйи чиқип, тамам йәр йүзини суғарди. 7
Андин Пәрвәрдигар Худа адәмни йәрниң
тописидин ясап, һаятлиқ нәпәсини униң
бурниға пүвлиди; шуниң билән адәм тирик
бир җан болди. 8 Андин кейин Пәрвәрдигар
Худа мәшриқ тәрәптә Ерәм дегән җайда
бир бағ бена қилип, ясиған адәмни
шу йәргә орунлаштурди. 9 Пәрвәрдигар
Худа йәрдин көзни қамлаштуридиған
чирайлиқ, [мевилири] йейишлик һәр хил
дәрәқни үндүрди; у йәнә бағниң оттурисида
«һаятлиқ дәриғи» вә «яхши билән яманни
билгүзгүчи дәрәқ»ни үндүрди. 10 Бағни
суғиришқа Ерәмдин бир дәрия еқип чиқти;
андин бөлүнүп, төрт еқин болди. 11
Биринчи еқинниң нами Пишон болуп,
алтун чиқидиған пүткүл Һавилаһ зиминини
айлинип өтиду. 12 Бу жутниң алтуни
наһайити есил еди; шу йәрдә пурақлиқ
девирқай билән ақ һеқиқму чиқиду. 13
Иккинчи дәрияниң нами Гиһон болуп,
пүткүл Куш зиминини айлинип өтиду.
14 Үчинчи дәрияниң нами Диҗлә болуп,
Ашурниң шәрқидин еқип өтиду, төртинчи
дәрияниң нами Әфрат еди. 15 Пәрвәрдигар
Худа адәмни елип Ерәм беғиға ишләп,
пәрвиш қилсун дәп уни шу йәргә қоюп
қойди. 16 Пәрвәрдигар Худа адәмгә
әмир қилип: бағдики һәр бир дәрәқ
мевилиридин халиғиниңчә йә; 17 амма
«яхши билән яманни билгүзгүчи дәрәқ»ниң
мевисидин йемигин; чүнки униңдин
йегән күнүңдә җәзмән өлисән, — деди.
18 Андин Пәрвәрдигар Худа йәнә сөз
қилип: — Адәмниң ялғуз туруши яхши
әмәс; Мән униңға мас келидиған бир
ярдәмчи һәмраһни ясап берәй, — деди.
19 Пәрвәрдигар Худа тупрақтин даладики
барлиқ җаниварлар билән асмандики
һәммә учар-қанатларни ясиған еди; уларға
адәмниң немә дәп ат қойидиғанлиғини
билиш үчүн, У уларни адәмниң алдиға
кәлтүрди. Адәм һәр бир җаниварға немә
дәп ат қойған болса, униң ети шу болуп
қалди. 20 Бу тәриқидә адәм һәммә мал-
чарвиларға, асмандики учар-қанатларға вә
даладики һәр бир җаниварларға ат қойди;
вәһаләнки, адәм өзигә мас келидиған һеч
бир ярдәмчи һәмраһ учратмиди. 21 Шуниң
билән Пәрвәрдигар Худа адәмгә бир қаттиқ
уйқа салди; у ухлап қалди. У ухлаватқанда,
У униң биқинидин бир аз елип, андин
униң орнини әт-гөш билән етип қойди. 22
Шуниң билән Пәрвәрдигар Худа адәмниң
биқинидин алған шу қисимдин бир аялни
ясап, уни адәмниң қешиға әкәлди. 23 Адәм
ата хошал болуп: — Мана бу сүйәклиримдики
сүйәк, етимдики әт болғач, «аял» дәп
аталсун; чүнки у әрдин елинғандур, —

деди. 24 Шуниң үчүн әр киши ата-анисидин
айрилип, өз аялиға бағлинип бир болуп,
иккиси бир тән болиду. 25 Адәм ата билән
аяли һәр иккиси ялаңач болсиму, һеч
уялмайтти.

3 Йәр йүзидә илан Рәб Пәрвәрдигар яратқан
даладики һайванларниң һәммисидин
һейлигәр еди. У аялдин: — Худа растинла
бағдики дәрәқләрниң һеч қайсисиниң
мевисидин йемәңлар, дедиму? — дәп
сориди. 2 Аял иланға җавап берип: — Бағдики
дәрәқләрниң мевилирини йесәк болиду.
3 Амма бағниң оттурисидики дәрәқниң
мевиси тоғрисида Худа: «Буниңдин
йемәңлар, қолму тәккүзмәңлар, болмиса
өлисиләр» дегән, деди. 4 Илан аялға: — Ундақ
әмәс! Һәргиз өлмәйсиләр! 5 Бәлки силәр
уни йегән күнүңларда, Худа көзүңларниң
ечилип, Худаға охшаш яхши билән яманни
билидиған болуп қалидиғанлиғиңларни
билиду, — деди. 6 Аял дәрәқниң [мевисиниң]
йемәклик үчүн яхшилиғини, униң көзни
қамлаштуридиғанлиғини көрүп, һәмдә
дәрәқниң адәмни әқиллиқ қилидиған
җәлипкарлиғини көрүп, мевидин йеди вә
униңдин йенида турған еригиму бәрди; уму
йеди. 7 Йейиши биләнла һәр иккисиниң
көзлири ечилип, өзлириниң ялаңач
екәнлигини билип, әнҗир йопурмақлирини
елип бир-биригә улап тикип, өзлиригә
япқуч қилип тартти. 8 Күн салқинлиғанда,
улар Пәрвәрдигар Худаниң бағда маңған
шәписини аңлап қелип, адәм аяли билән
Пәрвәрдигар Худаниң һазир болғинидин
қечип бағдики дәрәқләрниң арисиға
йошурунувалди. 9 Лекин Пәрвәрдигар Худа
товлап адәмни чақирип униңға: Сән нәдә? —
деди. 10 Адәм ата җавап берип: — Мән бағда
шәпәңни аңлап, ялаңач турғиним үчүн
қорқуп кетип, йошурунивалдим, — деди.
11 [Худа] униңға: — Ялаңач екәнлигиңни
саңа ким ейтти? Мән саңа йемә, дәп әмир
қилған дәрәқниң мевисидин йедиңму-
я? — деди. 12 Адәм җавап берип: — Сән
маңа һәмраһ болушқа бәргән аял дәрәқниң
мевисидин маңа бәргән еди, мән йедим,
— деди. 13 Пәрвәрдигар Худа аялға: —
Бу немә қилғиниң? — деди. Аял җавап
берип: — Илан мени алдап аздурса, мән
йәп саптимән, — деди. 14 Пәрвәрдигар Худа
иланға мундақ деди: — «Бу қилғиниң үчүн,
Сән һәммә мал-чарвилардин, Даладики
барлиқ һайванатлардин бәкрәк ләнәткә
қалисән; Қосиғиң билән беғирлап меңип,
Өмрүңниң барлиқ күнлиридә топа йәйсән.
15 Вә мән сән билән аялниң арисиға, Сениң
нәслиң билән аялниң нәслиниң арисиға
өчмәнлик салимән; У сениң бешиңни дәссәп
зәхимләндүриду, Сән қопуп униң тапинини
[чеқип] зәхимләндүрисән». 16 Андин Худа
аялға: — «Сениң һамилдарлиғиңниң җапа-
мушәққәтлирини көпәйтимән; Сән қаттиқ
толғақ ичидә бошинисән; Сән ериңдин
үстүн турушқа һәвәс қилсаңму, У үстүңдин
ғоҗилиқ қилиду» — деди. 17 Андин У Адәм
атиға: — «Сән аялиңниң сөзигә қулақ селип,
Мән саңа йемә, дәп әмир қилған дәрәқтин
йегиниң түпәйлидин, Сениң түпәйлиңдин
йәр-тупрақ ләнитимгә учрайду; Өмрүңниң
барлиқ күнлиридә пәқәт җапалиқ ишләпла,
андин униңдин озуқлинисән. 18 Йәр саңа
тикән билән қамғақ үндүриду; Шундақтиму
сән йәрдики зираәт-отяшларни йәйсән. 19
Таки сән тупраққа қайтқичә йүз-көзүң тәргә
чүмгәндә, андин нан йейәләйсән; Чүнки
сән әсли тупрақтин елинғансән; Сән әслидә
топа болғач, Йәнә топиға қайтисән» — деди.
20 Униң аяли барлиқ җан егилириниң аниси
болидиғини үчүн адәм униңға «Һава» дәп ат
қойди. 21 Пәрвәрдигар Худа Адәм ата билән
униң аялиға һайван терилиридин кийим
қилип кийдүрүп қойди. 22 Пәрвәрдигар Худа
сөз қилип: — Мана, адәм Бизләрдин биригә
охшап қалди, яхши билән яманни билди.
Әнди қолини узитип һаятлиқ дәриғидин
елип йәвелип, та әбәткичә яшавәрмәслиги
үчүн [уни тосушимиз керәк], деди. 23 Шуниң
билән Пәрвәрдигар Худа уни Ерәм бағдин
қоғлап чиқиривәтти; шундақ қилип уни
йәргә ишләйдиған, йәни өзи әсли апиридә
қилинған тупраққа ишләйдиған қилип
қойди. 24 Адәмни қоғливетип, һаятлиқ
дәриғигә баридиған йолни муһапизәт

қилиш үчүн, у Ерәм беғиниң мәшриқ
тәрипигә керубларни вә төрт тәрәпкә
пирқирайдиған ялқунлуқ бир шәмшәрни
қоюп қойди.

4 Адәм ата аяли Һава билән биллә
болди; Һава һамилдар болуп Қабилни
туғуп: «Мән бир адәмгә егә болдум
— У Пәрвәрдигардур!» — деди. 2
Андин у йәнә Қабилниң иниси Һабилни
туғди. Һабил падичи болди, Қабил болса
териқчи болди. 3 Бекитилгән шундақ бир
вақит-сааттә шундақ бир иш болдики,
Қабил тупрақниң һосулидин Пәрвәрдигарға
һәдийә кәлтүрди. 4 Һабилму падисидин
қойлириниң тунҗилиридин, йәни уларниң
йеғидин һәдийә сунди. Пәрвәрдигар
Һабилни вә униң сунған һәдийәсини қобул
қилди. 5 Лекин Қабил вә униң сунғиниға
қаримиди. Шу вәҗидин Қабилниң толиму
аччиғи келип, чирайи тутулди. 6 Шуниң
билән Пәрвәрдигар Қабилға: Немишкә
аччиқлинисән? Немә үчүн чирайиң тутулуп
кетиду? 7 Әгәр дурус иш қилсаң, сән
көтирилмәмсән? Лекин дурус иш қилмисаң,
мана гуна ишик алдида [сени пайлап]
беғирлап ятиду, у сени өз илкигә алмақчи
болиду; лекин сән униңдин ғалип келишиң
керәк, деди. 8 Қабил иниси Һабилға:
«Далиға чиқип келәйли!» деди. Далада
шу вақиә болдики, Қабил иниси Һабилға
қол селип, уни өлтүрди. 9 Пәрвәрдигар
Қабилға: Иниң Һабил нәдә? — дәп сориди.
У җавап берип: Билмәймән, мән инимниң
баққучисиму? — деди. 10 Худа униңға: —
Сән немә қилдиң? Мана, иниңниң қени
йәрдин маңа пәряд көтириватиду! 11 Әнди
иниңниң қолунда төкүлгән қенини қобул
қилишқа ағзини ачқан йәрдин қоғлинип,
ләнәткә учрайсән. 12 Сән йәргә ишлисәңму у
буниңдин кейин саңа қуввитини бәрмәйду;
сән йәр йүзидә сәрсан болуп, сәргәрдан
болисән, — деди. 13 Буни аңлап Қабил
Пәрвәрдигарға җавап қилип: — Мениң бу
җазайимни адәм көтирәлмигидәк! 14 Мана,
Сән бүгүн мени йәр йүзидин қоғлидиң, мән
әнди Сениң йүзүңдин йошурунуп жүримән;
йәр йүзидә сәрсән болуп сәргәрданлиқта
жүримән; шундақ болидуки, кимла мени
тепивалса, өлтүрүветиду!, — деди. 15 Лекин
Пәрвәрдигар униңға җавап берип: — Шундақ
болидуки, кимки Қабилни өлтүрсә, униңдин
йәттә һәссә интиқам елиниду, — деди.
Шуларни дәп Пәрвәрдигар Қабилға учриған
бириси уни өлтүрүвәтмисун дәп униңға
бир бәлгү қоюп қойди. 16 Шуниң билән
Қабил Пәрвәрдигарниң һозуридин чиқип,
Ерәмниң мәшриқ тәрипидики Нод дегән
жутта олтирақлишип қалди. 17 Қабил аяли
билән биллә болуп, аяли һамилдар болуп
Һанохни туғди. У вақитта Қабил бир шәһәр
бена қиливататти; у шәһәрниң намини
оғлиниң исми билән Һанох дәп атиди. 18
Һанохтин Ирад төрәлди, ирадтин Мәһуяил
төрәлди, Мәһуяилдин Мәтушаил төрәлди,
Мәтушаилдин Ләмәх төрәлди. 19 Ләмәх
өзигә икки хотун алди. Бириниң исми
Адаһ, йәнә бириниң исми Зиллаһ еди. 20
Адаһ Ябални туғди. У чедирда олтиридиған
көчмән малчиларниң бовиси еди, 21 униң
инисиниң исми Юбал еди. Бу чилтар билән
нәй чалғучиларниң бовиси еди. 22 Зиллаһ
йәнә Тубал-қайин дегән бир оғулни туғди. У
мис-төмүр әсвапларни соққучи еди. Тубал-
қайинниң Наамаһ исимлиқ бир сиңлиси
бар еди. 23 Ләмәх болса аяллириға сөз
қилип: — «Әй Адаһ билән Зиллаһ, сөзүмни
аңлаңлар! Әй Ләмәхниң аяллири, гепимгә
қулақ селиңлар! Мени зәхимләндүргини
үчүн мән адәм өлтүрдүм, Тенимни зедә
қилғанлиғи үчүн бир жигитни өлтүрдүм.
24 Әгәр Қабил үчүн йәттә һәссә интиқам
елинса, Ләмәх үчүн йәтмиш йәттә һәссә
интиқам елиниду!» — деди. 25 Адәм ата
йәнә аяли билән биллә болди. Аяли бир
оғул туғуп, униңға Шет дәп ат қоюп: Қабил
Һабилни өлтүрүвәткини үчүн Худа униң
орниға маңа башқа бир әвлат тикләп бәрди,
деди. 26 Шеттинму бир оғул туғулди; у
униңға Енош дәп ат қойди. Шу вақиттин
тартип адәмләр Пәрвәрдигарниң намиға
нида қилишқа башлиди.

Әйса: — И Ата, уларни кәчүргин, чүнки улар өзиниң немә қиливатқанлиғини билмәйду, — деди. [Ләшкәрләр] чәк ташлап, униң кийимлирини бөлүшүвалди.

Луқа 23:34

Юһанна

1 Муқәддәмдә «Калам» бар еди; Калам
Худа билән биллә еди һәм Калам Худа
еди. 2 У муқәддәмдә Худа билән биллә
еди. 3 У арқилиқ барлиқ мәвҗудатлар
яритилди вә барлиқ яритилғанларниң һеч
бири униңсиз яритилған әмәс. 4 Униңда
һаятлиқ бар еди вә шу һаятлиқ инсанларға
нур елип кәлди. 5 Вә нур қараңғулуқта
парлайду вә қараңғулуқ болса нурни
һеч бесип чүшәлигән әмәс. 6 Бир адәм
Худадин кәлди. Униң исми Йәһя еди. 7 У
гувалиқ бериш үчүн, йәни һәммә инсан өзи
арқилиқ ишәндүрүлсун, дәп нурға гувачи
болушқа кәлгән еди. 8 [Йәһяниң] өзи шу
нур әмәс, бәлки пәқәт шу нурға гувалиқ
беришкә кәлгән еди. 9 Һәқиқий нур, йәни
пүткүл инсанни йорутқучи нур дунияға
келиватқан еди. 10 У дунияда болған вә
дуния у арқилиқ барлиққа кәлтүрүлгән
болсиму, лекин дуния уни тонумиди. 11 У
өзиниңкиләргә кәлгән болсиму, бирақ уни
өз хәлқи қобул қилмиди. 12 Шундақтиму,
у өзини қобул қилғанлар, йәни өз намиға
етиқат қилғанларниң һәммисигә Худаниң
пәрзәнти болуш һоқуқини ата қилди. 13 Уни
қобул қилған мошулар я қандин, я әтләрдин,
я инсан ирадисидин әмәс, бәлки Худадин
төрәлгән болиду. 14 Калам инсан болди
һәм аримизда маканлашти вә биз униң
шан-шәривигә қаридуқ; у шан-шәрәп болса,
Атиниң йенидин кәлгән, меһри-шәпқәт
вә һәқиқәткә толған бирдин-бир йеганә
Оғлиниңкидур. 15 (Йәһя униңға гувалиқ
берип: — Мана, мән [силәргә]: «Мәндин
кейин кәлгүчи мәндин үстүндур, чүнки у
мән дунияға келиштин бурунла болған еди»
дегиним дәл мошу кишидур! — дәп җар
қилди) 16 Чүнки һәммимиз униңдики толуп
ташқанлардин илтипат үстигә илтипат
алдуқ. 17 Чүнки Тәврат қануни Муса
[пәйғәмбәр] арқилиқ йәткүзүлгән еди;
лекин меһри-шәпқәт вә һәқиқәт Әйса Мәсиһ
арқилиқ йәткүзүлди. 18 Худани һеч ким
көрүп баққан әмәс; бирақ Атиниң қучиғида
турғучи, йәни бирдин-бир Оғул Уни аян
қилди. 19 Йерусалимдики Йәһудийлар
Йәһядин «Сән кимсән?» дәп сүрүштә
қилишқа каһинлар билән Лавийларни униң
йениға әвәткәндә, униң уларға җававән
бәргән гувалиғи мундақ еди: 20 У етирап
қилип, һеч иккиләнмәй: — «Мән Мәсиһ
әмәсмән» — дәп ениқ етирап қилди. 21 Улар
униңдин: — Ундақта өзүң ким болисән?
Иляс [пәйғәмбәр]мусән? — дәп сориди. —
Яқ, мән у әмәсмән, — деди у. — Әмисә, сән
һелиқи пәйғәмбәрмусән? — дәп сориди
улар. У йәнә: — Яқ! — деди. 22 Шуңа улар
униңдин: — Ундақта, сән зади ким болисән?
Бизни әвәткәнләргә җавап беришимиз
үчүн, [бизгә ейтқин], өзүң тоғрилиқ немә
дәйсән? — дәп сориди. 23 Йәһя мундақ
җавап бәрди: — Йәшая пәйғәмбәр бурун
ейтқандәк, чөлдә «Рәбниң йолини түз
қилиңлар» дәп товлайдиған аваздурмән!
24 Әнди [Йерусалимдин] әвәтилгәнләр
Пәрисийләрдин еди. Улар йәнә Йәһядин: —
Сән я Мәсиһ, я Иляс яки һелиқи пәйғәмбәр
болмисаң, немә дәп кишиләрни суға
чөмүлдүрисән? — дәп сориди. 26 Йәһя
уларға мундақ дәп җавап бәрди: — Мән
кишиләрни суғила чөмүлдүримән, лекин
араңларда турғучи силәр тонумиған бириси
бар; 27 у мәндин кейин кәлгүчи болуп, мән
һәтта униң кәшиниң боқучини йешишкиму
лайиқ әмәсмән! 28 Бу ишлар Иордан
дәриясиниң шәрқий қетидики Бәйт-Ания
йезисида, йәни Йәһя пәйғәмбәр кишиләрни
[суға] чөмүлдүрүватқан йәрдә йүз бәргән
еди. 29 Әтиси, Йәһя Әйсаниң өзигә қарап
келиватқанлиғини көрүп мундақ деди: —
Мана, пүткүл дунияниң гуналирини елип
ташлайдиған Худаниң қозиси! 30 Мана,
мән [силәргә]: «Мәндин кейин кәлгүчи
бириси бар, у мәндин үстүндур, чүнки у
мән дунияда болуштин бурунла болған еди»
дегиним дәл мошу кишидур! 31 Мән бурун
уни билмисәмму, лекин уни Исраилға аян
болсун дәп, кишиләрни суға чөмүлдүргили
кәлдим. 32 Йәһя йәнә гувалиқ берип мундақ
деди: — Мән Роһниң пахтәк һалитидә
асмандин чүшүп, униң үстигә қонғанлиғини

көрдүм. 33 Мән әслидә уни билмигән едим;
лекин мени кишиләрни суға чөмүлдүрүшкә
әвәткүчи маңа: «Сән Роһниң чүшүп, кимниң
үстигә қонғанлиғини көрсәң, у кишиләрни
Муқәддәс Роһқа чөмүлдүргүчи болиду!»
дегән еди. 34 Мән дәрвәқә шу ишни
көрдүм, шуңа униң һәқиқәтән Худаниң
Оғли екәнлигигә гувалиқ бәрдим! 35 Әтиси,
Йәһя икки мухлиси билән йәнә шу йәрдә
туратти. 36 У [у йәрдин] меңип кетиватқан
Әйсани көрүп: — Қараңлар! Худаниң қозиси!
— деди. 37 Униң бу сөзини аңлиған икки
мухлис Әйсаниң кәйнидин меңишти. 38
Әйса кәйнигә бурулуп, уларниң әгишип
келиватқинини көрүп улардин: — Немә
издәйсиләр? — дәп сориди. Улар: — Рабби
(бу [ибранийчә сөз болуп], «устаз» дегән
мәнидә), қәйәрдә турисән? — деди. 39 —
Берип көрүңлар, — деди у. Шуниң билән,
улар берип униң қәйәрдә туридиғанлиғини
көрди вә у күни униң билән биллә турди (бу
вақит шу күнниң онинчи саити еди). 40 Йәһя
[пәйғәмбәрниң] жуқурики сөзини аңлап,
Әйсаниң кәйнидин маңған иккиләнниң
бири Симон Петрусниң иниси Андрияс
еди. 41 Андрияс авал өз акиси Симонни
тепип, униңға: — Биз «Мәсиһ»ни таптуқ!
— деди («Мәсиһ» ибранийчә сөз болуп,
грек тилида «Мәсиһләнгән Қутқазғучи» дәп
тәрҗимә қилиниду) 42 вә акисини Әйсаниң
алдиға елип барди. Әйса униңға қарап: Сән
Юнусниң оғли Симон; бунiңдин кейин
«Кифас» дәп атилисән, — деди (мәниси
«таш»тур). 43 Әтиси, Әйса Галилийә өлкисигә
йол алмақчи еди. У Филипни тепип, униңға:
— Маңа әгишип маң! — деди 44 (Филип Бәйт-
Саидалиқ болуп, Андрияс билән Петрусниң
жутдиши еди). 45 Филип Натанийәлни
тепип, униңға: — Муса пәйғәмбәр Тәвратта
вә башқа пәйғәмбәрләрму [язмилирида]
бешарәт қилип язған затни таптуқ. У болса
Йүсүпниң оғли Насарәтлик Әйса екән!
— деди. 46 Бирақ Натанийәл: — Насарәт
дегән җайдин яхши бир немә чиқамду?!
— деди. Келип көрүп бақ! — деди Филип.
47 Әйса Натанийәлниң өзиниң алдиға
келиватқанлиғини көрүп, у тоғрилиқ:
— Мана, ичидә қилчә һейлә-микриси
йоқ һәқиқий бир Исраиллиқ! — деди. 48
Натанийәл: — Мени қәйеримдин билдиң? —
дәп сориди. Әйса униңға җавап берип: —
Филип сени чақириштин авал, сениң әнҗир
дәриғиниң түвидә олтарғанлиғиңни көргән
едим, — деди. 49 Натанийәл җававән: — Устаз,
сән Худаниң Оғли, Исраилниң Падишасисән!
— деди. 50 Әйса униңға җававән: — Сени
әнҗир дәриғиниң түвидә көргәнлигимни
ейтқанлиғим үчүн ишиниватамсән?
Буниңдинму чоң ишларни көрисән! — деди
51 вә йәнә: — Бәрһәқ, бәрһәқ силәргә ейтип
қояйки, силәр асманлар ечилип, Худаниң
пәриштилириниң Инсаноғлиниң үстидин
чиқип-чүшүп жүридиғанлиғини көрисиләр!
— деди.

2 Үчинчи күни, Галилийәдики Кана
йезисида бир той болди. Әйсаниң аниси
[Мәрйәм] у йәрдә еди 2 һәм Әйса вә униң
мухлислириму тойға тәклип қилинған еди.
3 Тойда шарап түгәп қалғанда, Әйсаниң
аниси униңға: — Уларниң шараплири түгәп
қапту, — деди. 4 Әйса униңға: — Ханим,
мениң сән билән немә карим? Мениң
вақти-саитим техи кәлмиди, — деди. 5
Аниси чакарларға: — У силәргә немә қил
десә, шуни қилиңлар, — деди. 6 Әнди
шу йәрдә Йәһудийларниң таһарәт адити
бойичә ишлитилидиған, һәр биригә икки-
үч туңдин су сиғидиған алтә таш күп
қоюлған еди. 7 Әйса чакарларға: — Күпләргә
су толдуруңлар, — деди. Улар күпләрни
ағзиғичә толдурушти. 8 Андин у уларға йәнә:
— Әнди буниңдин усуп той башқурғучиға
бериңлар, — деди. Улар уни апирип бәрди.
9 Той башқурғучи шарапқа айландурулған
судин тетип көргәндә (у униң қәйәрдин
кәлтүрүлгәнлигини билмиди, амма буни су
тошуған чакарлар биләтти) той башқурғучи
тойи болуватқан жигитни чақирип, 10
униңға: — Һәр бир [той қилғучи] яхши
шарапни тойниң бешида қуйиду, андин
меһманлар қанғичә ичкәндин кейин,
начирини қуйиду. Әҗәба, сән яхши шарапни
мошу чаққичә сақлапсән! — деди. 11 Бу болса,

Әйса көрсәткән мөҗизилик аламәтләрниң
дәсләпкиси болуп, Галилийәниң Кана
йезисида көрситилгән еди. Буниң билән
у өзиниң шан-шәривини аян қилди, вә
униң мухлислири униңға етиқат қилди.
12 Бу иштин кейин у, аниси, инилири вә
мухлислири билән Кәпәрнаһум шәһиригә
чүшүп, у йәрдә бир нәччә күн турди. 13
Йәһудийларниң «өтүп кетиш һейти»ға
йеқин қалғанда, Әйса Йерусалимға барди.
14 У ибадәтхана [һойлилирида] кала, қой вә
кәптәр-пахтәк сатқучиларни һәм у йәрдә
олтарған пул тегишкүчиләрни көрди. 15 У
танидин қамча ясап, уларниң һәммисини
қой-калилири билән қошуп ибадәтханидин
һайдап чиқарди. Пул тегишкүчиләрниң
пуллирини чечип, ширәлирини өрүвәтти
16 вә пахтәк-кәптәр сатқучиларға: — Бу
нәрсиләрни бу йәрдин елип кетиш! Атамниң
өйини сода-сетиқ өйи қилишивалма! —
деди. 17 Буни көргән мухлислири [Зәбурда]
мундақ пүтүлгинини есигә елишти: «Сениң
[муқәддәс] өйүңгә болған отлуқ муһәббитим
өзүмни чулғивалди!». 18 Шуниң билән
Йәһудийлар у ишларға инкас билдүрүп
униңдин: — Бундақ ишларни қилған екәнсән,
қени, бизгә немә мөҗизилик аламәтни
көрситип берисән?! — дәп сориди. 19 Әйса
уларға җавап берип: — Ушбу ибадәтханини
чувувәтсәңлар, мән үч күн ичидә уни
яңливаштин қуруп чиқимән, — деди. 20
Шуниң билән бу Йәһудийлар йәнә униңға:
— Бу ибадәтханини ясаватқили һазирғичә
қириқ алтә жил болған турса, сән уни
қандақсигә үч күндила қуруп чиқалайсән?!
— деди. 21 Һалбуки, униң «ибадәтхана»
дегини униң өз тенини көрсәткән еди.
22 Шуңа, у өлүмдин тирилгәндин кейин,
мухлислири униң бу дегинини есигә алди
вә шундақла муқәддәс язмилардики бу
һәқтики бешарәткә һәмдә Әйсаниң ейтқан
сөзигә ишәнди. 23 Өтүп кетиш һейтида,
нурғун кишиләр униң Йерусалимда
көрсәткән мөҗизилик аламәтләрни көргән
болуп, униң намиға етиқат қилишти. 24
Лекин Әйса пүткүл инсанларниң [қәлбиниң]
қандақ екәнлигини билгәчкә, өзини уларға
тапшурмайтти. 25 Инсан тоғрилиқ һеч
кимниң униңға гувалиқ беришиниң һаҗити
йоқ еди; чүнки у инсанларниң қәлбидә немә
бар екәнлигини өзи биләтти.

3 Йәһудийлар [кеңәшмисиниң]
Пәрисийләрдин болған Никодим
исимлиқ бир йолбашчиси бар еди. 2 Бу
адәм бир кечиси Әйсаниң алдиға келип:
— Устаз, сениң Худадин кәлгән тәлим
бәргүчи екәнлигиңни билимиз. Чүнки
Худа униң билән биллә болмиса, һеч
кимниң сән көрсәткән бу мөҗизилик
аламәтләрни көрситиши қәтъий мүмкин
әмәс, — деди. 3 Әйса униңға җававән:
— Бәрһәқ, бәрһәқ, мән саңа шуни ейтип
қояйки, һеч ким жуқуридин туғулмиғичә,
Худаниң падишалиғини көрәлмәс! — деди.
4 Никодим: — Адәм қериғинида қандақму
қайтидин туғулсун? Анисиниң қосиғиға
қайта кирип туғулуши мүмкинму?! —
дәп сориди. 5 Әйса мундақ җавап бәрди:
— Бәрһәқ, бәрһәқ, мән саңа шуни ейтип
қояйки, һәм судин, һәм Роһтин туғулмиғичә,
һеч ким Худаниң падишалиғиға кирәлмәс!
6 Әттин туғулған болса әттур; роһтин
туғулған болса роһтур. 7 Саңа: «Жуқиридин
туғулушуңлар керәк» дегинимгә һәйран
қалма. 8 Шамал халиған тәрәпкә соқиду, сән
униң авазини аңлайсән, лекин қәйәрдин
келип, қәйәргә баридиғинини билмәйсән.
Роһтин туғулған һәр бириму шундақтур.
9 Никодим йәнә җававән Әйсаға: — Бу
ишлар қандақму мүмкин болар? — деди.
10 Әйса униңға җававән мундақ деди: —
«Сән Исраилниң өлимаси туруп, униму
билмәмсән? 11 Бәрһәқ, бәрһәқ, мән саңа
шуни ейтип қояйки, биз билгинимизни
ейтимиз вә көргинимизгә гувалиқ беримиз,
лекин силәр бизниң гувалиғимизни қобул
қилмайсиләр. 12 Силәргә зиминдики
ишларни ейтсам ишәнмигән йәрдә, әрштики
ишларни ейтсам қандақму ишинисиләр?
13 Өзи әрштә болуп, әрштин чүшкүчидин,
йәни Инсаноғлидин башқа һеч ким әршкә
чиқмиди. 14 Муса чөлдә [туч] иланни
көтәргәндәк, Инсаноғлиму охшашла шундақ

егиз көтирилиши керәк. 15 Шундақ болғанда,
униңға етиқат қилғанларниң һәммиси һалак
болмай, мәңгүлүк һаятқа еришәләйду».
(aiōnios g166) 16 Чүнки Худа дуниядики
инсанларни шу қәдәр сөйидуки, Өзиниң
бирдин-бир йеганә Оғлини пида болушқа
бәрди. Мәхсити, униңға етиқат қилған һәр
бириниң һалак болмай, мәңгүлүк һаятқа
еришиши үчүндур. (aiōnios g166) 17 Худа Оғлини
дуниядики инсанларни гунаға бекитиш
үчүн әмәс, бәлки уларниң у арқилиқ
қутқузулуши үчүн дунияға әвәтти. 18
Кимки униңға етиқат қилғучи болса, гунаға
бекитилмәйду; лекин етиқат қилмиғучи
болса аллиқачан гунаға бекитилгәндур;
чүнки у Худаниң йәккә-йеганә Оғлиниң
намиға етиқат қилмиған. 19 Вә гунаға
бекитиш сәвәви мана шуки, нур дунияға
кәлгән болсиму, инсанлар нурни әмәс,
бәлки қараңғулуқни яхши көрди; чүнки
уларниң әмәллири рәзил еди. 20 Чүнки
рәзиллик қилғучи һәр бири нурни яман
көрүп вә өзиниң қилған-әткәнлириниң
ашкарә қилинмаслиғи үчүн нурға кәлмәйду;
21 лекин һәқиқәтни жүргүзгүчи болса,
әмәллирини Худаға тайинип қилғанлиғи
аян болсун дәп, нурға келиду. 22 Бу
ишлардин кейин, Әйса мухлислири билән
Йәһудийә зиминиға барди; у у йәрдә улар
билән биллә туруп, кишиләрни чөмүлдүрди.
23 Шу чағда Йәһя [пәйғәмбәрму] Салим
йезисиниң йенидики Айнон дегән йәрдә
кишиләрни чөмүлдүрүвататти. Чүнки у
йәрниң сүйи мол еди. Кишиләр униң
алдиға келишип, чөмүлдүрүшни қобул
қилишатти 24 (чүнки шу чағда Йәһя
техи зинданға ташланмиған еди). 25 [шу
вақитларда] Йәһяниң мухлислири бир
Йәһудий киши билән таһарәт қаидилири
тоғрисида бәс-муназирә қилишип қалди. 26
Андин мухлислар Йәһяниң йениға келип:
— Устаз, Иордан дәриясиниң у қетида
сән билән биргә болған, өзүң [тәрипләп]
гувалиқ бәргән һелиқи киши мана һазир
өзи кишиләрни чөмүлдүрүватиду, вә
һәммә адәм униң йениға кетишиватиду,
— деди. 27 Йәһя мундақ жавап бәрди: —
Әгәр униңға әрштин ата қилинмиған болса,
инсан һеч нәрсигә егә болалмайду. 28
Мениң силәргә: «Мән Мәсиһ әмәс, пәқәт
униң алдида әвәтилгәнмән» дегинимгә
өзүңлар гувачисиләр. 29 Келинчәкни әмригә
алғучи жигиттур; қолдиши жигитниң
авазини күтиду; қолдаш униң авазини
аңлап, қәлбидә толиму хурсән болиду.
Шуниңға охшаш, мәндиму хурсәнлик
толуп ташиду. 30 Униң жүксилиши,
мениң ажизлишишим муқәррәрдур. 31
Үстүндин кәлгүчи һәммидин үстүндур.
Зиминдин кәлгүчи зиминға тәвә болуп
зиминдики ишларни сөзләйду. Әрштин
кәлгүчи һәммидин үстүндур; 32 өзиниң
[әрштә] көргән вә аңлиғанлири болса, у
булар тоғрилиқ гувалиқ бериду; бирақ һеч
ким униң гувалиқини қобул қилмайду. 33
[Һалбуки], кимки униң гувалиқини қобул
қилған болса, Худаниң һәқ екәнлигигиму
мөһүрини басқан болиду. 34 Чүнки Худа
әвәткини Худаниң сөзлирини сөзләйду;
чүнки Худа Роһни [униңға] өлчәм билән
кәмләп бәрмәс. 35 Ата Оғулни сөйиду вә
һәммә ишларни униң қолиға тапшурғандур.
36 Оғулға етиқат қилғучи мәңгүлүк һаятқа
егидур. Лекин Оғулға итаәт қилмиғучи
һаятни һеч көрмәйду, бәлки Худаниң ғәзиви
шундақларниң үстидә туриду. (aiōnios g166)

4 Әнди Пәрисийләрниң «Әйсаниң мухлис
қилип чөмүлдүргәнлири Йәһяниңкидин
көп екән» дегән хәвәрни аңлиғинини
Рәб уққандин кейин 2 (әмәлийәттә Әйса
өзи әмәс, мухлислири чөмүлдүрәтти)
3 у Йәһудийә өлкисидин чиқип йәнә
Галилийәгә кәтти. 4 Әнди у йол үстидә
Самарийә өлкисидин өтүши керәк еди.
5 Шуниң билән у Яқуп өз оғли Йүсүпкә
бәргән йәргә йеқин болған Самарийәниң
Сихар дегән бир шәһиригә кәлди. 6 Шу
йәрдә «Яқупниң қудуғи» бар еди. Әйса
сәпиридә чарчиғинидин қудуқниң қешиға
келип олтарди. Бу тәхминән алтинчи саат
еди. 7 Әйсаниң мухлислири йемәклик
сетивелиш үчүн шәһәргә кирип кәткән
еди. Шу чағда, Самарийәлик бир аял

су алғили кәлди. Әйса униңға: — Маңа
ичкили су бәргин, — деди. 9 Аял униңдин:
— Өзиңиз Йәһудий турсиңиз, мәндәк
Самарийәлик бир аялдин қандақларчә
ичкили су тәләп қилип қалдиңиз? — дәп
сориди (чүнки Йәһудийлар Самарийәликләр
билән һеч қандақ барди-кәлди қилмайтти).
10 Әйса униңға җававән: — Әгәр сән
Худаниң соғитиниң немилиги вә сәндин су
сориғучиниң ким екәнлигини билсәңиди,
ундақта сән униңдин тиләйттиң вә у саңа
һаятлиқ сүйини берәтти. 11 Аял униңдин: —
Тәхсир, су тартқидәк һеч нәрсиңиз болмиса,
униң үстигә қудуқ чоңқур турса, һаятлиқ
сүйини нәдин алисиз? 12 Әҗәба, бу қудуқни
бизгә [мирас] қалдурған атимиз Яқуптин
улуқмусиз? Бу қудуқтин өзи, оғуллири вә
мал-варанлириму су ичкән — деди. 13 Әйса
униңға җававән: — Бу суни ичкән һәр ким
йәнә уссайду. 14 Амма мән беридиған суни
ичкүчи һәр ким мәңгүгә уссимайдиған
болиду вә бәлки мән униңға беридиған
су униң ичидә уни мәңгүлүк һаятлиққа
елип баридиған, урғуп чиқидиған бир булақ
болиду, — деди. (aiōn g165, aiōnios g166) 15 Аял:
— Тәхсир, маңа бу судин бәргәйсизки,
мән йәнә уссимайдиған вә мошу йәргә су
тартқили иккинчи кәлгүчи болмайдиған
болай! — деди. 16 Әйса: — Берип ериңни
бу йәргә чақирип кәлгин, — деди. 17 —
Ерим йоқ, — дәп җавап бәрди аял. — Ерим
йоқ дәп, раст ейттиң. 18 Чүнки бәш әргә
тәгдиң вә һазир сәндә болғини сениң ериң
әмәс. Буни тоғра ейттиң! — деди Әйса.
19 Аял униңға: — Тәхсир, әнди көрдүмки,
сиз әслидә пәйғәмбәр екәнсиз! 20 Ата-
бовилиримиз бу тағда ибадәт қилип кәлгән,
лекин силәр [Йәһудийлар] «Ибадәтни
Йерусалимда қилиш керәк!» дәвалисиләрғу?
— деди. 21 Әйса униңға мундақ деди:
— Ханим, маңа ишәнгин, шундақ бир
вақти-саити келидуки, силәрниң Атиға
ибадәт қилишиңлар үчүн нә бу тағда яки
нә Йерусалимда болушуңларниң һаҗити
қалмайду. 22 Силәр ибадәт қилғиниңларни
билмәйсиләр; бирақ биз кимгә ибадәт
қилғинимизни билимиз. Чүнки ниҗат-
қутқузулуш Йәһудийлар арқилиқ болиду.
23 Лекин шундақ бир вақит келиду — вә
шундақла һазир кәлдики, һәқиқий ибадәт
қилғучилар Атиға роһ вә һәқиқәт билән
ибадәт қилиду. Ата Өзигә әнә шундақ
һәқиқий ибадәт қилғучиларни издимәктә.
24 Худа роһтур вә униңға ибадәт қилғучилар
роһ вә һәқиқәт билән Униңға ибадәт қилиши
керәктур. 25 Аял униңға: — Мәсиһниң,
йәни «Мәсиһләнгән Қутқазғучи» дегәнниң
келидиғанлиғини билимән. У кәлгәндә,
бизгә һәммә ишларни ейтип бериду — деди.
26 Әйса униңға: — Сән билән сөзлишиватқучи
мән дәл шудурмән! — деди. 27 Шу чағда
униң мухлислири қайтип кәлди. Улар униң
бир аял билән сөзлишиватқанлиғиға һаң-
таң қелишти; лекин һеч қайсиси униңдин:
«Униңдин немә издәйсән?» яки «Немишкә
униң билән сөзлишисән?» дәпму сorimиди.
28 Шуниң билән аял козисини ташлап қоюп,
шәһәргә қайтип берип, кишиләргә: 29
— Җүрүңлар, һаятимда қилғанлиримниң
һәммисини маңа ейтип бәргән бир кишини
көрүп келиңлар. Әҗәба, Мәсиһ шумиду? —
деди. 30 Буниң билән халайиқ шәһәрдин
чиқип, Әйсаниң алдиға келишти. 31 Шу
арилиқта мухлислири униңға: — Устаз, бир
нәрсә йәвалсаңчу? — дәп өтүнүшти. 32 Лекин
у уларға: — Мениң силәр билмәйдиған бир
йемәклигим бар, — деди. 33 Мухлислар
бир-биригә: — Әҗәба, бириси униңға
йегили бир нәрсә әкелип бәргәнмиду? —
дейишти. 34 Әйса уларға мундақ деди: —
Мениң йемәклигим — мени Әвәткүчиниң
ирадисини әмәлгә ашуруш вә униң [маңа
тапшурған] хизмитини тамамлаштур. 35
— Силәр: «Һосул йеғишқа йәнә төрт ай
қалди» дәватмамсиләр? Мана, силәргә
ейтайки, бешиңларни көтирип етизларға
қараңлар, зираәтләр сарғийип орушқа тәйяр
болди! 36 Вә ормичи иш һәққини алиду вә
мәңгүлүк һаятқа топланған һосулни жиғиду,
шуниң билән териғучи билән ормичи тәң
шатлиниду. (aiōnios g166) 37 Чүнки бу ишта
«бири терийду, йәнә бири жиғиду» дегән сөз
әмәлгә ашурулиду. 38 Мән силәрни өзүңлар
әмгәк сиңдүрмигән һосулни жиғишқа

әвәттим; башқилар әмгәк қилди вә силәр
уларниң әмгигиниң мевисини елишқа
несип болдуңлар. 39 Шу шәһәрдики
нурғун Самарийәликләр һелиқи аялниң:
«У һаятимда қилғанлиримниң һәммисини
маңа ейтип бәрди» дегән гувалиқ сөзини
аңлап, Әйсаға етиқат қилди. 40 Шуңа, улар
униң алдиға келип, униң өзлири билән
биллә турушини өтүнүшкили турди; шуниң
билән у у йәрдә икки күн турди. 41 Униң сөз-
калами арқилиқ техиму көп адәм униңға
етиқат қилди. 42 Улар аялға: — Бизниң
етиқат қилишимиз әнди сениң сөзлириң
сәвәвидин әмәс, чүнки өзимиз уни аңлидуқ
вә билдуқки, дунияниң Қутқузғучиси дәл
шу кишидур! — дейишти. 43 Бу икки күндин
кейин у шу йәрдин чиқип Галилийәгә
қарап маңди 44 (чүнки Әйса өзи: «Һеч бир
пәйғәмбәрниң өз жутида иззити йоқтур»
дәп гувалиқ бәргән еди). 45 Шуниң билән
у Галилийәгә кәлгинидә, Галилийәликләр
униң [өтүп кетиш] һейтида Йерусалимда
қилған әмәллириниң һәммисини көргәчкә,
уни қарши елишти (чүнки уларму һейтқа
чиққан еди). 46 Әнди Әйса бу қетим
Галилийәдики Кана йезисиға йәнә барди
(у дәл шу йәрдә суни шарапқа айландурған
еди). [Шу күнләрдә], Кәпәрнаһум шәһиридә
оғли кесәл болуп ятқан бир орда әмәлдари
бар еди. 47 У Әйсаниң Йәһудийәдин
Галилийәгә кәлгәнлигини аңлап, униң
алдиға барди вә: — [Өйүмгә] чүшүп, сәкратта
ятқан оғлумни сақайтип бәргәйла! — дәп
тохтимай илтиҗа қилди. 48 Шуниң билән,
Әйса униңға: — Силәр [Галилийәликләр]
мөҗизилик аламәтләр вә карамәтләрни
көрмигичә, һеч етиқат қилмайсиләр! —
деди. 49 Орда әмәлдари Әйсаға: — Тәхсир,
балам өлмәстә чүшкәйла! — деди. 50 Әйса
униңға: — Барғин, оғлуң һаят қалди! —
деди. Һелиқи адәм Әйсаниң ейтқан сөзигә
ишинип, өйигә қарап маңди. 51 Йолда
кетип барғинида, униң қуллири алдиға
чиқип, балилири һаят, дәп уқтурди. 52
Әмәлдар улардин оғлиниң қайси сааттин
башлап яхшилинишқа йүзләнгәнлигини
соривиди, улар: — Түнүгүн йәттинчи
сааттә қизитмиси янди, — дейишти.
53 Балиниң атиси буниң дәл Әйсаниң
өзигә: «Оғлуң һаят қалди!» дегән саат
екәнлигини билип йәтти. Шуниң билән
өзи пүткүл аилисидикиләр билән биллә
етиқат қилишти. 54 Бу Әйсаниң Йәһудийәдин
Галилийәгә кәлгәндин кейинки көрсәткән
иккинчи мөҗизилик аламити еди.

5 Бу ишлардин кейин, Йәһудийларниң
бир һейти йетип кәлди вә Әйса
Йерусалимға чиқти. 2 Йерусалимдики «Қой
дәрвазиси»ниң йенида ибраний тилида
«Бәйт-Әсда» дәп атилидиған бир көлчәк
болуп, униң әтрапида бәш пешайван бар
еди. 3 Бу пешайванлар астида бир топ
бемарлар, йәни қариғу, токур вә паләчләр
йетишатти. Улар у йәрдә йетип көлчәкниң
сүйиниң чайқилишини күтәтти. 4 Чүнки бир
пәриштә мәлум вақитларда көлчәккә чүшүп
суни урғутидикән; су урғуғанда көлчәккә
биринчи болуп чүшкән киши өзини басқан
һәр қандақ кесәлдин сақийидикән. 5 Әнди
у йәрдә оттуз сәккиз жилдин бери ағриқ
азави тартқан бир бемар бар еди. 6 Әйса бу
адәмниң шу йәрдә ятқинини көрди вә униң
узундин шу һаләттә екәнлигини билип,
униңдин: — Сақийишни халамсән? — дәп
сориди. 7 Бемар униңға җававән: — Тәхсир,
су чайқалғанда мени суға чүшүридиған
адимим йоқ. Мән чүшәй дегичә, башқилар
мениң алдимда чүшүвалиду, — деди. 8 Әйса
униңға: — Орнуңдин тур, орун-көрпәңни
жиғиштуруп маңғин! — деди. 9 Һелиқи
адәм шуан сақийип, орун-көрписини
жиғиштуруп көтирип маңди. Шу күни
шабат күни еди. 10 Шуңа [бәзи] Йәһудийлар
сақайған кишигә: — Бүгүн шабат күни турса,
орун-көрпәңни көтириш [Тәвратта] саңа
мәнъий қилинған! — деди. 11 Лекин у уларға
җававән: — Мени сақайтқан киши өзи маңа:
«Орун-көрпәңни жиғиштуруп маңғин»
дегән еди! — деди. 12 Улар униңдин: —
Әнди саңа: «Орун-көрпәңни жиғиштуруп
маңғин» дегән киши ким екән? — дәп
сорашти. 13 Бирақ сақайған адәм униң ким
екәнлигини билмәйтти. Чүнки у йәрдә адәм

көп болғанлиқтин, Әйса өзини далдиға
елип, астиғина кетип қалди. 14 Бу ишлардин
кейин Әйса һелиқи адәмни ибадәтханида
тепип униңға: — Мана, сақайдиң. Әнди
қайта гуна садир қилма, бешиңға техиму
еғир күлпәт чүшүп қалмисун! — деди. 15
Һелиқи адәм Йәһудийларниң қешиға берип,
өзини сақайтқан Әйса екәнлигини уқтурди.
16 Әйса бу ишларни шабат күни қилғанлиғи
үчүн, Йәһудийлар униңға зиянкәшлик
қилишқа башлиди. 17 Лекин Әйса уларға: —
Атам та һазирғичә тохтимастин иш қилип
кәлмәктә, мәнму ишләймән! — деди. 18
Шу сәвәптин Йәһудийлар уни өлтүрүшкә
техиму урунатти; чүнки у шабат күнининң
қаидисини бузупла қалмастин, йәнә Худани
«Атам» дәп чақирип, өзини Худаға баравәр
қилған еди. 19 Шуңа Әйса уларға җававән
мундақ деди: — Бәрһәқ, бәрһәқ, мән силәргә
шуни ейтип қояйки, Оғул өзлүгидин һеч
немә қилалмайду, бәлки пәқәт Атиниң
немә қиливатқанлиғини көрүп, андин шу
ишни қилиду. Ата немә иш қилса, Оғулму
шу ишни охшашла қилиду. 20 Чүнки Ата
Оғулни сөйиду вә Өзиниң қилидиған барлиқ
ишлирини униңға аян қилиду һәм силәрни
һәйран қалдурушқа булардин техиму зор вә
улуқ ишларни униңға аян қилиду. 21 Чүнки
өлгәнләрни Ата қандақ тирилдүрүп, уларға
һаятлиқ ата қилған болса, Оғулму шуниңға
охшаш өзи халиған кишиләргә һаятлиқ ата
қилиду. 22 Шуниңдәк, Ата Өзи һеч кимниң
үстидин һөкүм чиқармайду, бәлки барлиқ
һөкүм ишлирини Оғулға тапшурған. 23
Буниңдин мәхсәт, — инсанларниң һәммиси
Атиға һөрмәт қилғандәк, Оғулғиму охшашла
һөрмәт қилиши үчүндур. Кимки Оғулни
һөрмәтлимисә, уни әвәткүчи Атиниму
һөрмәтлимигәнләрдин болиду. 24 —
Бәрһәқ, бәрһәқ, мән силәргә шуни ейтип
қояйки, сөзүмни аңлап, мени Әвәткүчигә
ишәнгән һәр ким мәңгүлүк һаятқа еришкән
болиду; у адәм сораққа тартилмайду, бәлки
өлүмдин һаятлиққа өткән болиду. (aiōnios
g166) 25 — Бәрһәқ, бәрһәқ, мән силәргә
шуни ейтип қояйки, өлүкләрниң Худаниң
Оғлиниң авазини аңлайдиған вақит-саити
йетип кәлмәктә, шундақла һазир кәлдики,
аңлиғанлар һаятлиққа егә болиду. 26 Чүнки
Ата Өзидә қандақ һаятлиққа егә болса,
Оғулғиму өзидә шундақ һаятлиққа егә
болушни ата қилди 27 вә йәнә униңға
сорақ қилиш һоқуқиниму бәрди, чүнки
у Инсаноғлидур. 28 Буниңға тәәҗҗүп
қилмаңлар; чүнки барлиқ гөрдә ятқанлар
униң авазини аңлайдиған вақит келиду 29
вә улар шуан йәрликлиридин чиқишиду,
яхшилиқ қилғанлар һаятқа тирилиду,
яманлиқ қилғанлар сораққа тартилишқа
тирилиду. 30 Мән өзлүгүмдин һеч немә
қилалмаймән, пәқәт [Атамдин] аңлиғиним
бойичә һөкүм қилимән; вә мениң һөкүмүм
һәққанийдур, чүнки мениң издигиним
өзүмниң ирадиси әмәс, бәлки мени
әвәткүчиниң ирадисини әмәлгә ашуруштур.
31 — Әгәр өзүм үчүн өзүм гуваліқ бәрсәм
гувалиғим һәқиқәт һесапланмайду. 32 Лекин
мән үчүн гувалиқ беридиған башқа бириси
бар. Униң маңа беридиған гувалиқиниң
растлиғини билимән. 33 Силәр Йәһяға әлчи
әвәткиниңларда, у һәқиқәткә гувалиқ бәргән
34 ([әмәлийәттә], маңа инсанниң гувалиқини
қобул қилишимниң кериги йоқ; мениң
[Йәһя тоғрилиқ] шундақ ейтивақиним
пәқәтла силәрниң қутқузулушуңлар
үчүндур). 35 [Йәһя] болса көйүп нур чечип
турған бир чирақ еди вә силәр униң
йоруғида бир мәзгил шатлинишқа рази
болдуңлар. 36 Лекин Йәһяниң мән үчүн
бәргән гувалиғидинму улуқ бир гувалиқ
бар. У болсиму, ата маңа ада қилишқа
тапшурған әмәлләр, йәни мән қиливатқан
әмәлләр, булар мениң тоғрамда Атиниң
мени әвәткинигә гувалиқ бериду. 37 Вә
мени әвәткән Ата Өзиму мән үчүн гувалиқ
бәргәндур. Силәр һеч қачан униң авазини
аңлимидиңлар, қияпитини көрмидиңлар 38
вә униң сөз-калами силәрниң ичиңлардин
орун алмиди; чүнки Униң әвәткини
болса, униңға ишәнмәйсиләр. 39 Муқәддәс
язмиларни қетирқенип оқуп олтирисиләр;
чүнки улардин мәңгүлүк һаятқа егә болдуқ,
дәп қарайсиләр. Дәл бу язмилар мән
үчүн гувалиқ бәргүчидур. (aiōnios g166) 40

Шундақтиму силәр йәнила һаятлиққа
еришиш үчүн мениң йенимға келишни
халимайсиләр. 41 Мән инсанларниң
махтишини қобул қилмаймән; 42 лекин
мән силәрни билимәнки, ичиңларда
Худаниң муһәббити йоқ. 43 Мән Атамниң
нами билән кәлгәнмән, амма силәр
мени қобул қилмайсиләр. Һалбуки,
башқа бириси өз нами билән кәлсә,
силәр уни қобул қилисиләр. 44 Силәр
бир-бириңлардин иззәт-шөһрәт қобул
қилисиләр-ю, йеганә Худадин кәлгән иззәт-
шөһрәткә интилмисәңләр, ундақта силәр
қандақму етиқат қилалайсиләр?! 45 Бирақ
мени үстимиздин Атиға шикайәт қилиду,
дәп ойлимаңлар. Үстүңлардин шикайәт
қилғучи мән әмәс, бәлки силәр үмүт
бағлиған Муса [пәйғәмбәрдур]. 46 Чүнки
әгәр силәр растин Муса [пәйғәмбәргә]
ишәнгән болсаңлар, маңиму ишәнгән
болаттиңлар. Чүнки у [муқәддәс язмиларда]
мән тоғрилиқ пүткәндур. 47 Лекин униң
пүткәнлиригә ишәнмисәңләр, мениң
сөзлиримгә қандақму ишинисиләр?!

6 Бу ишлардин кейин, Әйса Галилийә
деңизи (Тиберияс деңизи дәпму
атилиду)ниң у қетиға өтти. 2 Зор бир топ
халайиқ у кесәлләрни сақайтқан мөҗизилик
аламәтлирини көрди вә униң кәйнидин
әгишип маңди. 3 Әйса таққа чиқип, у йәрдә
мухлислири билән биллә олтарди. 4 У
чағда Йәһудийларниң һейти, йәни «өтүп
кетиш һейти»ға аз қалған вақит еди. 5 Әйса
бешини көтирип, зор бир топ халайиқниң
өзиниң алдиға келиватқанлиғини көрүп,
Филиптин: — Буларға йәйдиғанға нанни
нәдин алимиз? — дәп сориди 6 (лекин у бу
сөзни Филипни синаш үчүн ейтқан еди.
Чүнки у өзиниң немә қилидиғанлиғини
биләтти). 7 Филип җавабән: — Икки
йүз динарға нан алсақму, һәр биригә
кичиккинә бир чишләмдин йейишкиму
йәтмәйду! 8 Мухлислардин бири, йәни
Симон Петрусниң иниси Андрияс Әйсаға: 9
— Бу йәрдә кичик бир оғул бала бар, униңда
бәш арпа нан билән икки кичик белиқ
бар. Лекин шунчә көп хәлиққә бу немә
болиду?! — деди. 10 Әйса: — Көпчиликни
олтарғузуңлар, — деди (у йәрдә от-чөп
мол өскән еди). Шуниң билән әр кишиләр
олтарди; уларниң сани бәш миңчә бар еди.
11 Әйса нанларни қолиға елип, [Худаға]
тәшәккүр ейтқандин кейин, олтарғанларға
үләштүрүп бәрди. Белиқларниму шундақ
қилди; көпчилик халиғанчә йеди. 12
һәммәйлән йәп тоюнғанда, у мухлислириға:
— Ашқан парчиларни жиғиңлар, һеч
нәрсә зайә болмисун, — деди. 13 Шуниң
билән улар бәш арпа ненидин йәп ашқан
парчилирини он икки севәткә толдуруп
жиғивалди. 14 Әнди халайиқ Әйсаниң
көрсәткән бу мөҗизилик аламитини
көрүп: «Дунияға келиши муқәррәр болған
пәйғәмбәр һәқиқәтән мошу екән!» дейишти.
15 Шуниң билән Әйса уларниң келип өзини
падиша болушқа зорлимақчи болғанлиғини
билип, улардин айрилип, қайтидин таққа
ялғуз чиқип кәтти. 16 Кәчқурун, Әйсаниң
мухлислири деңиз бойиға чүшүшти. 17
Улар бир кемигә олтирип, деңизниң у
қетидики Кәпәрнаһум шәһиригә қарап йол
елишти (қараңғу чүшүп кәткән еди вә Әйса
техичә уларниң йениға кәлмигән еди).
18 Қаттиқ боран чиқип, деңиз долқунлап
көтириливататти. 19 Мухлислар палақ
уруп он-он бир чақиримчә маңғанда,
Әйсаниң деңизниң үстидә меңип кемигә
йеқинлишиватқанлиғини көрүп, қорқушуп
кәтти. 20 Лекин у уларға: — Бу мән,
қорқмаңлар! — деди. 21 Шуни аңлап улар
уни кемигә чиқиривалғуси кәлди; у кемигә
чиқипла, кемә дәрһал улар баридиған
йәргә йетип барди. 22 Әтиси деңизниң у
тәрипидә қалған халайиқ [алдинқи күни]
у йәрдә Әйсаниң мухлислири чиққан
кемидин башқа кеминиң йоқлуғини,
Әйсаниң мухлислири шу кемигә чиққанда,
Әйсаниң улар биллә чиқмиғанлиғини, бәлки
мухлислириниң өзлирила кәткәнлигини
көргән еди. 23 Һалбуки, бир нәччә кемә-
қолвақ Тиберияс шәһиридин Рәб тәшәккүр
ейтқандин кейин хәлиқ нан йегән йәргә
йеқин келип тохтиди. 24 Шуниң билән

халайиқ Әйсаниң вә мухлислириниң у йәрдә
йоқлуғини көрүпла, кемиләргә олтирип,
Әйсани издигили Кәпәрнаһум шәһиригә
маңди. 25 Улар уни деңизниң у тәрипидә
тепип униңға: — Устаз, бу йәргә қачан
кәлдиң? — дәп сорашти. 26 Әйса уларға
җававән: — Бәрһәқ, бәрһәқ, мән силәргә
шуни ейтип қояйки, силәр мени мөҗизилик
аламәтләрни көргәнлигиңлар үчүн әмәс,
бәлки нанлардин йәп тоюнғиниңлар үчүн
издәйсиләр. 27 Бузулуп кетидиған паний
озуқлуққа әмәс, бәлки мәңгү һаятлиққа
бақий қалидиған озуқлуққа интилип
ишләңлар; буни Инсаноғли силәргә бериду;
чүнки уни Ата, йәни Худа Өзи мөһүрләп
тәстиқлиған, — деди. (aiōnios g166) 28 Шуниң
билән улар униңдин: — Немигә интилип
ишлисәк андин Худаниң иш-хизмитидә
ишлигән болимиз? — дәп сорашти. 29
Әйса уларға җавап берип: — Худаниң
иш-хизмити дәл шуки, У әвәткинигә
етиқат қилишиңлардур, — деди. 30 Шуниң
билән улар йәнә: — Ундақ болса сән
бизни көрүп өзүңгә ишәндүргидәк қандақ
мөҗизилик аламәт яритисән? Зади немә
иш қилип берисән? 31 Ата-бовилиримиз
чөлдә жүргәндә, [Зәбурда]: «У уларға
әрштин чүшүрүлгән нан тәқдим қилди»
дәп пүтүлгәндәк, «манна»ни йегән —
дейишти. 32 Әйса уларға мундақ деди: —
Бәрһәқ, бәрһәқ, мән силәргә шуни ейтип
қояйки, силәргә асмандин чүшкән нанни
бәргүчи Муса әмәс, бәлки мениң Атамдур;
У [һазирму] силәргә асмандин чүшкән
һәқиқий нанни бериватиду. 33 Чүнки
Худаниң нени болса пүткүл дунияға һаятлиқ
ата қилидиған, әрштин чүшкүчидур. 34
— Тәхсир, һемишә бизгә шу нанни берип
турғайсән! — дейишти улар. 35 Әйса уларға
мундақ деди: — Һаятлиқ нени өзүмдурмән!
Мениң йенимға кәлгән һәр ким һеч
қачан ач қалмайду, маңа етиқат қилған
һәр ким һеч қачан уссимайду. 36 Лекин
силәргә ейтқинимдәк, силәр мени көргән
болсаңларму, етиқат қилмайватисиләр.
37 Ата маңа тапшурғанларниң һәр бири
йенимға келиду вә мениң йенимға
кәлгәнләрдин һеч қайсисини һәргиз
ташливәтмәймән. 38 Чүнки өз ирадәмни
әмәс, бәлки мени Әвәткүчиниң ирадисини
әмәлгә ашуруш үчүн әрштин чүштүм. 39
Мени Әвәткүчиниң ирадиси болса дәл
шуки, униң маңа тапшурғанлиридин һеч
бирини жүтүрмәй, бәлки ахирқи күни
уларниң һәммисини тирилдүрүшүмдин
ибарәт. 40 Чүнки мениң Атамниң ирадиси
шуки, Оғулға көз тикип қарап, униңға
етиқат қилғанларниң һәр бирини мәңгүлүк
һаятқа ериштүрүштур; вә мән ахирқи күни
уларни тирилдүримән. (aiōnios g166) 41 Әнди
Йәһудийлар Әйсаниң: «Әрштин чүшкән
нан өзүмдурмән!» дегини үчүн униңға
нарази болуп ғотулдишишқа башлиди:
42 — «Бу Йүсүпниң оғли Әйса әмәсму?
Атисиниму, анисиниму тонуйдиған турсақ,
йәнә қандақларчә: — «Әрштин чүштүм!»
десун?» — дейишәтти улар. 43 Әйса җававән
уларға мундақ деди: — [Мениң тоғрамда]
өз ара ғотулдашмаңлар. 44 Мени әвәткән
Ата Өзи кишиләрниң қәлбини тартқузмиса,
һеч ким мениң йенимға келәлмәйду;
мениң йенимға кәлгән һәр бирини ахирқи
күни тирилдүримән. 45 Пәйғәмбәрләрниң
язмилирида: «Уларниң һәммисигә Худа
тәрипидин үгитилиду» дәп пүтүлгәндур.
Шуңа, Атиниң [сөзини] тиңшиған вә
униңдин үгәнгән һәр бири мениң йенимға
келиду. 46 Бирақ бу бирәрким Атини көргән
дегәнлик әмәс; пәқәт Худаниң йенидин
кәлгүчи болса, у Атини көргәндур. 47
Бәрһәқ, бәрһәқ, мән силәргә шуни ейтип
қояйки, маңа етиқат қилғучи мәңгүлүк
һаятқа егидур. (aiōnios g166) 48 Һаятлиқ нени
өзүмдурмән. 49 Ата-бовилириңлар чөлләрдә
«манна» йегини билән йәнила өлди. 50
Лекин мана, әрштин чүшкән нан дәл
шундақки, бириси униңдин йегән болса
өлмәйду. 51 Әрштин чүшкән һаятлиқ нени
өзүмдурмән; кимдәким бу нандин йесә,
әбәдил-әбәткичә яшайду. Мән беридиған
шу нан болса мениң әт-тенимдур, пүткүл
дунийдикиләр һаятқа егә болсун дәп, мән
уни атимақчимән. (aiōn g165) 52 Бу сөз билән
Йәһудийлар өз ара талаш-тартиш қилишиқа

башлап: — Бу адәм бизниң йейишимизгә
өзиниң әт-тенини қандақ берәлисун?! —
дейишәтти. 53 Шуңа Әйса уларға мундақ
деди: — Бәрһәқ, бәрһәқ, мән силәргә шуни
ейтип қояйки, силәр Инсаноғлиниң әт-
тенини йемигичә вә қенини ичмигичә,
силәрдә һаятлиқ болмайду. 54 Әт-тенимни
йегүчи вә қенимни ичкүчи мәңгүлүк һаятқа
еришкән болиду вә мән уни ахирқи күни
тирилдүримән. (aiōnios g166) 55 Чүнки әт-
теним һәқиқий озуқлуқ, қеним болса
һәқиқий ичимликтур. 56 Әт-тенимни йегүчи
вә қенимни ичкүчи мәндә яшайду вә
мәнму униңда яшаймән. 57 Һаят Ата мени
әвәткән вә мән Атиниң болғанлиғидин
яшаватқинимдәк, мени йегүчи киши
һәм мениң васитәм билән яшайду. 58
Мана бу әрштин чүшкән нандур. Бу нан
ата-бовилириңлар йегән «[манна]»дәк
әмәс; чүнки улар «[манна]»ни йейиши
билән өлди; бирақ бу нанни истемал
қилғучи болса мәңгү яшайду! (aiōn g165) 59
Бу сөзләрни у Кәпәрнаһумдики синагогда
тәлим бәргинидә ейтқан еди. 60 Шуниң
билән униң мухлислиридин нурғунлири
буни аңлиғанда: — Бу тәлим бәк еғир
екән! Буни ким аңлап көтирәлисун? —
дейишти. 61 Бирақ өз ичидә мухлислириниң
бу тоғрисида ғотулдашқинини билгән Әйса
уларға: — Бу сөзүм силәрни тайдурдиму?
62 Әнди мабада Инсаноғлиниң әсли кәлгән
жайға көтириливатқинини көрсәңлар,
қандақ болар?! 63 [Инсанға] һаятлиқ бәргүчи
— Роһтур. Инсанниң әтлири болса һеч
қандақ пайда бәрмәйду. Мән силәргә
ейтқан сөзлирим болса һәм роһтур вә һәм
һаятлиқтур. 64 Лекин араңлардин етиқат
қилмиған бәзиләр бар, — деди (чүнки
Әйса етиқат қилмиғанларниң вә өзигә
сатқунлуқ қилидиғанниң ким екәнлигини
баштила биләтти). 65 Шуниң билән у мундақ
деди: — Мән шу сәвәптин силәргә шуни
ейттимки, Атамдин ата қилинмиса, һеч
ким мениң йенимға келәлмәйду! 66 Шу
вақиттин тартип мухлислиридин хелә
көпи чекинип чиқип, униң билән йәнә
маңмайдиған болди. 67 Шуңа Әйса он
иккиләндин: — Силәрму, һәм [мәндин]
кетишни халамсиләр? — дәп сориди. 68
Симон Петрус униңға җавап қилип: — И Рәб,
биз кимниң йениға кетәттуқ? Мәңгү һаятлиқ
сөзлири сәндилидур! (aiōnios g166) 69 Вә
шуниңға ишәндуқ вә шуни билип йәттуқки,
сән Худаниң Муқәддәс Болғучисидурсән! —
деди. 70 Әйса уларға җававән: — Мән силәр
он иккиңларни таллидим әмәсму, бирақ
араңларда бириси Иблистур! — деди 71
(униң бу дегини Ишқарийотлуқ Симонниң
оғли Йәһудани көрсәткән еди, чүнки Йәһуда
он иккиләнниң бири болғини билән, кейин
өзигә сатқунлуқ қилиду).

7 Бу ишлардин кейин, Әйса Галилийәдә
айлинип жүрди. У Йәһудийәдә айлинип
жүрүшни халимайтти, чүнки [шу йәрдики]
Йәһудийлар униңға қәст қилмақчи еди. 2 Бу
чағда, Йәһудийларниң «кәпиләр һейти»ға аз
қалған еди. 3 Шуңа Әйсаниң инилири униңға:
— Мошу йәрдин айрилип Йәһудийәгә
барғин, шуниң билән мухлислириңму
[карамәт] әмәллириңни көрәләйду! 4 Чүнки
өзини хәлиқ-аләмгә тонутмақчи болған
һеч ким йошурун җайда иш қилмайду.
Бу әмәлләрни қиливатқан екәнсән, өзүңни
дунияға көрсәт! — дейишти. 5 Чүнки
униң инилириму униңға етиқат қилмиған
еди. 6 Шуңа Әйса уларға: — Мениң вақит-
саитим техи кәлмиди. Лекин силәргә
нисбәтән һәрвақит мунасиптур. 7 Бу
дуниядики кишиләр силәргә һәргиз өч
болмайду; лекин мени өч көриду. Чүнки
мән уларниң қилмишлирини рәзил дәп
гувалиқ бериватимән. 8 Силәр бу һейтқа
бериверiңлар. Мән бу һейтқа бармаймән,
чүнки мениң вақит-саитим техи йетип
кәлмиди, — деди. 9 Әйса бу сөзләрни
қилип, Галилийәдә қалди. 10 Әйсаниң
инилири һейтқа чиққандин кейин, у өзиму
униңға барди. Амма ашкарә әмәс, йошурун
барди. 11 Һейтта Йәһудийлар уни издәп:
«У қәйәрдидур?» дәп сораватати. 12
Кишиләр арисида униң тоғрисида көп ғул-
ғула болди. Бәзиләр уни: «Яхши адәм!»
десә, йәнә бәзиләр: «Яқ, у халайиқни

аздуруватиду!» дейишти. 13 Бирақ Йәһудий
[чоңлиридин] қорқуп, һеч ким очуқ-ашкарә
униң гепини қилмайтти. 14 Һейтниң йерими
өткәндә, Әйса ибадәтхана һойлилириға
кирип хәлиққә тәлим беришкә башлиди.
15 Йәһудийлар: — Бу адәм һеч қандақ
тәлим алмиған туруқлуқ, униң қандақму
мунчә көп билими болсун? — дәп һаң-таң
қелишти. 16 Әйса уларға: — Бу тәлимләр
мениң әмәс, бәлки мени Әвәткүчиниңкидур.
17 Униң ирадисигә әмәл қилишқа өз
ирадисини бағлиған һәр ким бу тәлим
тоғрилиқ — униң Худадин кәлгәнлигини яки
өзлүгүмдин ейтиватқанлиғимни билиду. 18
Өз алдиға сөзлигән киши өз шан-шәривини
издәйду, лекин өзини әвәткүчиниң шан-
шәривини издәйдиған киши һәқ-садиқтур,
униңда һәққанийсизлиқ йоқтур. 19 Муса
[пәйғәмбәр] силәргә Тәврат қанунини
тапшурған әмәсму? Лекин һеч қайсиңлар бу
қанунға әмәл қилмайватисиләр! Немишкә
мени өлтүрмәкчи болисиләр? — деди.
20 Көпчилик: — Саңа жин чаплишипту!
Сени өлтүрмәкчи болған ким екән? —
дейишти. 21 Әйса уларға мундақ җавап
бәрди: — Мән бир карамәтни яритишим
билән һәммиңлар һаң-таң қелиштиңлар.
22 — Әнди Муса [пәйғәмбәр] силәргә
хәтнә қилиш тоғрилиқ әмир қалдурған
(әмәлийәттә болса хәтнә қилиш Муса
пәйғәмбәрдин әмәс, ата-бовилардин қалған),
шуңа силәр шабат күнигә [тоғра келип
қалсиму] шу күнидә адәмниң хәтнисини
қиливерисиләр. 23 Әнди Тәврат қануниға
хилаплиқ қилинмисун дәп шабат күнидә
адәм хәтнә қилинған йәрдә, мән шабат
күнидә бир адәмни сәллимаза сақайтсам,
силәр немә дәп маңа аччиқлинисиләр? 24
Сиртқи қияпәткә қарап һөкүм қилмаңлар,
бәлки һәққаний һөкүм қилиңлар! 25 У
вақитта Йерусалимлиқларниң бәзилири:
— [Чоңлар] өлтүрмәкчи болған киши
бу әмәсмиди? 26 Ашкарә сөзләватсиму,
униңға қарши һеч нәрсә демидиғу! Дәрвәқә,
ақсақалларниң униң Мәсиһ екәнлигини
билип йәткәнму? 27 Һалбуки, бу адәмниң
қәйәрдин кәлгәнлигини биз ениқ билимиз.
Лекин Мәсиһ кәлгәндә, униң қәйәрдин
кәлгәнлигини һеч ким билмәстиғу, —
дейишти. 28 Шуңа Әйса ибадәтхана
һойлисида тәлим бериветип, жуқури аваз
билән мундақ деди: — Силәр мени тонуймиз
һәмдә мениң қәйәрдин кәлгәнлигимниму
билимиз, [дәватисиләр]?! Бирақ мән
өзлүгүмдин әмәс, мән мени Әвәткүчидин
[кәлдим], У һәқтур; бирақ силәр Уни
тонумайсиләр. 29 Мән Уни тонуймән. Чүнки
мән Униң йенидин кәлдим, мени У әвәтти.
30 Шуңа улар уни тутуш йолини издәйтти,
лекин һеч ким униңға қол салмиди; чүнки
униң вақит-саити техи йетип кәлмигән
еди. 31 Лекин халайиқ арисидики нурғун
кишиләр униңға етиқат қилди. Улар:
«Мәсиһ кәлгәндә бу киши көрсәткән
мөҗизилик аламәтләрдин артуқ [мөҗизә]
яриталарму?!» дейишти. 32 Пәрисийләр
халайиқниң у тоғрилиқ ғул-ғула болуватқан
бу гәп-сөзлирини аңлиди; шуниң билән
Пәрисийләр билән баш каһинлар уни тутуш
үчүн бир нәччә қаравулларни әвәтти.
33 Шуниң билән Әйса: — Йәнә бир аз
вақит силәр билән биллә болимән, андин
мени Әвәткүчиниң йениға кетимән. 34
Мени издәйсиләр, лекин тапалмайсиләр.
Мән баридиған йәргә баралмайсиләр, —
деди. 35 Буниң билән, Йәһудийлар бир-
биригә: — У биз тапалмиғидәк қәйәрләргә
барар? Грекләр арисидики тарқақ Йәһудий
муһаҗирларниң йениға берип, грекларға
тәлим берәмдиғанду? 36 «Мени издәйсиләр,
лекин тапалмайсиләр. Мән баридиған
йәргә баралмайсиләр» дегини немисиду?
— дейишти. 37 Һейтниң ахирқи һәм
әң катта күни, Әйса орнидин туруп,
жуқури аваз билән: — Кимдәким уссиса,
мениң йенимға келип ичсун! 38 Маңа
етиқат қилғучи кишиниң худди муқәддәс
язмиларда ейтилғинидәк, ич-бағридин
һаятлиқ сүйиниң дәриялири еқип чиқиду!
— дәп җакалиди 39 (у бу сөзни өзигә етиқат
қилғанларға ата қилинидиған Муқәддәс
Роһқа қарита ейтқан еди. [Худаниң] Роһи
техи һеч кимгә ата қилинмиғанмиди, чүнки
Әйса техи шан-шәривигә кирмигән еди).

40 Халайиқ ичидә бәзиләр бу сөзни аңлап:
— [Келиши муқәррәр болған] пәйғәмбәр
һәқиқәтән мошу екән! — дейишти. 41
Бәзиләр: «Бу Мәсиһ екән!» дейишәтти. Йәнә
бәзиләр болса: «Яқ, Мәсиһ Галилийәдин
келәттиму? 42 Муқәддәс язмиларда, Мәсиһ
[падиша] Давутниң нәслидин һәм Давутниң
жути Бәйт-Ләһәм йезисидин келиду,
дейилмигәнмиди?» — дейишти. 43 Буниң
билән, халайиқ униң вәҗидин иккигә
бөлүнүп кәтти. 44 Бәзилири уни тутайли
дегән болсиму, лекин һеч ким униңға қол
салмиди. 45 Қаравуллар [ибадәтханидин]
баш каһинлар билән Пәрисийләрниң йениға
қайтип кәлгәндә, улар қаравулларға: —
Немә үчүн уни тутуп кәлмидиңлар? —
дәп сорашти. 46 Қаравуллар: — Һеч ким
һеч қачан бу адәмдәк сөзлигән әмәс! —
дәп җавап беришти. 47 Пәрисийләр уларға
җававән: — Силәрму аздурулдуңларму?
48 Ақсақаллардин яки Пәрисийләрдин
униңға етиқат қилғанлар болғанму?! 49
Лекин Тәврат қанунини билмәйдиған бу
чүпрәндиләр ләнәткә қалиду! — дейишти.
50 Уларниң арисидин бири, йәни бурун
ахшамда Әйсаниң алдиға кәлгән Никодим
уларға: 51 — Тәврат қанунимиз авал кишиниң
немә қилғинини өзидин аңлап билмәй
туруп, униңға һөкүм чиқирамду! 52 Улар
җавап қилип: — Сәнму Галилийәдинму?
[Муқәддәс язмиларни] көр, қетирқинип оқуп
бақ, Галилийәдин һеч қандақ пәйғәмбәр
чиқмайду! — деди. 53 Шуниң билән [уларниң]
һәр бири өз өйигә кәтти.

8 Әйса болса Зәйтун теғиға чиқип кәтти.
2 Әтиси сәһәрдә, у йәнә ибадәтхана
һойлилириға кирди вә халайиқниң һәммиси
униң йениға келишкән еди. У олтирип,
уларға тәлим беришкә башлиди. 3 [Шу
чағда], Тәврат устазлири билән Пәрисийләр
зина қилип тутулуп қалған бир аялни
униң алдиға елип келишти. Улар аялни
оттуриға чиқирип, 4 униңдин: — Устаз,
бу аял дәл зина үстидә тутувелинди. 5
Муса [пәйғәмбәр] Тәврат қанунида бизгә
мошундақ аялларни чалма-кесәк қилип
өлтүрүшни әмир қилған. Әнди сәнчә, уни
қандақ қилиш керәк? — дәп сорашти. 6
Әнди уларниң бундақ дейиштики нийити,
уни қапқанқа чүшүрүп, униң үстидин әрз
қилғидәк бирәр банә издәш еди. Амма
Әйса еңишип, бармиғи билән йәргә бир
немиләрни язғили турди. 7 Улар шу соални
тохтимай сораватати, у руслинип уларға:
— Араңлардики ким гунасиз болса, [бу]
[аялға] биринчи ташни атсун! — деди. 8
Андин у йәнә еңишип, йәргә йезишни
давамлаштурди. 9 Улар бу сөзни аңлап, алди
билән яшанғанлири, андин қалғанлири
бир-бирләп [һәммиси] у йәрдин чиқип
кетишти. Ахирида Әйса оттурида өрә турған
һелиқи аял билән ялғуз қалди. 10 Әйса
руслинип туруп, шу аялдин башқа һеч
кимни көрмигән болуп, униңдин: Ханим,
саңа һелиқи шикайәт қилғанлар қени? Сени
гунаға бекитидиған һеч ким чиқмидиму? —
дәп соривиди, 11 — Һәзрәтлири, һеч ким
чиқмиди, — деди аял. Әйса: — Мәнму сени
гунаға бекитмәймән. Барғин, буниңдин
кейин йәнә гуна қилмиғин! — деди. 12
Шуңа Әйса йәнә көпчиликкә сөз қилип:
— Дунияниң нури өзүмдурмән. Маңа
әгәшкәнләр қараңғулуқта маңмайду, әксичә
һаятлиқ нуриға еришиду, — деди. 13
Пәрисийләр: — Сән өзүңгә өзүң гувалиқ
бериватисән. Шуңа сениң гувалиғиң раст
һесапланмайду, — дейишти. 14 Әйса уларға
җававән мундақ деди: — Һәтта мән өзүмгә
гувалиқ бәрсәмму, гувалиғим һәқтур, чүнки
мән өзүмниң қәйәрдин кәлгәнлигимни вә
қәйәргә баридиғанлиғимни билимән. Лекин
силәр қәйәрдин кәлгәнлигимни вә қәйәргә
баридиғанлиғимни билмәйсиләр. 15 Силәр
әт егилириниң өлчими бойичә һөкүм
қилисиләр. Бирақ мән һеч кимниң үстигә
һөкүм қилмаймән. 16 Мән һөкүм қилсамму,
һөкүмүм һәқиқийдур; чүнки мән ялғуз
әмәс, бәлки мени әвәткән Ата [бу ишта] мән
билән биллидур. 17 Силәргә тәвә болған
Тәврат қанунида: «Икки адәмниң гувалиғи
болса раст һесаплиниду» дәп пүтүлгәндур.
18 Раст, мән өзүм тоғрамда өзүм гувалиқ
беримән, вә мени әвәткән Атиму мениң

тоғрамда гувалиқ бериду. 19 Улар униңдин:
— Атаң қәйәрдә? — дәп сорашти. Әйса уларға
җавап берип: — Силәр я мени тонумайсиләр,
я Атамни тонумайсиләр; мени тонуған
болсаңлар, Атамниму тонуйттуңлар, —
деди. 20 Әйса бу сөзләрни ибадәтханида
тәлим бәргинидә, сәдиқә сандуғиниң
алдида туруп ейтқан еди. Бирақ һеч ким
уни тутмиди, чүнки униң вақит-саити техи
йетип кәлмигән еди. 21 Шуниң билән у
уларға йәнә: Мән бу йәрдин кетимән; силәр
мени издәйсиләр, лекин өз гунайиңлар
ичидә өлисиләр. Мән кетидиған йәргә
силәр баралмайсиләр, — деди. 22 Буниң
билән Йәһудийлар: — У: «Мән кетидиған
йәргә силәр баралмайсиләр» дәйду. Бу
униң өзини өлтүрүвалимән дегинимиду?
— дейишти. 23 Әйса уларға: — Силәр
төвәндиндурсиләр, мән жуқуридиндурмән.
Силәр бу дуниядиндурсиләр, мән бу
дуниядин әмәсмән. 24 Шуниң үчүн силәргә:
«Гуналириңлар ичидә өлисиләр» дедим.
Чүнки силәр мениң «[Әзәлдин] Бар Болғучи»
екәнлигимгә ишәнмисәңлар, гуналириңлар
ичидә өлисиләр, — деди. 25 Сән зади
ким? — дәп сорашти улар. Әйса уларға:
— Башта силәргә немә дегән болсам, мән
шу. 26 Өзүмниң силәрниң тоғраңларда
вә үстүңлардин һөкүм қилидиған нурғун
сөзлирим бар; лекин мени Әвәткүчи
һәқтур вә мән Униңдин немини аңлиған
болса, буларнила дуниядикиләргә уқтуруп
ейтимән, — деди. 27 Улар униң өзлиригә
ейтқанлириниң Ата тоғрилиқ екәнлигини
чүшинәлмиди. 28 Шуңа Әйса мундақ
деди: Силәр Инсаноғлини көтәргәндин
кейин, мениң «[Әзәлдин] Бар Болғучи»
екәнлигимни билисиләр вә шундақла
һеч ишни өзлүгүмдин қилмиғанлиғимни,
пәқәт Атиниң маңа үгәткининила
сөзлигәнлигимниму билисиләр. 29 Мени
Әвәткүчи мән билән биллидур, У мени әсла
ялғуз қоймиди, чүнки мән һемишә Уни
хурсән қилидиған ишларни қилимән. 30
Әйса бу сөзләрни қиливатқан чағниң өзидә,
нурғун кишиләр униңға етиқат қилди. 31
Әйса өзигә етиқат қилған Йәһудийларға:
— Әгәр мениң сөз-каламимдин чиқмай
турсаңлар, мениң һәқиқий мухлислирим
болған болисиләр, 32 вә һәқиқәтни
билисиләр вә һәқиқәт силәрни азатлиққа
ериштүриду, — деди. 33 Улар җававән: —
Биз Ибраһимниң нәслимиз, — һеч қачан
һеч кимниң қуллуғида болмидуқ. Сән
қандақсигә: Азатлиққа еришсиләр, дәйсән?
— деди. 34 Әйса уларға җавап берип: —
Бәрһәқ, бәрһәқ, мән силәргә шуни ейтип
қояйки, гуна садир қилған киши гунаниң
қулидур. 35 Қул аилидә мәңгү турмайду,
лекин оғул мәңгү туриду. (aiōn g165) 36
Шуниң үчүн Оғул силәрни азат қилса,
һәқиқий азат болисиләр. 37 Силәрниң
Ибраһимниң нәсли екәнлигиңларни
билимән. Бирақ мени өлтүрмәкчи
болуватисиләр, чүнки мениң сөзүм
ичиңлардин орун алмиди. 38 Мән Атамниң
йенида көргәнлиримни ейтиватимән; силәр
болсаңлар өз атаңлардин көргәнлириңларни
қиливатисиләр! 39 Улар җавап берип: —
Бизниң атимиз Ибраһимдур, — деди. Әйса
уларға: — Әгәр Ибраһимниң пәрзәнтлири
болсаңлар, Ибраһимниң әмәллирини қилған
болаттиңлар! 40 Бирақ һазир әксичә мени,
йәни Худадин аңлиған һәқиқәтни силәргә
йәткүзгән адәмни өлтүрүшкә қәстләйсиләр.
Ибраһим ундақ ишни қилмиған. 41 Силәр
өз атаңларниң қилғинини қиливатисиләр!
— деди. — Биз һарамдин болған әмәсмиз!
Бизниң пәқәт бирла атимиз бар, У
болса Худадур! — дейишти улар. 42
Әйса уларға: — Атаңлар Худа болған
болса, мени сөйгән болаттиңлар; чүнки
мән Худаниң бағридин чиқип, бу йәргә
кәлдим. Мән өзлүгүмдин кәлгән әмәсмән,
бәлки Униң тәрипидин әвәтилгәнмән. 43
Сөзлиримни немишкә чүшәнмәйсиләр?
Ениқки, мениң сөз-каламим қулиқиңларға
кирмәйватиду! 44 Силәр атаңлар Иблистин
болғансиләр вә униң арзу-һәвәслиригә
әмәл қилишни халайсиләр. У аләм апиридә
болғандин тартип қатил еди вә униңда
һәқиқәт болмиғачқа, һәқиқәттә турмиған.
У ялған сөзлигәндә, өз тәбиитидин
сөзләйду, чүнки у ялғанчи вә шундақла

ялғанчилиқниң атисидур. 45 Лекин
мән һәқиқәтни сөзлигиним үчүн, маңа
ишәнмәйсиләр. 46 Қайсиңлар мени гунайи
бар дәп дәлилләләйсиләр, қени? Һәқиқәтни
сөзлисәм, немә үчүн маңа ишәнмәйсиләр?
47 Худадин болған киши Худаниң сөзлирини
аңлайду; силәр уларни аңлимайсиләр,
чүнки силәр Худадин болған әмәссиләр!
48 Йәһудийлар униңға җававән: — Әҗәба,
бизниң сени: «Самарийәлик һәм җин
чаплашқан адәм»сән дегинимиз тоғра
әмәсму? — дейишти. 49 Әйса җававән: —
Маңа җин чаплашқини йоқ, бәлки мән
Атамни һөрмәт қилимән; лекин силәр
маңа һөрмәтсизлик қиливатисиләр. 50 Мән
өз шан-шәривимни издимәймән; лекин
буни издигүчи һәм [униң үстидин] һөкүм
қилғучи Бириси бар. 51 Бәрһәқ, бәрһәқ,
мән силәргә шуни ейтип қояйки, мениң
сөз-каламимни тутидиған киши әбәдил-
әбәт өлүм көрмәйду. (aiōn g165) 52 Шуниң
билән Йәһудийлар униңға: — Саңа дәрвәқә
җин чаплашқанлиғини әнди билдуқ! Һәтта
[һәзрити] Ибраһим вә пәйғәмбәрләрму
өлгән турса, сән қандақсигә: «Мениң сөз-
каламимни тутидиған киши әбәдил-әбәт
өлүм тетимайду» дәйсән? (aiōn g165) 53 Әҗәба,
сән атимиз Ибраһимдин улуқмусән? У өлди,
пәйғәмбәрләр һәм өлди!? Сән өзүңни ким
қилмақчисән? 54 Әйса җававән мундақ деди:
— Әгәр мән өзүмни улуқлисам, ундақта
улуқлуғум һеч нәрсә һесапланмайтти.
Бирақ мени улуқлиғучи — силәр «У бизниң
Худайимиз» дәп атайдиған Атамниң Өзидур.
55 Силәр Уни тонумидиңлар, лекин мән
Уни тонуймән. Уни тонумаймән десәм,
силәрдәк ялғанчи болаттим; бирақ мән
Уни тонуймән вә Униң сөз-каламини
тутимән. 56 Атаңлар Ибраһим мениң
күнүмни көридиғанлиғидин яйрап-яшниди
һәм дәрвәқә уни алдин-ала көрүп шатланди.
57 — Сән техи әллик яшқа кирмәй туруп,
Ибраһимни көрдүңму? — дейишти улар. 58
Әйса уларға: — Бәрһәқ, бәрһәқ, мән силәргә
шуни ейтип қояйки, Ибраһим туғулмастила,
мән Бар Болғучидурмән! — деди. 59 Буниң
билән улар уни чалма-кесәк қилғили
қоллириға йәрдин таш алди; лекин Әйса
уларға көрүнмәй, уларниң оттурисидин
өтүп ибадәтханидин чиқип кәтти.

9 Вә у йолда кетиветип, туғма қариғу бир
адәмни көрди. 2 Мухлислири униңдин:
— Устаз, ким гуна қилип униң қариғу
туғулғиниға сәвәп болған? У өзиму я
ата-анисиму? — дәп сорашти. 3 Әйса
мундақ җавап бәрди: — Өзи яки ата-
анисиниң гуна садир қилғанлиғидин әмәс,
бәлки Худаниң Өз әмәллири униңда аян
қилинсун дәп шундақ болған. 4 Күнниң
йоруғида, мени Әвәткүчиниң әмәллирини
ада қилишим керәк. Кәч кирсә, шу чағда һеч
ким иш қилалмайду. 5 Мән дунияда турған
вақтимда, дунияниң нури өзүмдурмән.
6 Бу сөзләрни қилғандин кейин, у йәргә
түкүрүп, түкүрүктин лай қилип, лайни
һелиқи адәмниң көзлиригә сүрүп қойди
7 вә униңға: «Силоам көлчиги»гә берип
жуюватқин» деди («Силоам» [ибранийчә
сөз болуп], «әвәтилгән» дегән мәнини
билдүриду). Шуниң билән һелиқи адәм
берип жуювиди, көзи көридиған болуп
қайтип кәлди. 8 Хошнилири вә у илгири
тиләмчилик қилғинида уни көргәнләр:
— Бу олтирип тиләмчилик қилидиған
һелиқи адәм әмәсму? — дейишип кәтти. 9
Бәзиләр: «Һәә, шу екән» десә, йәнә бәзиләр:
«Яқ. у әмәс, лекин униңға охшайдикән»
дейишти. Бирақ у өзи: — Мән дәл шу
киши болимән! — деди. 10 — Ундақта
көзлириң қандақ ечилди? — дәп сорашти
улар. 11 У җававән мундақ деди: — Әйса
исимлиқ бир киши [түкүрүгидин] лай
қилип көзлиримгә сүрүп қоювиди, маңа:
«Силоам көлчигигә берип жуюватқин» дегән
еди. Мән берип жуювидим, көрәләйдиған
болдум. 12 — У һазир қәйәрдә? — дәп
сорашти улар. — Билмәймән, — деди у. 13
Халайиқ илгири қариғу болған бу адәмни
Пәрисийләрниң алдиға елип беришти
14 (әслидә Әйса лай қилип бу адәмниң
көзлирини ачқан күн дәл шабат күни еди).
15 Шуниң билән Пәрисийләр қайтидин бу
адәмдин қандақ көрәләйдиған болғинини

соривиди, у уларға: — У көзлиримгә
лай [сүрүп] қойди, мән жуювидим вә
мана, көрәләйдиған болдум! — деди. 16
Шуниң билән Пәрисийләрдин бәзилири:
— У адәм Худаниң йенидин кәлгән әмәс,
чүнки у шабат күнини тутмайду, —
дейишти. Йәнә бәзилири: — У гунакар адәм
болса, қандақларчә бундақ мөҗизилик
аламәтләрни яриталайтти? — дейишти.
Буниң билән уларниң арисида бөлүнүш
пәйда болди. 17 Улар қариғу адәмдин йәнә: —
У көзлириңни ечипту, әнди сән у тоғрилиқ
немә дәйсән? — дәп сорашти. У: — У бир
пәйғәмбәр екән, — деди. 18 Йәһудийлар
көрәләйдиған қилинған кишиниң ата-
анисини тепип кәлмигичә, бурун униң
қариғу екәнлигигә вә һазир көрәләйдиған
қилинғанлиғиға ишәнмәйтти. Шуңа улар
униң ата-анисини чақиртип, 19 улардин: —
Бу силәрниң оғлуңларму? Туғма қариғу,
дәвататтиңлар? Әнди һазир қандақларчә
көрәләйдиған болуп қалди? — дәп сорашти.
20 Ата-аниси уларға: — Униң бизниң оғлимиз
екәнлиги, шундақла туғулушидинла
қариғу екәнлигини билимиз; 21 лекин
һазир қандақларчә көрәләйдиған болуп
қалғанлиғини, көзлирини ким ачқанлиғини
билмәймиз. У чоң адәм турса, [буни] өзидин
сораңлар, у өзи дәп бәрсун, — дәп җавап
бәрди. 22 Ата-анисиниң шундақ дейиши
Йәһудийлардин қорққанлиғи үчүн еди;
чүнки Йәһудийлар кимдәким Әйсани Мәсиһ
дәп етирап қилса, у синагог җамаитидин
қоғлап чиқирилсун дәп қарар қилған
еди. 23 Шу сәвәптин униң ата-аниси: «У
чоң адәм турса, [буни] өзидин сораңлар»
дегән еди. 24 Пәрисийләр әслидә қариғу
болған адәмни йәнә чақирип униңға: —
Худаға шан-шәрәп берип [қәсәм қил]! Биз
бу адәмниң гунакар екәнлигини билимиз,
— дейишти. 25 У мундақ җавап бәрди:
— У гунакарму, әмәсму, билмәймән.
Бирақ мән шу бирла ишни билимәнки,
қариғу едим, һазир көрәләйдиған болдум.
26 Улар униңдин йәнә бир қетим: — У
сени қандақ қилди? Көзлириңни қандақ
ачти? — дәп сорашти. 27 У җававән: —
Силәргә аллиқачан ейттим, бирақ қулақ
салмидиңлар. Силәр немә дәп қайтидин
аңлашни халап қалдиңлар? Силәрму униң
мухлислири болай дәватамсиләр?! — деди.
28 Буниң билән, улар уни қаттиқ тиллап: —
Сән һелиқиниң мухлиси! Биз болсақ Муса
[пәйғәмбәрниң] мухлислиримиз. 29 Худаниң
Мусаға сөзлигәнлигини билимиз; лекин бу
неминиң болса қәйәрдин кәлгәнлигиниму
билмәймиз, — дейишти. 30 Һелиқи адәм
уларға мундақ җавап қайтурди: — Әҗайип
ишқу бу! Гәрчә силәр униң қәйәрдин
кәлгәнлигини билмигиниңлар билән, у
мениң көзлиримни ачти. 31 Биз билимизки,
Худа гунакарларниң тиләклирини
аңлимайду; бирақ Өзигә ихласмән болуп
ирадисигә әмәл қилғучиларниңкини
аңлайду. 32 Дуния апиридә болғандин
тартип, бирәрсиниң туғма қариғуниң
көзини ачқанлиғини аңлап баққан әмәс. (aiōn
g165) 33 Әгәр бу адәм Худадин кәлмигән болса,
һеч немә қилалмиған болатти. 34 Улар уни:
— Сән түптин гуна ичидә туғулған туруқлуқ,
бизгә тәлим бәрмәкчимусән? — дейишип,
уни [синагогтин] қоғлап чиқириветишти.
35 Әйса уларниң уни [синагогтин] қоғлап
чиқарғанлиғини аңлап, уни издәп тепип:
Сән, Худаниң Оғлиға етиқат қиламсән?
— дәп сориди. 36 У җававән: — Тәхсир, у
ким? Мән униңға етиқат қилай, — деди.
37 — Сән һәм уни көрдүң һәм мана, һазир
сән билән сөзлишиватқан дәл шуниң өзи,
— деди Әйса униңға. 38 Һелиқи адәм: —
И Рәб, етиқат қилимән! — дәп, униңға
сәҗдә қилди. 39 — Мән корларни көридиған
болсун, көридиғанларни кор болсун дәп бу
дунияға һөкүм чиқиришқа кәлдим, — деди
Әйса. 40 Униң йенидики бәзи Пәрисийләр бу
сөзләрни аңлап униңдин: — Бизму корму?
— дәп сорашти. 41 Әйса уларға: — Кор болған
болсаңлар, гунайиңлар болмайтти; лекин
силәр һазир «көрүватимиз» дегиниңлар
үчүн силәргә гуна һесаплинивериду, —
деди.

10 Бәрһәқ, бәрһәқ, мән силәргә шуни
ейтип қояйки, қой қотиниға ишиктин

кирмәй, башқа йәрдин ямишип киргән киши
оғри вә қарақчидур. 2 Ишиктин киридиған
киши болса қойларниң падичисидур. 3
Ишик бақар униңға ишикни ечип бериду
вә қойлар униң авазини аңлап тонуйду; у
өз қойлириниң исимлирини бир-бирләп
чақирип уларни сиртқа башлап чиқиду. 4 У
қойлириниң һәммисини сиртқа чиқирип
болуп, уларниң алдида маңиду, қойларму
униң кәйнидин әгишип меңишиду; чүнки
улар униң авазини тонуйду. 5 Лекин улар
ят адәмниң кәйнидин маңмайду, бәлки
униңдин қачиду; чүнки улар ятларниң
авазини тонумайду. 6 Әйса бу тәмсилни
уларға сөзләп бәргини билән, лекин улар
униң өзлиригә немә дәватқанлиғини һеч
чүшәнмиди. 7 Шуңа Әйса уларға йәнә
мундақ деди: — Бәрһәқ, бәрһәқ, мән
силәргә шуни ейтип қояйки, қойларниң
ишиги өзүмдурмән. 8 Мәндин илгири
кәлгәнләрниң һәммиси оғри вә қарақчидур,
лекин қойлар уларға қулақ салмиди. 9
Ишик өзүмдурмән. Мән арқилиқ киргини
қутқузулиду һәм кирип-чиқип, от-чөпләрни
тепип йейәләйду. 10 Оғри болса пәқәт
оғрилаш, өлтүрүш вә бузуш үчүнла келиду.
Мән болсам уларни һаятлиққа еришсун вә
шу һаятлиғи мол болсун дәп кәлдим. 11
Яхши падичи өзүмдурмән. Яхши падичи
қойлар үчүн өз җенини пида қилиду. 12
Лекин мәдикар ундақ қилмайду. У бәлки нә
қойларниң егиси нә падичиси болмиғачқа,
бөриниң кәлгинини көрсә, қойларни ташлап
қачиду вә бөрә келип қойларни титип
тирипирән қиливетиду. 13 Әнди мәдикар
болса пәқәт һәққини дәп ишләп, қойларға
көңүл бөлмәй бәдәр қачиду. 14 Яхши падичи
өзүмдурмән. Ата мени тониғинидәк мән
атини тонуғинимдәк, мән өзүмниңкиләрни
тонуймән вә өзүмниңкиләрму мени
тонуйду; қойлар үчүн җеним пида. 16 Бу
қотандин болмиған башқа қойлиримму
бар. Уларниму елип башлишим керәк вә
уларму авазимни аңлайду; шуниң билән
бир пада болиду, шундақла уларниң бир
падичиси болиду. 17 Ата мени шу сәвәптин
сөйидуки, мән җенимни қайтурувелишим
үчүн уни пида қилимән. 18 Җенимни
һеч ким мәндин алалмайду, мән уни өз
ихтиярим билән пида қилимән. Мән уни
пида қилишқа һоқуқлуқмән вә шундақла
уни қайтурувелишқиму һоқуқлуқмән; бу
әмирни Атамдин тапшурувалғанмән. 19 Бу
сөзләр түпәйлидин Йәһудийлар арисида
йәнә бөлүнүш пәйда болди. 20 Улардин
көп адәмләр: — Униңға җин чаплишипту,
у җөйлүватиду, немә үчүн униң сөзигә
қулақ салғидәксиләр? — дейишти. 21 Йәнә
бәзиләр болса: — Җин чаплашқан адәмниң
сөзлири бундақ болмайду. Җин қандақму
қариғуларниң көзлирини ачалисун?! —
дейишти. 22 Қиш пәсли болуп, Йерусалимда
«Қайта беғишлаш һейти» өткүзүлүвататти.
23 Әйса ибадәтханидики «Сулайманниң
пешайвини»да айлинип жүрәтти. 24
Йәһудийлар униң әтрапиға олишивелип: —
Бизни қачанғичә тит-тит қилип тутуқлуқта
қалдурмақчисән? Әгәр Мәсиһ болсаң, бизгә
очуғини ейт, — дейишти. 25 Әйса мундақ
җавап бәрди: — Мән силәргә ейттим,
лекин ишәнмәйсиләр. Атамниң нами
билән қилған әмәллиримниң өзи маңа
гувалиқ бериду. 26 Бирақ мән силәргә
ейтқинимдәк, силәр етиқат қилмидиңлар,
чүнки мениң қойлиримдин әмәссиләр. 27
Мениң қойлирим мениң авазимни аңлайду,
мән уларни тонуймән вә улар маңа әгишиду.
28 Мән уларға мәңгүлүк һаят ата қилимән;
улар әсла һалак болмайду. Һеч ким уларни
қолумдин тартивалалмайду. (aiōn g165, aiōnios
g166) 29 Уларни маңа тәқдим қилған атам
һәммидин үстүндур вә һеч ким уларни
атамниң қолидин тартивалалмайду. 30
Мән вә Ата [әслидинла] бирдурмиз. 31
Буниң билән Йәһудийлар йәнә уни чалма-
кесәк қилишмақчи болуп, йәрдин қоллириға
таш елишти. 32 Әйса уларға: — Атамдин
кәлгән нурғун яхши әмәлләрни силәргә
көрсәттим. Бу әмәлләрниң қайсиси үчүн
мени чалма-кесәк қилмақчисиләр? — деди.
33 — Сени яхши бир әмәл үчүн әмәс,
бәлки күпүрлүк қилғиниң үчүн чалма-кесәк
қилимиз. Чүнки сән бир инсан туруқлуқ,
өзүңни Худа қилип көрсәттиң! — деди

Йәһудийлар җававән. 34 Әйса уларға мундақ
җавап бәрди: — Силәргә тәвә муқәддәс
қанунда «Мән ейттим, силәр илаһларсиләр»
дәп пүтүлгән әмәсму? 35 Худа өз сөз-
каламини йәткүзгәнләрни «илаһлар» дәп
атиған йәрдә (вә муқәддәс язмиларда
ейтилғини һәргиз күчтин қалмайду) 36 немә
үчүн Ата Өзигә хас-муқәддәс қилип паний
дунияға әвәткән зат «Мән Худаниң Оғлимән»
десә, у тоғрилиқ «күпүрлүк қилдиң!»
дәйсиләр? 37 Әгәр Атамниң әмәллирини
қилмисам, маңа ишәнмәңлар. 38 Бирақ
қилсам, маңа ишәнмигән һаләттиму,
әмәлләрниң өзлиригә ишиниңлар. Буниң
билән Атиниң мәндә екәнлигини, мениңму
Атида екәнлигимни һәқ дәп билип етиқат
қилидиған болисиләр. 39 Буниң билән
улар йәнә уни тутмақчи болди, бирақ у
уларниң қоллиридин қутулуп, у йәрдин
кәтти. 40 Андин у йәнә Иордан дәриясиниң
у қетиға, йәни Йәһя [пәйғәмбәр] дәслипидә
адәмләрни чөмүлдүргән җайға берип, у
йәрдә турди. 41 Нурғун кишиләр униң йениға
кәлди. Улар: — Йәһя һеч мөҗизилик аламәт
көрсәтмигән, лекин униң бу адәм тоғрисида
барлиқ ейтқанлири раст екән! — дейишти.
42 Шуниң билән нурғунлиған кишиләр бу
йәрдә униңға етиқат қилди.

11 Лазарус дегән бир адәм кесәл болуп
қалған еди. У Мәрйәм вә һәдиси Марта
турған, Бәйт-Ания дегән кәнттә туратти
2 (бу Мәрйәм болса, Рәбгә хушбуй майни
сүркигән, путлирини өз чачлири билән
ертип қурутқан һелиқи Мәрйәм еди; кесәл
болуп ятқан Лазарус униң иниси еди).
3 Лазарусниң һәдилири Әйсаға хәвәрчи
әвәтип: «И Рәб, мана сән сөйгән [достуң]
кесәл болуп қалди» дәп йәткүзди. 4 Лекин
Әйса буни аңлап: — Бу кесәлдин өлүп
кәтмәйду, бәлки бу арқилиқ Худаниң
Оғли улуқлинип, Худаниң шан-шәриви аян
қилиниду — деди. 5 Әйса Марта, сиңлиси
вә Лазарусни толиму сөйәтти. 6 Шуңа
у Лазарусниң кесәл екәнлигини аңлиған
болсиму, өзи туруватқан җайда йәнә икки
күн турди. 7 Андин кейин у мухлислириға:
— Йәһудийәгә қайта барайли! — деди. 8
Мухлислири униңға: — Устаз, йеқиндила
[у йәрдики] Йәһудийлар сени чалма-кесәк
қилмақчи болған турса, йәнә у йәргә қайта
барамсән? — дейишти. 9 Әйса мундақ деди: —
Күндүздә он икки саат бар әмәсму? Күндүзи
йол маңған киши путлашмас, чүнки у бу
дунияниң йоруғини көриду. 10 Лекин кечиси
йол маңған киши путлишар, чүнки униңда
йоруқлуқ йоқтур. 11 Бу сөзләрни ейтқандин
кейин, у: — Достимиз Лазарус ухлап қалди;
мән уни уйқисидин ойғатқили баримән,
— дәп қошуп қойди. 12 Шуңа мухлислар
униңға: — И Рәб, ухлиған болса, яхши болуп
қалиду, — деди. 13 Һалбуки, Әйса Лазарусниң
өлүми тоғрилиқ ейтқан еди, лекин улар
у дәм елиштики уйқини дәватиду, дәп
ойлашти. 14 Шуңа Әйса уларға очуғини
ейтип: — Лазарус өлди, — деди. 15 — Бирақ
силәрни дәп, силәрниң етиқат қилишиңлар
үчүн, [униң қешида] болмиғанлиғимға
хошалмән. Әнди униң йениға барайли,
— деди. 16 «Қош гезәк» дәп атилидиған
Томас башқа мухлисдашлириға: — Бизму
униң билән биллә барайли һәм униң билән
биллә өләйли, — деди. 17 Әйса мухлислири
билән Бәйт-Анияға барғанда, Лазарусниң
йәрликкә қоюлғиниға аллиқачан төрт күн
болғанлиғи униңға мәлум болди. 18 Бәйт-
Ания Йерусалимға йеқин болуп, униңдин
алтә чақиримчә жирақлиқта еди, 19 шуниң
билән нурғун Йәһудийлар Марта билән
Мәрйәмгә иниси тоғрисида тәсәлли бәргили
уларниң йениға кәлгән еди. 20 Марта әнди
Әйсаниң келиватқинини аңлапла, униң
алдиға чиқти. Лекин Мәрйәм болса өйидә
олтирип қалди. 21 Марта әнди Әйсаға: — И
Рәб, бу йәрдә болған болсаң, иним өлмигән
болатти. 22 Һелиһәм Худадин немини
тилисәң, Униң саңа шуни беридиғанлиғини
билимән, — деди. 23 — Иниң қайта
тирилиду, — деди Әйса. 24 Марта: — Ахирқи
күнидә, йәнә тирилиш күнидә униң җәзмән
тирилидиғанлиғини билимән, — деди. 25
Әйса униңға: — Тирилиш вә һаятлиқ мән
өзүмдурмән; маңа етиқат қилғучи киши
өлсиму, һаят болиду; 26 вә һаят туруп,

маңа етиқат қилғучи әбәдил-әбәт өлмәс;
буниңға ишинәмсән? (aiōn g165) 27 У униңға: —
Ишинимән, и Рәб; сениң дунияға келиши
муқәррәр болған Мәсиһ, Худаниң Оғли
екәнлигиңгә ишинимән. 28 Буни дәп болуп, у
берип сиңлиси Мәрийәмни астиғина чақирип:
— Устаз кәлди, сени чақириватиду, — деди. 29
Мәрийәм буни аңлап, дәрһал орнидин туруп,
униң алдиға барди 30 (шу пәйттә Әйса техи
йезиға кирмигән болуп, Марта униң алдиға
меңип, учришип қалған йәрдә еди). 31 Әнди
[Мәрийәмгә] тәсәлли бериватқан, өйдә униң
билән олтарған Йәһудийлар униң алдирап
қопуп сиртқа чиқип кәткинини көрүп, уни
қәбиргә берип шу йәрдә жиға-зерә қилғили
кәтти, дәп ойлап, униң кәйнидин меңишти.
32 Мәрийәм әнди Әйса бар йәргә барғанда
уни көрүп, айиғиға өзини етип: — И Рәб,
бу йәрдә болған болсаң, иним өлмигән
болатти! — деди. 33 Әйса Мәрийәмниң жиға-
зерә қилғинини, шундақла униң билән
биллә кәлгән Йәһудий хәлиқниң жиға-
зерә қилишқинини көргәндә, роһида қаттиқ
пиған чекип, көңли толиму беарам болди
вә: 34 — Уни қәйәргә қойдуңлар? — дәп
сориди. — И Рәб, келип көргин, — дейишти
улар. 35 Әйса көз йеши қилди. 36 Йәһудий
хәлқи: — Қараңлар, у уни қанчилик сөйгән!
— дейишти. 37 Вә улардин бәзилири: —
Қариғуниң көзини ачқан бу киши кесәл
адәмни өлүмдин сақлап қалалмасмиди? —
дейишти. 38 Әйса ичидә йәнә қаттиқ пиған
чекип, қәбирниң алдиға барди. Қәбир бир
ғар еди; униң кириш ағзиға чоң бир таш
қоюқлуқ еди. 39 Әйса: — Ташни еливетиңлар!
— деди. Өлгүчиниң һәдиси Марта: — И Рәб,
йәрликкә қойғили төрт күн болди, һазир
у пурап кәткәнду, — деди. 40 Әйса униңға:
— Мән саңа: «Етиқат қилсаң, Худаниң шан-
шәривини көрисән» дегән едимғу! — деди.
41 Буниң билән халайиқ ташни еливәтти.
Әйса көзлирини асманға тикип мундақ дуа
қилди: — И Ата, тилигимни аңлиғиниң үчүн
саңа тәшәккүр ейтимән. 42 Тиләклиримни
һемишә аңлайдиғанлиғиңни билимән;
лекин шундақ болсиму, әтрапимдики
мошу халайиқ сениң мени әвәткәнлигиңгә
ишәнсун дәп, буни ейтиватимән! 43 Бу
сөзләрни қилғандин кейин, у жуқури авазда:
— Лазарус, ташқириға чиқ! — дәп товлиди.
44 Өлгүчи қол-путлири кепәнләнгән, еңиги
теңилған һалда ташқириға чиқти. Әйса
уларға: — Кепәнни йешиветип, уни азат
қилиңлар! — деди. 45 Мәрийәмниң йениға
пәтә қилип келип, униң әмиллирини
көргән Йәһудийлар ичидин нурғунлири
униңға етиқат қилди. 46 Лекин уларниң
ичидә бәзилири Пәрисийләрниң йениға
берип, Әйсаниң қилған ишлирини мәлум
қилишти. 47 Шуңа баш каһинлар вә
Пәрисийләр Йәһудийларниң кеңәшмисини
жиғип: — Қандақ қилишимиз керәк? Бу
адәм нурғун мөҗизилик аламәтләрни
яритиватиду. 48 Униңға шундақ йол
қоюп беривәрсәк, һәммә адәм униңға
етиқат қилип кетиду. Шундақ болғанда,
Римлиқлар келип бу бизниң җайимиз
вә қовмимизни вәйран қиливетиду! —
дейишти. 49 Уларниң ичидә бири, йәни шу
жили баш каһин болған Қаяфа: — Силәр
һеч немини билмәйдикәнсиләр! 50 Пүтүн
хәлиқниң һалак болушиниң орниға, бирла
адәмниң улар үчүн өлүшиниң әвзәллигини
чүшинип йәтмәйдикәнсиләр, — деди 51
(бу сөзни у өзлүгидин ейтмиған еди;
бәлки у шу жили баш каһин болғанлиғи
үчүн, Әйсаниң [Йәһудий] хәлқи үчүн,
шундақла пәқәт у хәлиқ үчүнла әмәс,
бәлки Худаниң һәр янға тарқилип кәткән
пәрзәнтлириниң һәммисини бир қилип
уюштуруш үчүн өлидиғанлиғидин алдин
бешарәт берип шундақ дегән еди). 53
Шуниң билән улар мәслиһәтлишип, шу
күндин башлап Әйсани өлтүрүветишни
қәстлиди. 54 Шуниң үчүн Әйса әнди
Йәһудийлар арисида ашкарә жүрмәйтти, у
у йәрдин айрилип чөлгә йеқин райондики
Әфраим исимлиқ бир шәһиригә берип,
мухлислири билән у йәрдә турди. 55 Әнди
Йәһудийларниң «өтүп кетиш һейти»ға аз
қалған еди. Нурғун кишиләр таһарәтни ада
қилиш үчүн, һейттин илгири йезилардин
Йерусалимға келишти. 56 Шуниң билән
биллә шу кишиләр Әйсани издәшти. Улар

ибадәтханида жиғилғанда бир-биригә: —
Қандақ ойлаватисиләр? У һейт өткүзгили
кәлмәсму? — дейишти. 57 Баш каһинлар
билән Пәрисийләр болса уни тутуш үчүн,
һәр кимниң униң қәйәрдилигини билсә,
мәлум қилиши тоғрилиқ пәрман чиқарған
еди.

12 Өтүп кетиш һейтидин алтә күн илгири,
Әйса өзи өлүмдин тирилдүргән Лазарус
туруватқан жай — Бәйт-Анияға кәлди. 2
Шу вәҗидин улар у йәрдә униңға зияпәт
бәрди. Марта меһманларни күтүвататти;
Лазарус болса Әйса билән һәмдәстихан
болғанларниң бири еди. 3 Мәрйәм әнди
наһайити қиммәт баһалиқ сап сумбул
әтирдин бир қадақ әкилип, Әйсаниң
путлириға қуйди андин чачлири билән
путлирини ертип қурутти. Әтирниң хуш
пуриғи өйни бир алди. 4 Лекин униң
мухлислиридин бири, йәни униңға пат
арида сатқунлуқ қилғучи, Симонниң оғли
Йәһуда Ишқарийот: 5 — Немишкә бу [қиммәт
баһалиқ] әтир кәмбәғәлләргә сәдиқә қилип
берилишкә үч йүз динарға сетилмиди? —
деди 6 (у бу сөзни кәмбәғәлләрниң ғемини
йегәнлиги үчүн әмәс, бәлки оғри болғанлиғи
үчүн дегән еди; чүнки у [мухлисларниң
ортақ] һәмянини сақлиғучи болуп, дайим
униңға селинғинидин оғриливалатти). 7
Әнди Әйса: — Аялни өз ихтияриға қойғин!
Чүнки у буни мениң дәпнә күнүм үчүн
тәйярлиқ қилип сақлиғандур; 8 чүнки
кәмбәғәлләр һемишә силәр билән биллә
болиду, лекин мән һемишә силәр билән
биллә болмаймән, — деди. 9 Зор бир топ
Йәһудийлар униң шу йәрдә екәнлигидин
хәвәр тепип, шу йәргә кәлди. Уларниң
келиши ялғуз Әйсани дәпла әмәс, йәнә у
өлүмдин тирилдүргән Лазарусниму көрүш
үчүн еди. 10 Лекин баш каһинлар болса
Лазарусниму өлтүрүшни мәслиһәтләшкән
еди; 11 Чүнки униң сәвәвидин нурғун
Йәһудийлар өзлиридин чекинип Әйсаға
етиқат қиливататти. 12 Әтиси, «[өтүп
кетиш] һейти»ни өткүзүшкә кәлгән зор
бир топ халайиқ Әйсаниң Йерусалимға
келиватқанлиғини аңлап, 13 қоллириға
хорма шахлирини тутушқан һалда уни
қарши алғили чиқишти вә: «Тәшәккүр-
һосанна! Пәрвәрдигарниң намида кәлгүчи,
Исраилниң падишасиға мубарәк болғай!»
дәп вақиришти. 14 Әйса бир тәхәйни
тепип, униңға минди; худди [муқәддәс
язмиларда] мундақ пүтүлгәндәк: — 15
«Қорқма, и Зион қизи! Мана, Падишасиң
ешәк тәхийигә минип келиватиду!». 16
Әйни чағда униң мухлислири бу ишларни
чүшәнмәйтти, лекин Әйса шан-шәрәптә
улуқланғандин кейин, бу сөзләрниң униң
тоғрилиқ пүтүлгәнлигини, шундақла бу
ишларниң дәрвәқә униңда шундақ йүз
бәргәнлигини есигә кәлтүрди. 17 Әнди у
Лазарусни қәбирдин чақирип тирилдүргән
чағда униң билән биллә болған халайиқ
болса, бу ишқа гувалиқ беривататти. 18
Әйса яратқан бу мөҗизилик аламәтниму
аңлиғачқа, уни қарши елишқа шу бир топ
адәмләр чиқишқан еди. 19 Пәрисийләр
болса бир-биригә: — Қараңлар, [барлиқ]
қилғиниңлар бекар кәтти! Мана әнди пүткүл
жаһан униңға әгәшмәктә! — дейишти.
20 Өтүп кетиш һейтида ибадәт қилғили
кәлгәнләр арисида бир нәччә грекларму бар
еди. 21 Булар әнди Галилийәниң Бәйт-Саида
йезисидин болған Филипниң йениға келип:
— Әпәндим, биз Әйса билән көрүшсәк,
— дәп тәләп қилишти. 22 Филип берип
буни Андриясқа ейтти. Андин Андрияс
вә Филип иккиси Әйсаға мәлум қилди.
23 Лекин Әйса уларға җававән мундақ
деди: — «Инсаноғлиниң шан-шәрәптә
улуқлинидиған вақит-саити йетип кәлди.
24 Бәрһәқ, бәрһәқ, мән силәргә шуни ейтип
қояйки, буғдай дени тупрақ ичигә чүшүп
өлмигичә, өзи йәнила ялғуз қалиду; лекин
өлсә, мол һосул бериду. 25 Кимдәким өз
һаятини айиса униңдин мәһрум болиду;
лекин бу дунияда өз һаятидин нәпрәтләнсә,
уни мәңгүлүк һаятлиққа сақлалайду. (aiōnios
g166) 26 Кимдәким хизмитимдә болушни
халиса, маңа әгәшсун. Мән қәйәрдә болсам,
мениң хизмәтчимму шу йәрдә болиду.
Кемдәким мениң хизмитимдә болса, Ата

униңға иззәт қилиду. 27 Һазир женим
қаттиқ азаплиниватиду. Мән немә дейишим
керәк? «Ата, мени бу сааттин қутқузғин!»
дәйму? Лекин мән дәл мошу вақит-саат
үчүн кәлдим. 28 Ата, намиңға шан-шәрәп
кәлтүргин!». Шуан, асмандин бир аваз
аңлинип: — Униңға шан-шәрәп кәлтүрдүм
вә йәнә униңға шан-шәрәп кәлтүримән!» —
дейилди. 29 Буни аңлиған шу йәрдә турған
халайиқ: — Һава гүлдүрлиди, — дейишти.
Йәнә бәзиләр болса: — Бир пәриштә униңға
гәп қилди, — дейишти. 30 Әйса болса
жававән: — Бу аваз мени дәп әмәс, силәрни
дәп чүшти. 31 Әнди дунияниң үстигә һөкүм
чиқирилиш вақти кәлди; һазир бу дунияниң
һөкүмдариниң ташқириға қоғлиниш вақти
кәлди. 32 Вә мән болсам, йәрниң үстидин
көтирилгинимдә, пүткүл инсанларни
өзүмгә җәлип қилип тартимән, — деди 33
(униң буни дегини өзиниң қандақ өлүм
билән өлидиғанлиғини көрсәткини еди).
34 Халайиқ буниңға җававән униңдин: —
Биз муқәддәс қанундин Мәсиһниң әбәткичә
қалидиғинини аңлиған; сән қандақсигә
«Инсаноғли көтирилиши керәк» дәйсән?!
Бу қандақму «Инсаноғли» болсун? — дәп
сориди. (aiōn g165) 35 Шуңа Әйса уларға: —
Нурниң араңларда болидиған вақти узун
болмайду. Шуңа қараңғулуқниң силәрни
бесивалмаслиғи үчүн, нур бар вақтида
[униңда] меңиңлар; қараңғулуқта маңған
киши өзиниң қәйәргә кетиватқанлиғини
билмәйду. 36 Нур араңларда бар вақитта,
униңға ишиниңлар; буниң билән нурниң
пәрзәнтлири болисиләр, — деди. Әйса
бу сөзләрни қилғандин кейин, улардин
айрилип йошурунувалди. 37 Гәрчә у
уларниң көз алдида шунчә тола мөҗизилик
аламәт көрсәткән болсиму, улар техи
униңға етиқат қилмиди. 38 Шуниң
билән Йәшая пәйғәмбәрниң язмисида
алдин-ала көрситилгән бешарәт дәл
әмәлгә ашурди: «И Пәрвәрдигар, бизниң
йәткүзгән хәвиримизгә кимму ишәнгән?
Һәм «Пәрвәрдигарниң билиги» Болғучи
кимгиму аян қилинған?» 39 Халайиқниң
етиқат қилмиғининиң сәвәви дәл шуки
(худди Йәшая пәйғәмбәр йәнә алдин-
ала ейтқандәк): «[Пәрвәрдигар] уларниң
көзлирини кор, Қәлбини таш қилди; Мәхсәт,
уларниң көзлириниң көрүп, Қәлбиниң
чүшинип, [Гуналиридин] йенишиниң
алдини елиш үчүндур; Болмиса, Мән
уларни сақайтқан болаттим, — [дәйду
Пәрвәрдигар]». 41 Бу сөзләрни Йәшая
[пәйғәмбәр] [Мәсиһниң] шан-шәривини
көрүп униңға қарита алдин-ала сөз
қилғинида ейтқан еди. 42 Вәһаләнки,
гәрчә һәтта Йәһудий ақсақаллиридинму
нурғунлиған адәмләр униңға етиқат
қилған болсиму, улар Пәрисийләр вәҗидин
қорқуп, өзлириниң синагогтин қоғлап
чиқириветилмәслиги үчүн уни етирап
қилмиди. 43 Буниң сәвәви, улар инсанлардин
келидиған иззәт-шөһрәтни Худадин
келидиған иззәт-шөһрәттин яхши көрәтти.
44 Бирақ Әйса жуқури аваз билән мундақ
деди: — Маңа етиқат қилғучи маңила әмәс,
бәлки мени Әвәткүчигә етиқат қилғучидур.
45 Кимки мени көргүчи болса, мени
Әвәткүчини көргүчи болиду. 46 Мән маңа
етиқат қилғучилар қараңғулуқта қалмисун
дәп, нур сүпитидә дунияға кәлдим. 47
Бириси сөзлиримни аңлап, уларни тутмиса,
уни сораққа тартмаймән; чүнки мән
дуниядикиләрни сораққа тартқили әмәс,
бәлки дуниядикиләрни қутқузғили кәлдим.
48 Бирақ мени чәткә қаққучини, шундақла
сөзлиримни қобул қилмиғанни болса,
уни сораққа тартқучи бириси бар. У
болсиму, мән ейтқан сөз-каламимдур.
У ахирқи күни уни сораққа тартиду. 49
Чүнки мән өзлүгүмдин сөзлигиним йоқ,
бәлки мени әвәткән Ата мениң немини
дейишим вә қандақ сөзлишим керәклигигә
әмир бәргән. 50 Униң әмриниң мәңгүлүк
һаятлиқ екәнлигини билимән. Шуңа
немини сөзлисәм, Ата маңа буйруғинидәк
сөзләймән. (aiōnios g166)

13 Өтүп кетиш һейтидин илгири, Әйса
бу дуниядин айрилип, Атиниң
йениға баридиған вақит-саатниң йетип
кәлгәнлигини билди вә шуниң үчүн

бу дуниядики өз адәмлиригә көрситип
кәлгән меһир-муһәббитини ахирғичә
толуқ көрситип турди. 2 Әнди кәчлик
тамақ йейиливатқан еди; Иблис аллибурун
Симонниң оғли Йәһуда Ишқарийотниң
көңлигә Әйсаға сатқунлуқ қилиш
вәсвәсисини салған еди. 3 Әйса Атиниң
һәр ишни униң қолиға тапшурғинини, вә
өзиниң Худаниң йенидин келип, Худаниң
йениға қайтидиғанлиғини билгәчкә, 4
дәстихандин туруп, тон-көйнигини йешип,
бир лөңгә билән белини бағлиди. 5 Андин
җавурға су қуюп, мухлисларниң путлирини
жуюшқа вә белигә бағлиған лөңгә билән
сүртүп қурутушқа башлиди. 6 Нөвәт
Симон Петрусқа кәлгәндә, Петрус униңға:
— И Рәб, путумни сән жуйсаң қандақ
болғини?! — деди. 7 Әйса униңға: — Немә
қиливатқинимни һазир билмәйсән, лекин
кейин билисән, — деди. 8 Петрус: — Сән
мениң путумни жуйсаң һәргиз болмайду! —
деди. Әйса униңға җававән: — Сени юмисам,
мениң билән тәң несиваң болмайду, — деди.
(aiōn g165) 9 Симон Петрус: — И Рәб, ундақта
пәқәт путлиримнила әмәс, қоллиримниму,
бешимниму жуйғайсән! — деди. 10 Әйса
униңға: — Бәдини жуюлуп, тамамән пакиз
болған адәм пәқәт путлирини юсила
қайта жуюнушиниң һаҗити болмайду.
Силәр пакиз, лекин һәммиңлар әмәс, —
деди 11 (чүнки у өзини кимниң тутуп
беридиғанлиғини биләтти; шуниң үчүн
у «Һәммиңларла пакиз әмәс» дегән еди).
12 Шуниң билән у уларниң путлирини
жуюп болғандин кейин, тон-көйнигини
кийип, йәнә дәстиханға олтирип уларға
мундақ деди: — Силәргә немә қилғинимни
уқтуңларму? 13 Силәр мени «Устаз»
вә «Рәб» дәйсиләр вә раст ейтисиләр,
мән шундақтурмән. 14 Әгәр мән Рәб вә
устазиңлар туруқлуқ, путлириңларни
жуйған екәнмән, силәрму бир-бириңларниң
путлирини жуюшуңлар керәк. 15 Мән
силәргә қилғандәк силәрниңму һәм шундақ
қилишиңлар үчүн бу үлгини қалдурдум.
16 Бәрһәқ, бәрһәқ, мән силәргә шуни
ейтип қояйки, қул ғоҗайинидин үстүн
турмайду, әлчиму өзини әвәткүчидин үстүн
турмайду. 17 Бу ишларни билгән екәнсиләр,
шундақ қилсаңлар бәхитликсиләр! 18 Мән
буларни һәммиңларға қаритип ейтмидим.
Мән таллиғанлиримни билимән, лекин
[муқәддәс язмиларда] алдин пүтүлгән:
«Мән билән һәмдәстихан болуп ненимни
йегәнму маңа пут атти!» дегән бу сөз
әмәлгә ашурулмай қалмайду. 19 Мән бу
иш йүз бериштин авал уни силәргә ейтип
қояйки, у ишлар йүз бәргәндә мениң
«Бар Болғучи» екәнлигимгә ишинисиләр.
20 Бәрһәқ, бәрһәқ, силәргә шуни ейтип
қояйки, кимки мән әвәткән һәр қандақ
бирисини қобул қилған болса, мени қобул
қилған болиду; вә мени қобул қилғучилар
мени Әвәткүчини қобул қилған болиду.
21 Әйса бу сөзләрни ейтқандин кейин,
роһта қаттиқ пиған чекип, мундақ гувалиқ
бәрди: — Бәрһәқ, бәрһәқ, мән силәргә
шуни ейтип қояйки, араңларда бирәйлән
маңа сатқунлуқ қилиду! 22 Мухлислар
кимни дәватқанлиғини биләлмәй, бир-
биригә қарашти. 23 Әнди дәстиханда
мухлислиридин бири Әйсаниң мәйдисигә
йөлинип ятқан еди; у болса «Әйса сөйидиған
мухлис» еди. 24 Симон Петрус униңдин
[Әйсаниң] кимни дәватқинини сорап
беқишини ишарәт қилди. 25 Шуниң
билән у Әйсаниң мәйдисигә йөлинип
туруп униңдин: — И Рәб, у кимдур? —
дәп сориди. 26 Әйса җавап берип: — Бу
бир чишләм нанни ашқа төгүрүп кимгә
сунсам, шудур, — деди. Шуниң билән
у бир чишләм нанни [ашқа] төгүрүп,
Симонниң оғли Йәһуда Ишқарийотқа
сунди. 27 Йәһуда нанни еливиди, Шәйтан
униң ичигә кирди. — Қилидиғиниңни
чапсан қил, — деди Әйса униңға. 28 (Әнди
дәстиханда олтарғанларниң һеч қайсиси
униң [Йәһудаға] бу сөзләрни немә үчүн
дегинини билмиди. 29 Йәһуда уларниң
ортақ һәмянини тутқини үчүн, бәзиләр
Әйса униңға: «Бизгә керәклик һейтлиқ
нәрсиләрни елип кәл» яки «Кәмбәғәлләргә
бирәр нәрсә бәр» дәватса керәк, дәп
ойлашти). 30 Йәһуда бу бир чишләм нанни

елиплa ташқириға чиқип кәтти (бу чағ
кечә еди). 31 Йәһуда ташқириға чиқип
кәткәндин кейин, Әйса мундақ деди: —
Әнди Инсаноғли улуқлинидиған вақит-саат
йетип кәлди вә Худа у арқилиқ улуқлиниду.
32 Вә әгәр Худа униңда улуқланса, Худаму
Өзидә уни улуқлайду, шундақла дәрһал
уни улуқлайду. 33 Балилирим, силәр билән
биллә болидиған йәнә азғина вақтим қалди.
Силәр мени издәйсиләр, лекин мениң
Йәһудийларға: «Мән баридиған йәргә силәр
баралмайсиләр» дәп ейтқинимдәк, буни
силәргиму ейтимән. 34 Силәргә йеңи бир
әмир тапшуримәнки, «бир-бириңларни
сөйүңлар». Силәрни сөйгинимдәк, силәрму
бир-бириңларни сөйүңлар. 35 Араңларда
бир-бириңларға меһир-муһәббитиңлар
болса, һәммә адәм силәрниң мениң
мухлислирим екәнлигиңларни билиду. 36
Симон Петрус униңдин: — И Рәб, қәйәргә
барисән? — дәп сориди. Әйса жававән:
— Мән кетидиған йәргә һазирчә әгишип
баралмайсән, лекин кейин маңа әгишип
барисән, — деди. 37 Петрус униңға: — И
Рәб, немә үчүн һазир сениң кәйниңдин
әгишип баралмаймән? Сән үчүн җенимни
пида қилай! — деди. 38 Әйса жававән мундақ
деди: — Мән үчүн растинла җениңни пида
қиламсән? Бәрһәқ, бәрһәқ, саңа ейтип
қояйки, ғораз чиллиғичә, сән мәндин үч
қетим танисән!

14 Көңлүңларни паракәндә қилмаңлар!
Худаға ишинисиләр, маңиму
ишиниңлар. 2 Атамниң өйидә нурғун
маканлар бар. Болмиған болса, буни
силәргә ейтқан болаттим; чүнки мән
һәр бириңларға орун тәйярлаш үчүн шу
йәргә кетип баримән. 3 Мән силәргә орун
тәйярлиғили баридиған екәнмән, чоқум
қайтип келип, силәрни өзүмгә алимән;
шуниң билән, мән қәйәрдә болсам, силәрму
шу йәрдә болисиләр. 4 Силәр мениң қәйәргә
кетидиғанлиғимни вә у йәргә баридиған
йолни билисиләр. 5 Томас униңға: — И
Рәб, сениң қәйәргә кетидиғанлиғиңни
билмәймиз. Шундақ екән, йолни қандақ
билимиз? — деди. 6 Әйса униңға: — Йол,
һәқиқәт вә һаятлиқ өзүмдурмән. Мениңсиз
һеч ким Атиниң йениға баралмайду. 7
Әгәр мени тонуған болсаңлар, Атамниму
тонуған болаттиңлар. Һазирдин башлап уни
тонудуңлар һәм уни көрдүңлар, — деди. 8
— И Рәб, Атини бизгә көрситип қойсаңла,
шу купайә, — деди Филип. 9 Әйса униңға
мундақ деди: — «И Филип, силәр билән
биргә болғинимға шунчә вақит болди, мени
техичә тонумидиңму? Мени көргән киши
Атини көргән болиду. Шундақ туруқлуқ, сән
немишкә йәнә: «Бизгә Атини көрсәткәйсән»
дәйсән? 10 Мән Атида, Ата мәндә екәнлигигә
ишәнмәмсән? Силәргә ейтқан сөзлиримни
өзлүгүмдин ейтқиним йоқ; бәлки мәндә
туруватқан Ата Өз әмәллирини қиливатиду.
11 Мениң Атида болғанлиғимға, Атиниң
мәндә болғанлиғиға ишиниңлар. Яки һеч
болмиғанда, мениң қилған әмәллиримдин
маңа ишиниңлар. 12 Бәрһәқ, бәрһәқ, мән
силәргә шуни ейтип қояйки, маңа ишәнгән
киши мениң қиливатқан әмәллиримни
қилалайду; вә булардинму техиму улуқ
әмәлләрни қилиду, чүнки мән Атиниң
йениға [қайтип] кетимән. 13 Вә Атиниң
Оғулда улуқлиниши үчүн, һәр немини
мениң намим билән тилисәңлар, шуларни
иҗабәт қилимән. 14 Мениң намим билән
һәр қандақ нәрсини тилисәңлар, мән
силәргә шуни иҗабәт қилимән». 15 — «Мени
сөйсәңлар, әмирлиримгә әмәл қилисиләр. 16
Мәнму Атидин тиләймән вә У силәргә башқа
бир Ярдәмчи ата қилиду. У силәр билән
әбәткичә биргә болиду. (aiōn g165) 17 У болсиму
һәқиқәтниң Роһидур. Уни бу дуниядикиләр
қобул қилалмайду, чүнки Уни нә көрмәйду,
нә тонумайду. Бирақ силәр Уни тонуйсиләр,
чүнки У силәр билән биллә туруватиду
һәм силәрдә макан қилиду. 18 Мән силәрни
житим қалдурмаймән, йениңларға йәнә
қайтип келимән. 19 Азғина вақиттин кейин,
бу дуния мени көрмәйду, лекин силәр
көрүсиләр. Мән һаят болғанлиғим үчүн,
силәрму һаят болисиләр. 20 Шу күндә
мениң Атамда болғанлиғим, силәрниң
мәндә болғанлиғиңлар вә мәнму һәм

силәрдә болғанлиғимни билисиләр. 21
Ким әмирлиримгә егә болуп уларни тутса,
мени сөйгүчи шу болиду. Мени сөйгүчини
Атамму сөйиду, мәнму уни сөйимән вә
өзүмни униңға аян қилимән». 22 Йәһуда
(Йәһуда Ишқарийот әмәс) униңдин: — И
Рәб, сән өзүңни бу дуниядикиләргә аян
қилмай, бизгила аян қилишиң қандақ иш?
— дәп сориди. 23 Әйса униңға җававән
мундақ деди: — «Бирким мени сөйсә,
сөзүмни тутиду; Атамму уни сөйиду вә
[Атам] билән иккимиз униң йениға берип,
униң билән биллә макан қилимиз. 24 Мени
сөймәйдиған киши сөзлиримни тутмайду;
вә силәр аңлаватқан бу сөз болса мениң
әмәс, бәлки мени әвәткән Атиниңкидур.
25 Мән силәр билән биллә болуватқан
чеғимда, буларни силәргә ейттим. 26
Лекин Ата мениң намим билән әвәтидиған
Ярдәмчи, йәни Муқәддәс Роһ силәргә
һәммини үгитиду һәм мениң силәргә
ейтқан һәммә сөзлиримни есиңларға
кәлтүриду. 27 Силәргә хатирҗәмлик
қалдуримән, өз хатирҗәмлигимни силәргә
беримән; мениң силәргә бәргиним бу
дуниядикиләрниң бәргинидәк әмәстур.
Көңлүңларни паракәндә қилмаңлар вә
җүръәтсиз болмаңлар. 28 Силәр мениң:
«Мән [силәрдин] айрилип кетимән,
кейин йениңларға йәнә қайтип келимән»
дегинимни аңлидиңлар. Мени сөйгән
болсаңлар, Атиниң йениға кетидиғанлиғим
үчүн хурсән болаттиңлар. Чүнки Ата
мәндин улуқдур. 29 Силәрниң бу ишлар
йүз бәргинидә ишинишиңлар үчүн бу
[ишлар] йүз бериштин авал силәргә
ейттим. 30 Мундин кейин силәр билән
көп сөзләшмәймән; чүнки бу дунияниң
һөкүмдари келиш алдида туриду вә мәндин
киргидәк һеч йочуқ тапалмайду. 31 Лекин
бу дунияниң адәмлириниң мениң Атини
сөйидиғанлиғимни билиши үчүн Ата маңа
немә әмир қилған болса, мән дәл шуни
әмәлгә ашуримән. Туруңлар, бу җайдин
кетәйли».

15 — «Һәқиқий үзүм тели» өзүмдурмән,
Атам болса бағвәндур. 2 Бағвән
мәндики мевә бәрмәйдиған һәр бир шахни
кесип ташлайду. Мевә бәргәнлирини болса
техиму көп мевә бәрсун дәп, пак қилип
путап туриду. 3 Әнди силәр мән силәргә
йәткүзгән сөзүм арқилиқ аллибурун пак
болдуңлар. 4 Силәр мәндә изчил туруңлар,
мәнму силәрдә изчил туримән. Шах талда
турмай, өзи мевә берәлмәйдиғинидәк,
силәрму мәндә изчил турмисаңлар, мевә
берәлмәйсиләр. 5 «Үзүм тели» өзүмдурмән,
силәр болсаңлар шахлиридурсиләр. Ким
мәндә изчил турса, мәнму шундақла
униңда турғинимда, у көп мевә бериду.
Чүнки мәнсиз һеч немини қилалмайсиләр.
6 Бириси мәндә турмиса, у [керәксиз]
шахтәк ташлинип, қуруп кетиду. Бундақ
шахлар жиғип келинип отқа ташлиниду. 7
Силәр мәндә изчил турсаңлар вә сөзлирим
силәрдә изчил турса, немини тәләп
қилсаңлар, силәргә шу иҗабәт болиду. 8
Силәрниң көп меви беришиңлар, шундақла
мениң мухлислирим екәнлигиңларни
испатлишиңлар билән шан-шәрәп Атамға
кәлтүрүлиду. 9 Атам мени сөйгинидәк,
мәнму силәрни сөйдүм; мениң меһир-
муһәббитимдә изчил туруңлар. 10
Әгәр әмирлиримни тутсаңлар, худди
мән Атамниң әмирлирини тутқан
вә һемишә униң меһир-муһәббитидә
турғинимдәк, силәрму һемишә мениң
меһир-муһәббитимдә турисиләр. 11 Мениң
хошаллиғим силәрдә болсун вә шуниңдәк
хошаллиғиңлар толуп ташсун дәп, мән
буларни силәргә ейттим. 12 Мениң әмрим
шуки, мән силәрни сөйгинимдәк, силәрму
бир-бириңларни сөйүңлар. 13 Инсанларниң
өз достлири үчүн җенини пида қилиштин
чоңқур меһир-муһәббити йоқтур. 14 Силәргә
буйруған әмирлиримни ада қилсаңлар,
мениң достлирим болисиләр. 15 Әнди
мундин кейин мән силәрни «қул» дәп
атимаймән. Чүнки қул ғоҗайининиң немә
қиливатқинини билмәйду. Униң орниға
силәрни «дост» дәп атидим, чүнки Атамдин
аңлиғанлиримниң һәммисини силәргә

йәткүздүм. 16 Силәр мени таллиғиниңлар
йоқ, әксичә мән силәрни таллидим
вә силәрни берип мевә бәрсун һәмдә
мевилириңлар дайим сақлансун, мениң
намим билән Атидин немә тилисәңлар,
у силәргә бәрсун дәп силәрни тиклидим.
17 Силәргә шуни әмир қилимәнки, бир-
бириңларни сөйүңлар. 18 Бу дуниядикиләр
силәрдин нәпрәтләнсә, силәрдин авал
мәндин нәпрәтләнгәнлигини билиңлар.
19 Силәрму бу дуниядикиләрдин болған
болсаңлар, бу дуниядикиләр силәрни
өзимизниңки дәп, сөйгән болатти. Бирақ
силәр бу дуниядин болмиғачқа, бәлки мән
силәрни бу дуниядин айрип таллиғанлиғим
үчүн, әнди бу дуниядикиләр силәрдин
нәпрәтлиниду. 20 Мән силәргә ейтқан сөзни
есиңларда тутуңлар: «Қул ғожайинидин
үстүн турмайду». Улар маңа зиянкәшлик
қилған болса, силәргиму зиянкәшлик
қилиду. Мениң сөзүмни тутқан болса, улар
силәрниңкиниму тутиду. 21 Бирақ мениң
намим түпәйлидин улар силәргиму шу
ишларниң һәммисини қилиду, чүнки улар
мени Әвәткүчини тонумайду. 22 Әгәр мән
келип уларға сөз қилмиған болсам, уларда
гуна йоқ дәп һесаплинатти. Лекин һазир
гунайи үчүн уларниң һеч баниси йоқтур. 23
Кимдәким мәндин нәпрәтләнсә Атамдинму
нәпрәтләнгән болиду. 24 Мән уларниң
арисида башқа һеч ким қилип бақмиған
әмәлләрни қилмиған болсам, уларда гуна
йоқ дәп һесаплинатти. Лекин улар һазир
[әмәллиримни] көргән туруқлуқ, йәнила
һәм мәндин һәм Атамдин нәпрәтләнди.
25 Лекин бу ишлар уларға тәвә болған
Тәврат қанунида: «Һеч қандақ сәвәпсизла
мәндин нәпрәтләнди» дәп пүтүлгән сөз
әмәлгә ашурулуши үчүн шундақ йүз бәрди.
26 Лекин мән силәргә Атиниң йенидин
әвәтидиған Ярдәмчи, йәни Атиниң йенидин
чиққучи Һәқиқәтниң Роһи кәлгәндә, У маңа
гувалиқ бериду. 27 Силәрму маңа гувалиқ
берисиләр, чүнки силәр баштин тартип мән
билән биллә болдуңлар.

16 Силәрниң путлишип кәтмәслигиңлар
үчүн буларни силәргә ейттим. 2 Улар
силәрни синагогларниң җамаәтлиридин
қоғлап чиқириветиду; һәмдә шундақ бир
вақит-саат келидуки, силәрни өлтүргүчи
өзини Худаға хизмәт қиливатимән, дәп
һесаплайду. 3 Улар буларни я Атини, я
мени тонумиғанлиғи үчүн қилиду. 4 Лекин
мән бу ишларни силәргә ейттимки, вақит-
саити кәлгәндә, мән шундақ алдин-ала
ейтқинимни есиңларға кәлтүрәләйсиләр. 5
— Мән башта буларни силәргә ейтмидим,
чүнки мән силәр билән биллә едим. Лекин
әнди мени әвәткүчиниң йениға қайтип
кетимән. Шундақ туруқлуқ, араңлардин
һеч ким мәндин: «Нәгә кетисән?» дәп
соримайватиду. 6 Әксичә, силәргә буларни
ейтқиним үчүн, қәлбиңлар қайғуға чөмүп
кәтти. 7 Амма мән силәргә һәқиқәтни
ейтип қояйки, мениң кетишим силәргә
пайдилиқтур. Чүнки әгәр кәтмисәм,
Ярдәмчи силәргә кәлмәйду. Амма кәтсәм,
Уни силәргә әвәтимән. 8 У кәлгәндә,
бу дуниядикиләргә гуна тоғрисида,
һәққанийлиқ тоғрисида вә ахирәт сориғи
тоғрисида һәқиқәтни билгүзиду. 9 У
уларни гуна тоғрисида билгүзиду, чүнки
улар маңа етиқат қилмиди. 10 Уларни
һәққанийлиқ тоғрисида [билгүзиду], чүнки
Атамниң йениға қайтип баримән вә силәр
мени йәнә көрәлмәйсиләр. 11 Уларни
ахирәт сориғи тоғрисида [билгүзиду],
чүнки бу дунияниң һөкүмдари үстигә
һөкүм чиқирилди. 12 Силәргә ейтидиған
йәнә көп сөзлирим бар еди; лекин силәр
уларни һазирчә көтирәлмәйсиләр. 13 Лекин
У, йәни Һәқиқәтниң Роһи кәлгәндә, У
силәрни барлиқ һәқиқәткә башлап бариду.
Чүнки У өзлүгидин сөзлимәйду, бәлки
немини аңлиған болса, шуни сөзләйду вә
кәлгүсидә болидиған ишлардин силәргә
хәвәр бериду. 14 У мени улуқлайду; чүнки У
мәндә бар болғанни тапшурувелип, силәргә
җакалайду. 15 Атида бар болғанниң һәммиси
һәм мениңкидур; мана шуниң үчүн мән:
«У мәндә бар болғанни тапшурувелип,
силәргә җакалайду» дәп ейттим. 16 Аз

вақиттин кейин, мени көрмәйсиләр; вә йәнә
бир аз вақит өткәндин кейин, мени қайта
көрисиләр, чүнки мән Атамниң йениға
кетимән». 17 Шуңа мухлисларниң бәзилири
бир-биригә: — Бизләргә: — «Аз вақиттин
кейин, мени көрмәйсиләр; йәнә бир аз вақит
өткәндин кейин, мени қайта көрисиләр» вә
йәнә «Чүнки мән Атамниң йениға кетимән»
дегини немә дегиниду? 18 «Аз вақиттин
кейин» дегән сөзиниң мәнаси немә? Униң
немиләрни дәватқанлирини билмидуқ,
— дейишиду. 19 Әйса уларниң өзидин
немини соримақчи болғинини билип
уларға мундақ деди: — «Мениң «Аз вақиттин
кейин, мени көрмәйсиләр; йәнә бир аз
вақит өткәндин кейин, мени көрисиләр»
дегинимниң мәнасини бир-бириңлардин
сораватамсиләр? 20 Бәрһәқ, бәрһәқ, мән
силәргә шуни ейтип қояйки, силәр жиға-
зерә көтирисиләр, лекин бу дуниядикиләр
хошал болушуп кетиду; силәр қайғурисиләр,
лекин қайғулириңлар шатлиққа айлиниду.
21 Аял киши туғутта азаплиниду, чүнки униң
вақит-саити йетип кәлгән; лекин бовиқи
туғулуп болғандин кейин, бир пәрзәнтниң
дунияға кәлгәнлигиниң шатлиғи билән
тартқан азавини унтуп кетиду. 22 Шуниңға
охшаш, силәрму һазир азаплиниватисиләр,
лекин мән силәр билән қайта көрүшимән,
қәлбиңлар шатлиниду вә шатлиғиңларни
һеч ким силәрдин тартивалалмайду.
23 Шу күндә силәр мәндин һеч нәрсә
соримайсиләр. Бәрһәқ, бәрһәқ, мән силәргә
шуни ейтип қояйки, мениң намим билән
Атидин немини тилисәңлар, у шуни
силәргә бериду. 24 Һазирғичә мениң
намим билән һеч немә тилимидиңлар.
Әнди тиләңлар, еришисиләр, буниң билән
шатлиғиңлар толуп ташиду! 25 Силәргә
буларни тәмсилләр билән ейтип бәрдим.
Бирақ шундақ бир вақит келидуки, у
чағда силәргә йәнә тәмсилләр билән
сөзлимәймән, Ата тоғрилиқ силәргә очуқ
ейтимән. 26 Шу күни тиләклириңларни
мениң намим билән илтиҗа қилисиләр.
Мән силәр үчүн Атидин тәләп қилимән, дәп
ейтмаймән; 27 чүнки Ата өзиму силәрни
сөйиду; чүнки силәр мени сөйисиләр вә
мениң Худаниң йенидин кәлгәнлигимгә
ишәндиңлар. 28 Мән Атиниң йенидин
чиқип бу дунияға кәлдим; әнди мән
йәнә бу дуниядин кетип Атиниң йениға
баримән». 29 Мухлислири: — Мана сән
һазир очуқ ейтиватисән, тәмсил кәлтүрүп
сөзлимидиң! 30 Биз сениң һәммини
билгиниңни, шундақла һеч кимниң сәндин
соал соришиниң һаҗити йоқлуғини әнди
билип йәттуқ. Шуниңдин сениң Худаниң
йенидин кәлгәнлигиңгә ишәндуқ, —
дейишти. 31 Әйса җававән уларға: — Һазир
ишәндиңларму? 32 Мана, шундақ вақит-
саити келәй дәп қалди, шундақла келип
қалдики, һәммиңлар мени ялғуз ташлап
һәр бириңлар өз йоллириңларға тарқилип
кетисиләр. Бирақ мән ялғуз әмәсмән, чүнки
Ата мән билән биллидур. 33 Силәрниң
мәндә хатирҗәмликкә егә болушуңлар үчүн
буларни силәргә ейттим. Бу дунияда туруп
азап-оқубәт тартисиләр, амма ғәйрәтлик
болуңлар! Мән бу дуния үстидин ғәлибә
қилдим!

17 Әйса бу сөзләрни қилғандин кейин,
көзлирини әршкә тикип, мундақ дуа
қилди: — И Ата, вақит-саат йетип кәлди;
Сән Оғлуңни улуқлатқузғайсән; буниң
билән Оғлуңму Сени улуқлатқузиду; 2 йәни,
униң Сән униңға тапшурған инсанларға
мәңгүлүк һаят ата қилиши үчүн, униңға
пүткүл әт егилиридин үстүн һоқуқ ата
қилғиниңдәк, уни улуқлатқузғайсән. (aiōnios
g166) 3 Мәңгүлүк һаят шуки, бирдин-бир
һәқиқий Худа — Сени вә Сән әвәткән
Әйса Мәсиһни тонуштин ибарәттур. (aiōnios
g166) 4 Мән Сениң әмәл қилишим үчүн
тапшурған ишиңни орундишим билән Сени
йәр йүзидә улуқлатқуздум. 5 И Ата, Сениң
аләм апиридә болуштин бурун мән Өзүңниң
йениңда егә болған шан-шәрәп билән мени
Өзүңниң йениңда улуқлатқузғайсән. 6 Сән
бу дуниядин маңа таллап бәргән адәмләргә
Сениң намиңни аян қилдим. Улар Сениңки
еди, Сән уларни маңа бәрдиң вә улар
Сениң сөз-каламиңни тутуп кәлди. 7 Улар

һазир Сән маңа бәргән һәммә нәрсиләрниң
Сениңдин кәлгәнлигини билди. 8 Чүнки Сән
маңа тапшурған сөзләрни уларға йәткүздүм;
уларму буларни қобул қилди, шуниң билән
Сәндин чиққинимни һәқиқәтән билип
йәтти һәмдә Сениң мени әвәткәнлигиңгиму
ишәнди. 9 Буларға дуа қилимән; бу
дунияддики адәмләргә әмәс, бәлки Сән
маңа бәргән адәмләргә дуа қилимән; чүнки
улар Сениңкидур. 10 Мениң барлиғим
Сениңкидур вә Сениң барлиғиң болса
мениңкидур вә мән уларда шәрәп таптим.
11 Мән әнди бу дунияда туривәрмәймән;
лекин улар бу дунияда қалди вә мән
Сениң йениңға кетиватимән. И муқәддәс
Ата, Сән маңа бәргән намиң арқилиқ
уларни сақлиғинки, биз иккимиз бир
болғинимиздәк, уларму бир болғай. 12 Мән
улар билән биллә болған вақтимда, Сән
маңа бәргән намиң билән уларни сақлидим
һәм қоғдидим; вә муқәддәс язмилардики
бешарәтниң әмәлгә ашурулуши йолида,
уларниң ичидин һалакәткә хас болған
кишидин башқа бириму йоқалмиди. 13
Мана әнди сениң йениңға баримән. Мениң
шатлиғим уларда толуп ташсун дәп, бу
сөзләрни дуниядики вақтимда сөзлидим. 14
Мән уларға сөз-каламиңни тапшурдум. Мән
бу дуниядин болмиғинимдәк, уларму бу
дуниядин болмиғини үчүн, бу дунияниң
адәмлири улардин нәпрәтлиниду. 15
Уларни бу дуниядин айривәткәйсән
дәп тилимәймән, бәлки уларни рәзил
болғучидин сақлиғайсән, дәп тиләймән.
16 Мән бу дуниядин болмиғинимдәк,
уларму бу дуниядин әмәстур. 17 Уларни
һәқиқәт арқилиқ Өзүңгә муқәддәс
қилип атиғузғайсән, чүнки сөз-каламиң
һәқиқәттур. 18 Сән мени дунияға
әвәткиниңдәк, мәнму уларни дунияға
әвәттим. 19 Уларму һәқиқәттә муқәддәс
қилинип Өзүңгә аталсун дәп, өзүмни
Саңа хас атаймән. 20 Мән ялғуз улар
үчүнла әмәс, йәнә уларниң сөзи арқилиқ
маңа етиқат қилидиғанлар үчүнму дуа
қилимән. 21 Уларниң һәммиси бир
болғай; и Ата, Сән мәндә, мән Сәндә
болғандәк, уларму Биздә бир болғай; шундақ
болғанда, бу дуниядикиләр мени Сениң
әвәткәнлигиңгә ишиниду. 22 Сән маңа ата
қилған шан-шәрәпни уларға ата қилдимки,
биз иккимиз бир болғандәк, уларму бир
болғай; 23 йәни мән уларда, сән мәндә
болуп, улар бирликтә камил қилинғай.
Шу арқилиқ бу дуниядикиләр мени
әвәткәнлигиңни һәм мени сөйгиниңдәк
уларниму сөйгәнлигиңни билиду. 24 И Ата,
Сән маңа бәргәнлириңниң һәммисиниң мән
болған йәрдә мән билән биргә болушини,
шундақла мениң шан-шәривимни, йәни
Сән аләм апиридә болуштин бурун мени
сөйгәнлигиң үчүн, маңа бәргән шан-
шәрәпни уларниң көрүшини халаймән. 25
И һәққаний Ата, бу дуниядикиләр сени
тонумиған, амма мән Сени тонуймән вә
буларму мени Сениң әвәткәнлигиңни
билди. 26 Вә мән Сениң намиңни уларға
аян қилдим вә йәнә давамлиқ аян қилимән.
Шуниң билән, Сениң маңа көрсәткән меһир-
муһәббитиң уларда болиду вә мәнму уларда
болай.

18 Әйса буларни ейтқандин кейин,
мухлислири билән биллә ташқириға
чиқип Кидрон җилғисиниң у қетиға өтти.
У йәрдә бир бағчә бар еди. Әйса билән
мухлислири у бағчигә кирди. 2 Униңға
сатқунлуқ қилидиған Йәһудаму у йәрни
биләтти, чүнки Әйса мухлислири билән
пат-пат у йәрдә жиғилип олтиратти.
3 Шуниң билән Йәһуда бир топ Рим
ләшкәрлири билән баш каһинлар һәм
Пәрисийләр әвәткән қаравулларни башлап
бу йәргә кәлди. Уларниң қоллирида
панус, мәшъәл вә қураллар бар еди. 4
Әйса бешиға чүшидиғанларниң һәммисини
билип, уларниң алдиға чиқип: — Кимни
издәйсиләр? — дәп сориди. 5 Насарәтлик
Әйсани, — дәп җавап беришти улар.
Әйса уларға: — Мана мән болимән, —
деди. (Униңға сатқунлуқ қилған Йәһудаму
уларниң арисида туратти). 6 Әйса: «Мана
мән болимән» девиди, улар арқисиға
йенип йәргә жиқилишти. 7 Шуниң билән

Әйса улардин йәнә бир қетим: — Кимни
издәйсиләр? — дәп сориди. — Насарәтлик
Әйсани, — дейишти улар. 8 Әйса: —
Силәргә ейттимғу, мән шу болимән.
Әгәр издигиниңлар мән болсам, буларни
кәткили қоюңлар, — деди. 9 Буниң билән
өзиниң: «[Ата], Сән маңа бәргәнләрдин һеч
қайсисини жүтүрмидим» дегән сөзи әмәлгә
ашурулди. 10 Симон Петрусниң йенида
бир қилич болғач, у шуан уни суғуруп,
баш каһинниң чакириға бирни уруп, оң
қулиқини шилип чүшүрүвәтти. Чакарниң
исми Малкус еди. 11 Әйса Петрусқа: —
Қилични ғилапқа сал! Ата маңа тапшурған
қәдәһни ичмәмдим? — деди. 12 Шуниң
билән, ләшкәрләр топи билән миң беши
һәм Йәһудийларниң қаравуллири Әйсани
тутуп бағлашти. 13 Андин уни алди билән
Аннасниң алдиға елип беришти. Аннас
болса шу жили баш каһин болуп турған
Қаяфаниң қейинатиси еди. 14 Бурун Йәһудий
кеңәшмисидикиләргә: «Пүтүн хәлиқниң
[һалак болушиниң] орниға, бирла адәмниң
улар үчүн һалак болуши яхши» дәп мәслиһәт
бәргән киши дәл шу Қаяфа еди. 15 Әнди
Симон Петрус билән йәнә бир мухлис
Әйсаниң кәйнидин әгишип барған еди.
У мухлис баш каһинға тонуш болғачқа,
баш каһинниң сарийиға Әйса билән тәң
кирди. 16 Лекин Петрус болса дәрвазиниң
сиртида қалди. Шуңа баш каһинға тонуш
болған һелиқи мухлис ташқириға чиқип,
дәрвазивән қиз билән сөзлишип, Петрусни
ичкиригә башлап кирди. 17 Дәрвазивән
болған шу дедәк Петрустин: — Сәнму
бу адәмниң мухлислиридин әмәсму? —
дәп сориди. Яқ, әмәс, — деди Петрус. 18
Әнди һава соғ болғанлиғи үчүн, чакарлар
вә қаравуллар шахардин гүлхан яққан
болуп, униң чөрисидә иссинип турушатти.
Петрусму уларниң йенида туруп иссинди.
19 Баш каһин болса Әйсадин мухлислири
тоғрилиқ вә тәлими тоғрилиқ соал
сорашқа башлиди. 20 Әйса униңға җававән
мундақ бәрди: — Мән хәлиқ-аләм алдида
ашкарә сөз қилғанмән, барлиқ Йәһудийлар
жиғилидиған синагогларда вә ибадәтханида
дайим тәлим берип кәлдим, мән йошурун
һеч немә демидим. 21 Буларни немишкә
мәндин сорайсән? Ейтқан сөзлиримни
аңлиғанлардин сориғин; мана, улар немә
дегәнлигимни билиду. 22 Әйса бу сөзләрни
қилғанда, йенида турған қаравуллардин
бири уни бир качат уруп: — Баш каһинға
мошундақ җавап қайтурамсән? — деди.
23 — Әгәр яман сөз қилған болсам, униң
яман екәнлигини көпчиликниң алдида
көрсәткин. Амма ейтқанлирим дурус
болса, мени немә үчүн урисән? — деди
Әйса униңға. 24 Буниң билән Аннас
уни бағлақлиқ пети баш каһин Қаяфаға
йоллиди. 25 Симон Петрус [отниң] алдида
иссинип туруватқан еди. [Йенидикиләр]: —
Сәнму униң мухлислиридин әмәсмидиң? —
дейишти. — Яқ, әмәсмән, — дәп танди Петрус.
26 У йәрдә баш каһинниң чакарлиридин,
Петрус қулиқини кесип ташлиған кишигә
туққан бириси бар еди. У Петрусқа: —
Бағчидә сени униң билән биллә көргән
едимғу?! — деди. 27 Петрус йәнә танди.
Дәл шу чағда ғораз чиллиди. 28 Андин
улар Әйсани Қаяфаниң йенидин римлиқ
валийниң ордисиға елип кәлди (шу чағда таң
атқан еди). Уни елип кәлгән [Йәһудийлар]
болса өзимизни напак қилип булғимайли
дәп, ордиға кирмиди. Болмиса өтүп кетиш
һейтиниң дәстихинидин ғизалиналмайтти.
29 Шуңа [валий] Пилатус сиртқа чиқип,
уларниң алдиға берип уларға: — Бу адәмниң
үстидин немә әрз қилисиләр? — дәп сориди.
30 Улар: — Бу адәм җинайәтчи болмиса, уни
сизгә тапшурмиған болаттуқ, — дәп җавап
беришти. 31 — Уни өзүңлар елип кетип,
өз қанунуңлар бойичә һөкүм чиқириңлар!
— деди Пилатус уларға. Йәһудийлар: —
Бизниң һеч кимни өлүмгә мәһкүм қилиш
һоқуқимиз йоқ турса, — дейишти. 32 Бу
ишлар Әйсаниң өзи қандақ өлүм билән
өлүдиғини тоғрисидики алдин-ала ейтқан
бешарәтлик сөзиниң әмәлгә ашурулуши
үчүн йүз бәрди. 33 Андин Пилатус йәнә
ордисиға кирип, Әйсани чақиртип, униңдин:
— Сән Йәһудийларниң падишасиму? — дәп
сориди. 34 Әйса униңға: — Бу соални өзүң

сораватамәсән, яки башқилар мән тоғрилиқ
саңа шундақ ейтқанму? — деди. 35 — Мән бир
Йәһудийму?! Сени маңа тапшурғанлар өз
хәлқиң вә баш каһинларғу! Немә [җинайәт]
өткүзгән едиң? — деди Пилатус. 36 Әйса
җававән: — Мениң падишалиғим бу дунияға
тәвә әмәстур. Әгәр бу дунияға тәвә болған
болса, хизмәтчилирим мениң Йәһудийларға
тапшурулмаслиғим үчүн җаң қиливатқан
болатти. Һалбуки, мениң падишалиғим
бу йәргә тәвә әмәстур, — деди. 37 Шуңа
Пилатус униңға: — Ундақта, сән падишаму?
Әйса җававән: — Шундақ, ейтқиниңдәк,
падишамән. Мән шуниңға туғулғанмән,
вә шуниңға дунияға кәлдим: — һәқиқәткә
гувалиқ беришим үчүндин ибарәттур.
Һәқиқәткә тәвә болған һәр бир киши болса
мениң авазимға қулақ салиду, — деди. 38
Пилатус униңдин: — «һәқиқәт» дегән немә?
— дәп сориди. Пилатус мошуларни дәп, йәнә
ташқириға, Йәһудийларниң алдиға чиқип
уларға: — Мән униңдин һеч қандақ җинайәт
тапалмидим. 39 Лекин һәр жили өтүп
кетиш һейтида силәр үчүн [мәһбуслардин]
бирни қоюп бериш қаидәм бар. Шуңа
бу «Йәһудийларниң падишаси»ни силәргә
қоюп беришимни халамсиләр? — деди. 40
Уларниң һәммиси җавап берип: — Бу адәмни
әмәс, Бараббасни қоюп бериң! — дәп қийқас-
сүрән селишти (Бараббас болса бир қарақчи
еди).

19 Шуниң билән, Пилатус Әйсани елип
берип қамчилатти. 2 Ләшкәрләр
тикәнлик шахларни өрүп, бир таҗ ясап,
униң бешиға кийдүрүшти вә униңға
[шаһанә] сөсүн рәңлик бир тон кийдүрүп,
3 униң алдиға келип: — Яшиғайла, и
Йәһудийларниң «падишаси»! — дәп
мәсқирә қилишип, униң йүзигә қайта-
қайта качат салди. 4 Пилатус болса
йәнә ордисидин чиқип, халайиққа: —
Мана! Униңдин һеч қандақ җинайәт
тапалмиғанлиғимни билишиңлар үчүн, уни
силәрниң алдиңларға елип чиқтим, — деди.
5 Буниң билән Әйса бешиға тикәнлик таҗ
вә учисиға сөсүн тон кийгүзүлгән һалда
ташқириға елип чиқилди. Пилатус уларға: —
Қараңлар, у адәмгә! — деди. 6 Баш каһинлар
вә каравуллар уни көрүп: — Уни крестләң,
крестләң! — дәп вақирашти. Пилатус уларға:
— Уни елип берип өзүңлар крестләңлар!
Чүнки мән униңдин һеч қандақ җинайәт
тапалмидим! — деди. 7 Йәһудийлар униңға
җававән: — Биздә шундақ бир қанун бар.
Шу қанунимизға асасән у өлүмгә мәһкүм
қилиниши керәк, чүнки у өзини Худаниң
Оғли дәп ативалди. 8 Пилатус бу сөзни аңлап
техиму қорқуп, 9 йәнә ордисиға кирип,
Әйсадин: — Сән зади қәйәрдин кәлгән? — дәп
сориди. Лекин Әйса униңға җавап бәрмиди.
10 Шуңа Пилатус униңға: — Сән маңа гәп
қилмамсән? Сени қоюп беришкә һоқуқум
барлиғини, шундақла крестләшкиму
һоқуқум барлиғини билмәмсән? — деди. 11
Әйса җававән: — Саңа әрштин берилмигән
болса, мениң үстүмдин һеч қандақ һоқуқуң
болмиған болатти. Шуниң үчүн мени
саңа тапшуруп бәргән адәмниң гунайи
техиму еғирдур, — деди. 12 Шу чағдин
тартип, Пилатус уни қоюветишкә амал
издәйтти. Лекин Йәһудийлар вақиришип:
— Бу адәмни қоювәтсиңиз, сиз Қәйсәрниң
дости болмиған болисиз! Өзини падиша
дегән һәр бир киши Қәйсәргә қарши чиққан
болиду! — дәп чуқан селишти. 13 Пилатус
бу сөзләрни аңлап, Әйсани ташқириға
чиқарди вә «таш тахтайлиқ һойла» дәп
аталған, ибраний тилида «Габбата» дәп
аталған йәрдә «сорақ тәхти»гә олтарди 14
(у вақит өтүп кетиш һейтиниң тәйярлиқ
күниниң алтинчи саити әтрапида еди).
Пилатус Йәһудийларға: Мана бу силәрниң
падишасиңлардур! — деди. 15 Лекин улар
вақиришип: — Йоқитиң, йоқитиң, уни
крестләң! — деди. Пилатус уларға: — Мени
падишасиңларни крестлигин, дәмсиләр? —
деди. Баш каһинлар җававән: — Қәйсәрдин
башқа һеч қандақ падишасимиз йоқтур!
— дәп [товлашти]. Буниң билән Пилатус
уни крестләшкә уларға тапшуруп бәрди.
16 [Ләшкәрләр] Әйсани елип маңди. У
өз крестини йүдүп, «Баш сүйәк җайи»
(ибраний тилида «Голгота») дегән йәргә

барди. 18 Улар уни шу йәрдә йәнә икки
киши билән тәң кресткә тартти; бу тәрипидә
бириси, у тәрипидә бириси вә Әйса
уларниң оттурисида кресткә тартилди.
19 Пилатус тахтиға елан йезип кресткә
бекитип қойди. Униңға: — «Насарәтлик
Әйса — Йәһудийларниң падишаси» дәп
йезилған еди. 20 Әйса крестлинидиған
йәр шәһәргә йеқин болғачқа, нурғун
Йәһудийлар тахтидики сөзләрни оқуди.
Тахтидики сөзләр ибранийчә, латинчә вә
грекчә йезиқта йезилған еди. 21 Шуңа
Йәһудийларниң баш каһинлири Пилатусқа:
— «Йәһудийларниң падишаси» дәп язмаң,
бәлки «У өзини мән Йәһудийларниң
падишаси, дегән» дәп йезиң, — дейишти.
22 Бирақ Пилатус җававән: — Язидиғанни
йезип болдум! — деди. 23 Ләшкәрләр Әйсани
крестлигәндин кейин, униң кийимлирини
елип, төрткә бөлүп, һәр бир ләшкәр бир
үлүштин елишти; улар һәм ичидики узун
көйнәкниму елишти; лекин бу көйнәк
тикилмигән, үстидин айиғиғичә бир пүтүн
тоқулған еди. 24 Шуниң үчүн ләшкәрләр
бир-биригә: — Буни житмайли, бәлки чәк
тартишайли, кимгә чиқса шу алсун, —
дейишти. Бу ишлар муқәддәс язмилардики
муну сөзләр әмәлгә ашурулуш үчүн йүз
бәрди: — «Улар мениң кийимлиримни
өз арисида үләшти, Мениң көйнигимгә
еришиш үчүн чәк ташлашти». Дәрвәқә,
ләшкәрләр шундақ қилишти. 25 Әйсаниң
крестиниң йенида аниси, анисиниң
сиңлиси, Клопасниң аяли Мәрйәм вә
Магдаллиқ Мәрйәмләр туратти. 26 Әйса
аниси билән өзи сөйидиған мухлисиниң
биргә турғанлиғини көрүп, анисиға: —
И ханим, мана сениң оғлуң! — деди. 27
Андин у бу мухлисқа: — Мана сениң анаң!
— деди. Шундин етиварән, у мухлис уни
өзиниң өйидә турғузди. 28 Андин Әйса
һәммә ишларниң тамам болғинини билип
(муқәддәс язмилардики бешарәт әмәлгә
ашурулуш үчүн): — Уссап кәттим! — деди. 29
У йәрдә сиркә шарап билән толдурулған
бир коза бар еди. Улар бир парчә булутни
сиркә шарапқа чилап, бир лепәкгүл ғолиға
бағлап, Әйсаниң ағзиға тәңлиди. 30 Әйса
сиркә шарапни ичкәндин кейин: — Тамам
болди! — деди-дә, бешини төвән қилип,
роһини тапшуруп бәрди. 31 У күни [өтүп
кетиш һейтиниң] тәйярлиқ күни болғачқа,
крестләнгәнләрниң җәсәтлирини шабат
күнидә кресттә қалдурурмаслиқ үчүн (шабат
күни «улуқ күн» һесапланғачқа) Йәһудийлар
Пилатустин крестләнгәнләрниң путлирини
чеқип андин җәсәтлирини кресттин
тезрәк чүшүрүветишни тәләп қилди. 32
Шуниң билән ләшкәрләр берип Әйса
билән биллә крестләнгән биринчи андин
иккинчи адәмниң путлирини чақти. 33
Лекин Әйсаға кәлгәндә, униң аллиқачан
өлгәнлигини көрди, шуниң билән униң
путини чақмиди. 34 Амма ләшкәрләрдин
бири униң биқиниға нәйзини санҗивиди,
шуан қан вә су еқип чиқти. 35 Буни көргүчи
силәрниң ишинишиңлар үчүн гувалиқ
бериду; көргүчиниң гувалиғи һәқтур, у
өзиниң ейтқанлирини һәқ дәп билиду. 36 Бу
ишларниң һәммиси муқәддәс язмиларда:
«Униң бир тал сүйигиму сундурулмайду»
вә йәнә бир бешарәттә: «Улар өзлири
санҗиған адәмгә қарайду» дәп алдин-ала
ейтилғанларни әмәлгә ашуруш үчүн йүз
бәрди. 38 Бу ишлардин кейин, Ариматиялиқ
Йүсүп Пилатустин Әйсаниң җәситини елип
кетишни тәләп қилди (Йүсүп Әйсаниң
мухлислиридин еди, лекин Йәһудийлардин
қорққини үчүн буни мәхпий тутатти);
Пилатус рухсәт бәрди, шуниң билән Йүсүп
берип Әйсаниң җәситини елип кәтти. 39
Бурун бир кечиси Әйсаниң йениға кәлгән
һелиқи Никодимму мурмәкки билән сәбрә
арилаштурулған хушбуй дора-дәрмандин
йүз җиңчә елип, [униң] [билән биллә]
кәлди. 40 Иккилән Әйсаниң җәситини
Йәһудийларниң дәпнә қилиш адити бойичә
дора-дәрманларни чечип, канап рәхтләр
билән орап кепәнлиди. 41 Әйса крестләнгән
йәрдә бир бағ болуп, бағниң ичидә техи һеч
ким йәрләнмигән йеңи бир бош йәрлик
бар еди. 42 Бу Йәһудийларниң һейтиниң
тәйярлиқ күни болғачқа һәм бу йәрлик

йеқин җайда болғанлиғи үчүн, улар Әйсани
шу йәрликкә қойди.

20 һәптиниң биринчи күни таң
сәһәр, Магдаллиқ Мәрйәм қәбиргә
барди вә қәбирниң ағзидики ташниң
еливетилгәнлигини көрди. 2 Шуңа у
жүгүргиничә келип Симон Петрус вә
Әйса сөйгән һелиқи мухлисниң йениға
келип, уларға: — Улар Рәбни қәбирдин
йөткиветипту, уни қәйәргә қойғинини
билмидуқ! — деди. 3 Петрус билән һелиқи
мухлис ташқириға чиқип, қәбиргә қарап йол
алди. 4 Иккилән тәң жүгүрүп маңди, лекин
һелиқи мухлис Петрустин тез жүгүрүп,
қәбиргә биринчи болуп йетип барди. 5 У
еңишип ичигә қарап, канап кепәнләрниң
у йәрдә йейиқлиқ турғанлиғини көрди,
лекин ичкиригә кирмиди. 6 Униңға әгишип
кәлгән Симон Петрус йетип келип, қәбиргә
кирди вә у йәрдә йейиқлиқ турған канап
кепәнләрни, 7 шундақла Әйсаниң бешиға
оралған яғлиқниму көрди. Яғлиқ кепәнләр
билән бир йәрдә әмәс, бәлки айрим йәрдә
йөгәклик туратти. 8 Андин қәбиргә авал
кәлгән һелиқи мухлисму қәбиргә кирип,
әһвални көрүп ишәнди 9 (чүнки улар униң
өлүмдин қайта тирилишиниң муқәррәрлиги
һәққидә муқәддәс язмилардики бешарәтни
техичә чүшәнмәйтти). 10 Шуниң билән
иккилән өз туралғулириға қайтишти. 11
Амма Мәрйәм болса қәбирниң сиртида
туруп жиғлавататти. У жиғлап туруп
қәбирниң ичигә еңишип қаривиди, 12 мана
ақ кийим кийгән икки пәриштә туратти;
уларниң бири Әйсаниң җәсити қоюлған
йәрниң баш тәрипидә, йәнә бири аяқ
тәрипидә олтиратти. 13 Улар Мәрйәмдин:
— Ханим, немишкә жиғлайсән? — дәп
сориди. — Рәббимни елип кетипту, уни
нәгә қойғанлиғини билəлмәйватимән, —
деди у уларға. 14 У шу сөзләрни қилипла,
кәйнигә бурулувиди, Әйсаниң шу йәрдә
турғанлиғини көрди. Лекин у униң Әйса
екәнлигини билмиди. 15 Әйса униңдин
— Ханим, немишкә жиғлайсән, кимни
издәйсән? — дәп сориди. Мәрйәм уни бағвән
шу, дәп ойлап: — Тәхсир, әгәр уни сиз шу
йәрдин йөткивәткән болсиңиз, қәйәргә
қойғанлиғиңизни ейтип бәргәйсиз. Мән уни
елип кетимән, — деди. 16 Мәрйәм! — деди
Әйса униңға. Мәрйәм бурулупла, ибраний
тилида: — Раббони! — деди (бу сөз «устаз»
дегән мәнидә). 17 Әйса униңға: — Маңа
есилмиғин! Чүнки мән техи атамниң йениға
чиқмидим. Берип қериндашлиримға: Мени
«Силәрниңму Атаңларниң, йәни мениң
Атамниң, силәрниң Худайиңларниң, йәни
мениң Худайимниң йениға чиқимән!»
дәйду, — дәп йәткүзгин, деди. 18 Шуниң
билән Магдаллиқ Мәрйәм мухлисларниң
йениға берип, уларға: «Рәбни көрдүм!»
деди вә шундақла Әйса өзигә ейтқан у
сөзләрни уларға йәткүзди. 19 Шу күни
кәчтә, йәни һәптиниң биринчи күни
кәчтә, Йәһудийлардин қорққанлиғи үчүн
мухлислар жиғилған өйдә ишиклирини
һим тақивалған еди; шу вақитта, Әйса
келип уларниң оттурисида [көрүнүп], өрә
турған һалда уларға: — Силәргә аман-
хатирҗәмлик болғай! — деди. 20 Буни
дәп, қоллирини вә биқинини уларға
көрсәтти. Шуниң билән мухлислар Рәбни
көргинидин шатланди. 21 Шуңа Әйса
уларға йәнә: — Силәргә аман-хатирҗәмлик
болғай! Ата мени әвәткинидәк, мәнму
силәрни әвәтимән, — деди. 22 Бу сөзни
ейтқандин кейин, у уларниң үстигә бир
пүвләп: — Муқәддәс Роһни қобул қилиңлар.
23 Кимниң гуналирини кәчүрсәңлар,
униң гунайи кәчүрүм қилиниду; кимниң
гуналирини тутувалсаңлар, шуниң гунайи
тутувелиниду! — деди. 24 Амма он
иккиләнниң бири, йәни «кош гезәк» дәп
аталған Томас Әйса кәлгәндә уларниң
йенида әмәс еди. 25 Шуңа башқа мухлислар
униңға: — Биз Рәбни көрдуқ! — дейишти.
Лекин Томас уларға: — Униң қоллирида
миқларниң изини көрмигичә, миқларниң
изиға өз бармиғимни вә биқиниға
өз қолумни тиқип бақмиғичә, һәргиз
ишәнмәймән, — деди. 26 Сәккиз күндин
кейин, мухлислар йәнә шу өй ичидә җәм
болғанда, Томасму улар билән биллә

еди. Ишикләр тақақлиқ турсиму, Әйса
келип уларниң арисида туруп: — Силәргә
аман-хатирҗәмлик болғай! — деди. 27
Андин у Томасқа: — Бармиғиңни бу йәргә
тәккүзүп, қоллиримға қара. Қолуңни
узитип, биқинимға тиқип, гуманда болмай,
ишәнгүчи болғин! — деди. 28 Томас униңға:
— Мениң Рәббим һәм мениң Худайимсән!
— дәп җавап бәрди. 29 Әйса униңға: —
Мени көргәнлигиң үчүн ишәндиң. Көрмәй
туруп ишәнгүчиләр бәхитликтур! — деди. 30
Әйса мухлислириниң алдида бу китапта
хатириләнмигән башқа нурғун мөҗизилик
аламәтләрниму көрсәтти. 31 Лекин мошулар
силәрни Әйсаниң Мәсиһ, шундақла Худаниң
Оғли екәнлигигә ишәнсун һәм бу арқилиқ
[униңға] етиқат қилип, униң нами арқилиқ
һаятлиққа еришсун, дәп йезилди.

21 Бу ишлардин кейин, Әйса Тиберияс
деңизиниң бойида мухлислириға
йәнә бир қетим көрүнди. Униң бу
қетимқи көрүнүши мундақ болди: 2
Симон Петрус, «кош гезәк» дәп аталған
Томас, Галилийәдики Каналиқ Натанийәл,
Зәбәдийниң оғуллири вә башқа икки мухлис
биллә еди. 3 Симон Петрус: Мән белиқ
тутқили баримән, — деди. Көпчилик: Бизму
сән билән биллә баримиз, — дейишти.
Улар ташқириға чиқип, кемигә олтарди,
лекин шу бир кечә һеч нәрсә туталмиди. 4
Таң атай дегинидә, Әйса қирғақта туратти,
бирақ мухлислар униң Әйса екәнлигини
билмиди. 5 Шуңа Әйса: — Балилар, силәрдә
йегидәк бир нәрсә йоққу? — дәп сориди.
— Йоқ, — дәп җавап бәрди улар. 6 Әйса
уларға — Торни кеминиң оң тәрипигә
ташлаңлар, шундақ қилсаңлар тутисиләр, —
деди. Шуниң билән улар торни [шу яққа]
ташлап, шундақ көп белиқ туттики, һәтта
торни тартип чиқиралмай қалди. 7 Әйса
сөйгән мухлис Петрусқа: — Бу Рәбқу! —
деди. Симон Петрус униң Әйса екәнлигини
аңлап, тонини өзигә йөгәп (чүнки [белиниң
асти] ялаңач еди) өзини деңизға ташлиди. 8
Қирғақтин анчә жирақ әмәс болуп, тәхминән
икки йүз гәз жирақлиқта болғачқа, қалған
мухлислар белиқ билән толған торни
тартип кичик кемиси билән қирғаққа
кәлди. 9 Улар қирғаққа чиққанда, шаһардин
йеқилған, үстидә белиқ қоюқлуқ гүлханни
вә нанни көрди. 10 Әйса: — Әнди тутқан
белиғиңлардин әкелиңлар, — деди. 11 Симон
Петрус [кемигә] чиқип, торни қирғаққа
тартип чиқарди. Тор чоң белиқлар билән
толған болуп, җәмий бир йүз әллик үч белиқ
бар еди. Белиқ шунчә көп болғини билән,
тор житилмиған еди. 12 Әйса: — Келиңлар,
нашта қилиңлар, — деди. Мухлисларниң
ичидин һеч ким униңдин: — Сән ким
болисән? — дәп сорашқа петиналмиди.
Чүнки улар униң Рәб екәнлигини билди.
13 Әйса нанни әкилип уларға бәрди һәм
белиқларниму шундақ қилди. 14 Мана бу
Әйсаниң өлгәндин кейин тирилип, өзини
мухлислириға үчинчи қетим аян қилиши
еди. 15 Улар нашта қилғандин кейин, Әйса
Симон Петрустин: — Юнусниң оғли Симон,
сән мени булардинму чоңқур сөйәмсән?
— дәп сориди. — Шундақ Рәб, мениң сени
сөйидиғанлиғимни сән билисән! — деди
Петрус. Әйса униңға: Ундақта, қозилиримни
отлитип бақ! — деди. 16 У иккинчи қетим
йәнә униңдин: — Юнусниң оғли Симон, мени
сөйәмсән? — дәп сориди. Петрус йәнә: —
Шундақ, Рәб, мениң сени сөйидиғанлиғимни
билисән, — деди. Әйса униңға: — Ундақта,
қойлиримни бақ, — деди. 17 Үчинчи қетим
униңдин йәнә: — Юнусниң оғли Симон,
мени сөйәмсән? — дәп сориди. Петрус
Әйсаниң үчинчи қетим өзидин: «Мени
сөйәмсән?» дәп сориғанлиғиға көңли йерим
болуп: — Рәб, сән һәммини билисән, сени
сөйидиғанлиғимниму билисән, — деди. Әйса
униңға: — Ундақта, қойлиримни отлат. 18
Бәрһәқ, бәрһәқ, саңа шуни ейтип қояйки,
яш вақтиңда белиңни өзүң бағлап, қәйәргә
барай десәң шу йәргә маңаттиң; лекин
яшанғанда, қоллириңни узитисән вә башқа
бириси сени бағлап, сән халимайдиған
йәргә елип кетиду, — деди. 19 Әйса бу
сөзни Петрусниң қандақ өлүш арқилиқ
Худаға шан-шәрәп кәлтүридиғанлиғини
ениқ билдүрүш үчүн ейтти. Андин, униңға

йәнә: — Маңа әгәшкүчи болғин, — деди. 20
Петрус кәйнигә бурулуп, Әйса сөйидиған
мухлисниң әгишип келиватқанлиғини
көрди (бу мухлис кәчлик тамақта Әйсаниң
қучиғиға йөлинип: «И Рәб, сени тутуп
беридиған кимду?» дәп сориған мухлис
еди). 21 Петрус уни көрүп, Әйсадин: — И
Рәб, бу адәм кейин қандақ болар? — дәп
сориди. 22 Әйса униңға: — Әгәр мән қайта
кәлгичә униң туруп қелишини халисамму,
сениң буниң билән немә кариң?! Маңа
әгәшкүчи болғин, — деди. 23 Буниң билән
қериндашлар арисида «Һелиқи мухлис
өлмәйду» дегән гәп тарқалди. Лекин Әйса
Петрусқа: «У өлмәйду» демигән еди, бәлки
пәқәт: «Әгәр мән қайта кәлгичә униң
туруп қелишини халисамму, сениң буниң
билән немә кариң?!» дегән еди. 24 Бу
ишларға гувалиқ бәргүчи һәмдә бу ишларни
хатирилигүчи әнә шу мухлистур. Униң
гувалиқиниң һәқиқәт екәнлигини билимиз.
25 Әйса булардин башқа нурғун ишларниму
қилған еди; әгәр уларниң һәммиси бир-
бирләп йезилған болса, мениңчә йезилған
китаплар пүткүл аләмниң өзигә сиғмайтти!

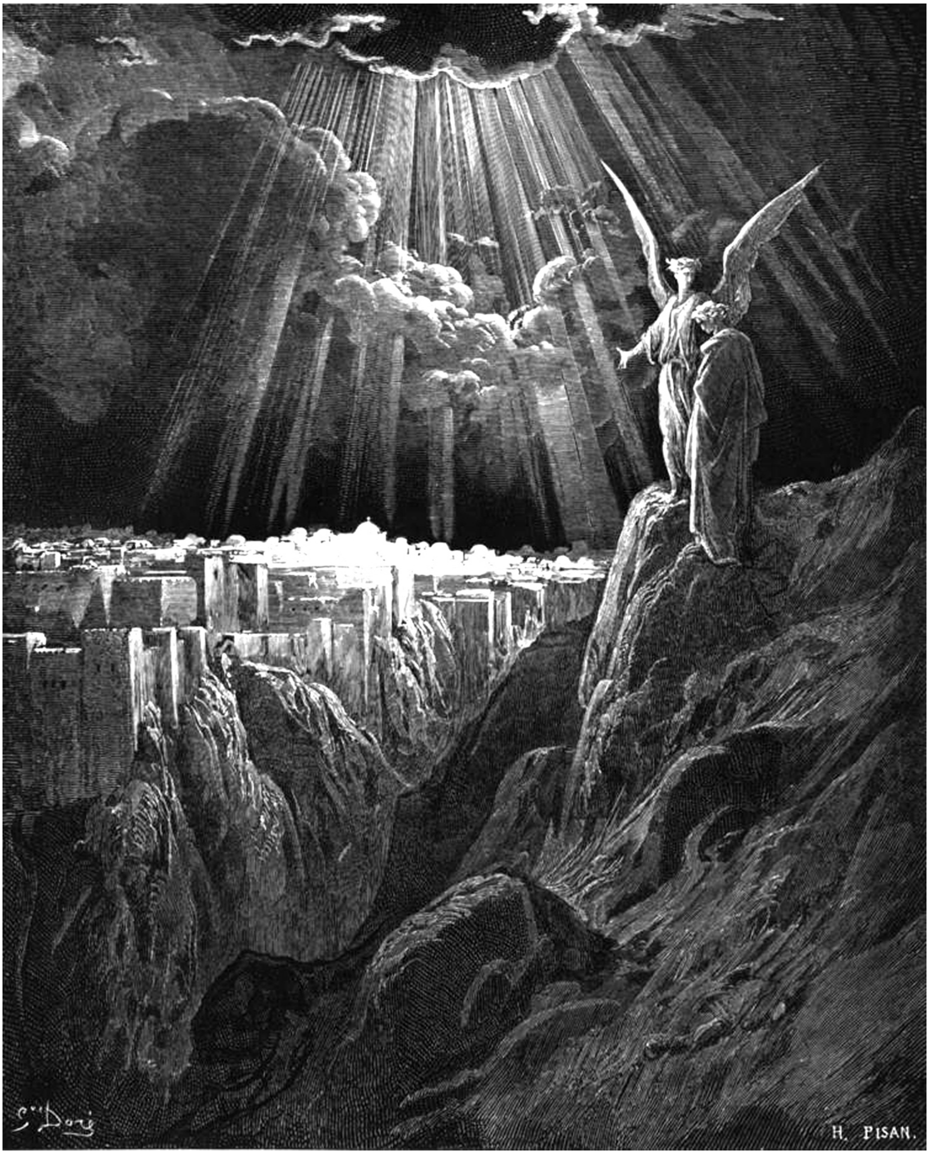

Муқәддәс шәһәрниң, йәни Худадин чиққан, худди өз жигитигә той пәрдазлирини
қилип һазирланған қиздәк йеңи Йерусалимниң әрштин чүшүватқанлиқни көрдүм.
Әрштин жуқури көтирилгән бир авазниң мундақ дегәнлигини аңлидим: «Мана,
Худаниң макани инсанларниң арисидидур; У улар билән биллә маканлишип туриду,
улар Униң хәлқи болиду. Худа Өзиму улар билән биллә туруп, уларниң Худаси болиду.»
Вәһий 21:2-3

Вәһий

19 Бу ишлардин кейин, әрштә зор бир
топ адәмләрниң вақирашлиридәк бир
авазни аңлидим. Улар: — — Һәмдусана!
Нижат, шан-шәрәп вә қудрәт Худайимизға
мәнсуптур! 2 Чүнки Униң һөкүмлири һәқ
вә адилдур; У йәр йүзини өз бузуқлуғи
билән бузған чоң паһишиниң үстидин
һөкүм чиқирип, Өз қул-хизмәткарлириниң
қенининиң интиқамини униңдин алди, —
дейишәтти. 3 Улар иккинчи қетим: —
«Һәмдусана!» дейишти. Униңдин чиққан
ис-түтәкләр әбәдил-әбәткичә пурқирайду!
(aiōn g165) 4 Жигирмә төрт ақсақал вә
төрт һаят мәхлуқ йәргә жиқилип: —
«Амин! Һәмдусана!» дәп, тәхттә олтарған
Худаға сәждә қилишти. 5 Андин тәхттин
көтирилгән бир аваз мундақ деди: —
«Әй униң барлиқ қул-хизмәткарлири,
Униңдин қорқидиған каттилар болсун,
төвәнләр болсун, һәммиңлар Худайимизни
мәдһийиләңлар!» 6 Андин зор бир топ
адәмләрниң авазиға, нурғун суларниң
шарқиришиға, каттиқ гүлдүрмамиларниң
гүлдүрлишигә охшаш бир авазниң мундақ
дегәнлигини аңлидим: — «Һәмдусана!
Һәммигә Қадир Пәрвәрдигар Худаймиз
сәлтәнәт қилди! 7 Шатлинайли, тәнтәнә
қилайли вә уни мәдһийиләп улуқлайли!
Чүнки Қозиниң той-мәрикә күни йетип
кәлди, Қиз өзини тәйяр қилди!» 8 Қизға
кийиш үчүн пакиз, пақирап туридиған нәпис
либас берилди (нәпис либас болса муқәддәс
бәндиләрниң һәққаний әмәллиридур). 9
Андин, [пәриштә] маңа: — Муну сөзләрни
хатириливал: — «Қозиниң той зияпитигә
чақирилғанлар бәхитликтур!» — деди. У
маңа йәнә: — Булар Худаниң һәқиқий
сөзлиридур, — деди. 10 Мән униңға сәждә
қилғили айиғиға жиқилдим. Лекин у: —
Һәргиз ундақ қилма! Мәнму Худаниң сән вә
Әйсаға гувалиқ бәргүчи қериндашлириң
билән охшаш қул-хизмәткармән. Худағила
ибадәт қил! Чүнки вәһий-бешарәтниң роһ-
маһийити болса Әйса һәққидә гувалиқ
бериштур, — деди. 11 Андин көрдүмки,
асман ечилди вә мана, бир ақ ат туратти;
үстигә мингүчиниң болса нами «Садиқ»
вә «Һәқиқий» болуп, У һәққанийлиқ билән
һөкүм чиқириду вә жәң қилиду. 12 Униң
көзлири от ялқуниға охшайтти, бешида
нурғун тажи болуп, тенидә Өзидин башқа
һеч ким билмәйдиған бир нам пүтүклүк
еди. 13 У учисиға қанға миләнгән бир тон
кийгән еди, Униң нами «Худаниң Калами»
дәп атилиду. 14 Униң кәйнидин әгишип
келиватқан әрштики қошунлар болса, ақ
атларға мингән, аппақ, пак нәпис канап
либас билән кийдүрүлгән еди. 15 Униң
ағзидин өткүр бир қилич чиқип туратти;
У буниң билән барлиқ әлләрни уриду; У
уларни төмүр калтәк билән падичидәк
бақиду; У Һәммигә Қадир Худаниң
дәһшәтлик ғәзивиниң «шарап көлчиги»ниң
чәйлигүчисидур. 16 Униң тони вә янпиши
үстигә «Падишаһларниң Падишаси вә
рәбләрниң Рәбби» дегән нам йезилған еди.
17 Андин мән қуяшниң ичидә турған бир
пәриштини көрдүм. У асманниң оттурисида
учуватқан барлиқ қушларға жуқури
аваз билән: —Келиңлар, Худаниң катта
зияпитигә жиғилиңлар! 18 Падишаһларниң,
сәрдарларниң вә палванларниң, атларниң
вә уларға мингәнләрниң, шундақла
барлиқ әт егилириниң, қулларниң һәм
һөрләрниң, каттиларниң һәм төвәнләрниң
гөшлирини йәңлар! — деди. 19 Шуниң
билән мән дивә, йәр йүзидики падишалар
вә уларниң қошунлириниң атқа Мингүчи
һәм Униң қошуни билән жәң қилиш үчүн
топланғанлиғини көрдүм. 20 Әнди дивә вә
униңға вакалитән мөжизилик аламәтләрни
көрсәткән сахта пәйғәмбәрниң һәр иккиси
тутувелинди (сахта пәйғәмбәр шу аламәтләр
билән дивиниң тамғисини қобул қилған
һәмдә униң бут-һәйкилигә чоқунғанларни
аздуруп жүргән еди). Улар иккиси гуңгут
йениватқан от көлигә тирик ташланди.
(Limnē Pyr g3041 g4442) 21 Қалғини болса атқа
Мингүчиниң ағзидин чиққан қилич билән
қирилди. Барлиқ пүтүн учар-қанатлар
буларниң гөши билән йәп тоюнди.

20 Униңдин кейин, қолида теги йоқ
һаңниң ачқучи вә йоған зәнҗир
тутқан бир пәриштиниң асмандин
чүшүватқанлиғини көрдүм. (Abyssos g12)
2 Пәриштә әждиһани, йәни Иблис яки
Шәйтан дейилидиған һелиқи қедимий
иланни тутуп, миң жиллиқ зәнҗирләп
қойди. 3 Униң миң жил тошқичә әлләрни
аздурмаслиғи үчүн, уни теги йоқ һаңға
ташлап һаңниң ағзини етип печәтливәтти.
Бу вақитлардин кейин, у вақтинчә қоюп
берилиши муқәррәр. (Abyssos g12) 4 Андин мән
тәхтләрни вә уларда олтарғанларни көрдүм.
Уларға һөкүм қилиш һоқуқи берилгән
еди. Мән йәнә, Әйсаға бәргән гувалиғи
вәҗидин вә Худаниң сөз-калами вәҗидин
каллиси елинғанларниң җанлириниму
көрдүм. Улар дивигә вә униң бут-һәйкилигә
чоқунмиған, униң тамғиси пешанисигә вә
қолиға урулмиғанлар еди. Улар тирилип,
Мәсиһ билән бирликтә миң жил һөкүм
сүрди 5 (өлгәнләрниң қалғанлири миң
жил тошмиғичә тирилмәйду). Бу дәсләпки
тирилиш еди. 6 Дәсләпки тирилиштин
несивә болғанлар бәхитлик вә муқәддәстур;
иккинчи өлүмниң буларни илкигә
елиш һоқуқи йоқтур. Улар Худаниң вә
Мәсиһниң каһинлири болиду вә Униң
билән бирликтә миң жил һөкүм сүриду.
7 Миң жил тошқанда, Шәйтан зиндандин
бошитилип, 8 йәр йүзиниң төрт булуңидики
әлләрни, йәни Гог вә Магогни аздуруш вә
уларни җәң қилишқа бир йәргә топлашқа
чиқиду. Топланғанларниң сани деңиз
саһилидики қумдәк санақсиз болиду. 9
Улар йәр йүзидики кәң түзләңликкә чиқип,
муқәддәс бәндиләрниң барғаһини, йәни
Худа сөйидиған шәһәрни муһасиригә
алиду. Лекин асмандин от йеғип, уларни
жутуветиду. 10 Уларни аздурған Иблис болса
дивә билән сахта пәйғәмбәр көйүватқан
от вә гуңгут көлигә ташлинип, у йәрдә
кечә-күндүз әбәдил-әбәткичә қийнилиду.
(aiōn g165, Limnē Pyr g3041 g4442) 11 Униңдин
кейин, чоң бир ақ тәхт вә униңда
Олтарғучини көрдүм. Асман билән зимин
Униң йүзидин өзини қачуруп, улар турған
җай һәргиз тепилмайду. 12 Мән йәнә катта
болсун, яки төвән болсун, өлгәнләрниң
һәммисиниң тәхтниң алдида турғанлиғини
көрдүм. Китаплар ечилди; андин йәнә бир
китап — «Һаятлиқ дәптири» дәп аталған
китап ечилди. Өлгәнләргә китапларда
хатириләнгини бойичә өз әмәлийитигә
қарап һөкүм қилинди. 13 Деңиз өзидә
өлгәнләрни тапшуруп бәрди, өлүм вә
тәһтисараму өзлиридики өлгәнләрни
тапшуруп беришти. Һәр кимниң үстигә
өз әмәлийитигә қарап һөкүм қилинди.
(Hadēs g86) 14 Андин өлүм вә тәһтисара от
көлигә ташланди. Мана иккинчи өлүм —
от көлидур. (Hadēs g86, Limnē Pyr g3041 g4442) 15
Кимниң исминиң «Һаятлиқ дәптири»дә
йезилмиғанлиғи байқалса, от көлигә
ташланди. (Limnē Pyr g3041 g4442)

21 Андин, йеңи асман вә йеңи зиминни
көрдүм; чүнки бурунқи асман вә зимин
өтүп кәткән еди, деңизму мәвҗут болмиди.
2 Муқәддәс шәһәрниң, йәни Худадин чиққан,
худди өз жигитигә той пәрдазлирини қилип
һазирланған қиздәк йеңи Йерусалимниң
әрштин чүшүватқанлиқни көрдүм. 3 Әрштин
жуқури көтирилгән бир авазниң мундақ
дегәнлигини аңлидим: «Мана, Худаниң
макани инсанларниң арисидидур; У улар
билән биллә маканлишип туриду, улар Униң
хәлқи болиду. Худа Өзиму улар билән биллә
туруп, уларниң Худаси болиду. 4 У уларниң
көзлиридики һәр тамчә яшни сүртиду; әнди
өлүм әсла болмайду, нә матәм, нә жиға-зерә,
нә қайғу-әләм болмайду, чүнки бурунқи
ишлар өтүп кәтти». 5 Тәхттә Олтарғучи: —
Мана, һәммини йеңи қилимән! — деди. У
маңа йәнә: Буларни хатириливал! Чүнки
бу сөзләр һәқиқий вә ишәшликтур, — деди.
6 У йәнә маңа мундақ деди: — «Иш тамам
болди! Мән «Алфа» вә «Омега»дурмән,
Муқәддимә вә Хатимә Өзүмдурмән. Уссиған
һәр кимгә һаятлиқ сүйиниң булиқидин
һәқсиз беримән. 7 Ғәлибә қилғучи һәр ким
буларға мирасхорлуқ қилиду; Мән униң
Худаси болимән, уму Мениң оғлум болиду.
8 Лекин қорққанчақлар, етиқатсизлар,

жиркиничликләр, қатиллар, бузуқлуқ
қилғучилар, сеһиргәрләр, бутпәрәсләр
вә барлиқ ялғанчиларға болса, уларниң
қисмити от билән гуңгут йенип туруватқан
көлдур — бу болса иккинчи өлүмдур».
(Limnē Pyr g3041 g4442) 9 Ахирқи йәттә балаю-
апәт билән толған йәттә чинини тутқан
йәттә пәриштидин бири келип, маңа
сөзләп: — Кәл! Саңа Қозиниң җориси
болидиған қизни көрситип қояй, — деди.
10 Андин у мени Роһниң илкидә болған
һалда йоған вә егиз бир таққа елип
қойди. У йәрдин маңа Худадин чиққан
муқәддәс шәһәр Йерусалимниң әрштин
чүшүватқанлиғини көрсәтти. 11 Униңда
Худаниң шан-шәриви бар еди, униң җуласи
интайин қимматлик гөһәрниң, йешил
яқуттәк ялтириған хрусталъниң җуласиға
охшайтти. 12 Униң чоң һәм егиз сепили бар
еди; сепилниң он икки дәрвазиси болуп,
дәрвазиларда он икки пәриштә туратти. Һәр
бир дәрвазиниң үстигә Исраилларниң он
икки қәбилисидин бириниң исми йезилған
еди. 13 Мәшриқ тәрипидә үч дәрваза, шимал
тәрипидә үч дәрваза, җәнуп тәрипидә үч
дәрваза вә мәғрип тәрипидә үч дәрваза
бар еди. 14 Шәһәрниң сепилиниң он
икки һул теши болуп, уларниң үстигә
он икки исим, йәни Қозиниң расулиниң
исимлири пүтүклүктур. 15 Маңа сөз
қилған пәриштиниң қолида шәһәрни, униң
дәрвазилири вә униң сепилини өлчәйдиған
алтун қомуш өлчигүч һаса бар еди. 16
Шәһәр төрт часа болуп, узунлуғи билән
кәңлиги охшаш еди. Пәриштә шәһәрни
һаса билән өлчиди — он икки миң
стадийон кәлди (узунлуғи, кәңлиги вә
егизлиги тәңдур). 17 У сепилниму өлчиди.
Сепилниң [қелинлиғи] инсанларниң өлчәм
бирлиги бойичә, йәни шу пәриштиниң
өлчими бойичә бир йүз қириқ төрт җәйнәк
кәлди. 18 Сепилниң қурулуши болса йешил
яқуттин, шәһәр әйнәктәк сүзүк сап алтундин
бена қилинған еди. 19 Шәһәр сепилиниң
һуллири һәр хил қимматлик яқутлар
билән безәлгән еди. Биринчи һул таш
йешил яқут, иккинчиси көк яқут, үчинчиси
һеқиқ, төртинчиси зумрәт, 20 бәшинчиси
қизил һеқиқ, алтинчиси қизил қашташ,
йәттинчиси сериқ квартс, сәккизинчиси
сус йешил яқут, тоққузинчиси топаз,
онинчиси йешил квартс, он биринчиси
сөсүн яқут вә он иккинчиси пироза еди.
21 Он икки дәрваза он икки мәрвайит еди,
демәк дәрвазиларниң һәр бири бирдин
мәрвайиттин ясалған еди. Шәһәрниң ғол
йоли әйнәктәк сүзүк сап алтундин еди. 22
Шәһәрдә һеч қандақ ибадәтхана көрмидим,
чүнки Һәммигә Қадир Пәрвәрдигар Худа вә
Қоза униң ибадәтханисидур. 23 Шәһәрниң
йорутулуши үчүн қуяшқа яки айға муһтаж
әмәс, чүнки Худаниң шан-шәриви уни
йорутқан еди, униң чириғи болса Қозидур.
24 Әлләр шәһәрдики йоруқлуқта җүриду; йәр
йүзидики падишалар шанушәвкитини униң
ичигә елип келиду. 25 Униң дәрвазилири
күндүздә һәргиз тақалмайду (әмәлийәттә
у йәрдә кечә зади болмайду). 26 Һәр
қайси әлләрниң шанушәвкити вә һөрмәт-
иззити униң ичигә елип келиниду. 27
Һәр қандақ һарам нәрсә вә һәр қандақ
жиркиничлик ишларни қилғучи яки
ялғанчилиқ қилғучи униңға кирәлмәйду;
пәқәт нами Қозиниң һаятлиқ дәптиридә
йезилғанларла кирәләйду.

22 Андин [пәриштә] маңа хрусталъдәк
пақирақ һаятлиқ сүйи еқиватқан
дәрияни көрсәтти. Дәрия Худаниң вә
Қозиниң тәхтидин чиққан болуп, 2
шәһәрниң ғол йолиниң оттурисида
еқиватқан еди. Дәрияниң бу тәрипидә
вә у тәрипидиму он икки хил мевә
беридиған, һәр айда мевиләйдиған һаятлиқ
дәриғи бар еди; дәрәқниң йопурмақлири
әлләрниң шипаси үчүн еди. 3 Ләнәт дегән
әнди болмайду; Худаниң вә Қозиниң
тәхти шәһәрниң ичидә болуп, Униң қул-
хизмәткарлири Униң хизмәт-ибадитидә
болиду. 4 Улар Униң җамалини көриду; Униң
нами уларниң пешанилиригә пүтүклүк
болиду. 5 У йәрдә әсла кечә болмайду,
нә чирақ нуриға, нә қуяш нуриға муһтаж
болмайду. Чүнки Пәрвәрдигар Худа уларниң

үстидә йориду, улар әбәдил-әбәткичә
һөкүм сүриду. (aiōn g165) 6 Пәриштә маңа:
— Бу сөзләр һәқиқий вә ишәшликтур;
пәйғәмбәрләрниң роһлириниң Рәб Худаси
йеқин кәлгүсидә йүз бериши муқәррәр
болған ишларни Өз қул-хизмәткарлириға
көрситиш үчүн, пәриштисини әвәтти, —
деди. 7 («Мана, пат йеқинда келимән!
Бу китаптики бешарәтниң сөзлирини
тутқучи киши бәхитликтур!») 8 Буларни
аңлиғучи вә көргүчи мән Юһаннамән. Бу
ишларни аңлиғинимда вә көргинимдә,
буларни маңа көрсәткән пәриштигә сәждә
қилғили айиғи алдиға жиқилдим. 9
Лекин у маңа: — Һәргиз ундақ қилма!
Мәнму Худаниң сән вә қериндашлириң
болған пәйғәмбәрләр билән охшаш қул-
хизмәткаримән. Худағила ибадәт қил! —
деди. 10 У маңа йәнә: — Бу китаптики
бешарәтниң сөзлирини печәтлимә; чүнки
буларниң вақти йеқин кәлди. 11 Қәбиһлик
қилғучи киши қәбиһликни қиливәрсун;
пәскәш киши болса пәскәшликтә туривәрсун;
һәққаний киши болса һәққанийлиғини
жүргүзивәрсун; пак-муқәддәс киши болса
пак-муқәддәсликтә туривәрсун, — деди. 12
«Мана, пат йеқинда келимән! Һәр кимниң
әмәлийитигә қарап беридиғинимни Өзүм
билән биллә елип келимән. 13 Мән
«Алфа» вә «Омега», Биринчи вә Ахирқи,
Муқәддимә вә Хатимә Өзүмдурмән». 14
Һаятлиқ дәриғиниң мевисидин несип
болуш вә дәрвазилиридин шәһәргә киришкә
муйәссәр болуш үчүн тонлирини жуйғанлар
бәхитликтур! 15 Шәһәрниң сиртидикиләр —
иштлар, сеһиргәрләр, бузуқлуқ қилғучилар,
қатиллар, бутпәрәсләр, ялғанчилиққа
хуштар болғанлар вә әмәл қилғучилардур.
16 «Мәнки Әйса җамаәтләрни дәп силәргә
бу ишларниң гувалиқини йәткүзүш үчүн
пәриштәмни әвәттим. Давутниң Йилтизи
һәм Нәсли, Парлақ Таң Юлтузидурмән!» 17
Роһ вә тойи болидиған қиз: «Кәл!» дәйду.
Аңлиғучи: «Кәл!» десун. Уссиғучи һәр ким
кәлсун, халиған һәр ким һаятлиқ сүйидин
һәқсиз ичсун. 18 Мәнки бу китаптики
бешарәтниң сөзлирини аңлиғанларға
гувалиқ берип агаһландуримәнки:
кимдиким бу сөзләргә бир немини қошса,
Худа униңға бу китапта йезилған балаю-
апәтләрни қошиду. 19 Кимдиким бу
бешарәтлик китапниң сөзлиридин бирәр
сөзни елип ташлиса, Худаму униңдин бу
китапта йезилған һаятлиқ дәриғидин вә
муқәддәс шәһәрдин болидиған несивисини
елип ташлайду. 20 — Мана, буларға агаһ-гува
Бәргүчи болса мундақ дәйду: — «Шундақ,
пат йеқинда келимән!» — «Амин! Кәл, я
Рәб Әйса!» 21 Рәб Әйса Мәсиһниң меһри-
шәпқити барлиқ муқәддәс бәндиләр билән
биллә болғай, амин!

66 Verses

Uyghur tili at AionianBible.org

The Bible is a library of 66 books in the Protestant Canon written by 40 different men over a span of 1,500 years from 1435 BC to 65 AD with one consistent message. From the first page through the last, Jesus. Genesis promised our deliverer is coming, Jesus. Moses said our better prophet is coming, Jesus. Isaiah prophesied our Messiah will be a suffering servant, Jesus. John announced our Anointed One is here, Jesus. Jesus himself testified he is our Lord God, Yahweh. The gospels agree our conqueror of death has risen, Jesus. The Apostles witnessed our victor ascend to his throne in Heaven, Jesus. And Revelation promises Jesus' return for our final judgment. Are you ready? Read the Bible cover to cover at AionianBible.org and answer these questions. How did I get here? Why am I here? How do I determine right or wrong? How can I escape condemnation? What is my destiny? Begin with the primer verses below.

Яритилиш **9:8** Андин Худа Нуһ билән униң оғуллириға сөз қилип мундақ деди: — «Мана Өзүм силәр билән вә силәрдин кейин келидиған әвлатлириңлар билән, шундақла силәр билән биллә турған һәр бир җан егиси, учарқанатлар, мал-чарвилар, силәр билән биллә турған йәр йүзидики һәр бир явайи һайванлар, кемидин чиққанларниң һәммиси билән — йәр йүзидики һеч бир һайванни қалдурмай, улар билән Өз әһдәмни түзимән. **9:11** Мән силәр билән шундақ әһдә түзимәнки, нә барлиқ әт егилири топан билән йоқитилмас, нә йәрни вәйран қилидиған һеч бир топан йәнә кәлмәс». **9:12** Худа йәнә: — «Мән Өзүм силәр билән вә қешиңлардики һәммә җан егилири билән мәңгүлүк, йәни пүткүл әвлатлириңларғичә бекиткән мошу әһдәмниң бәлгүси шуки: — Мана, Мән Өзүм билән йәрниң оттурисида болған әһдиниң бәлгүси болсун дәп һәсән-һүсинимни булутлар ичигә қойимән;

Мисирдин чиқиш **14:13** Буниң билән Муса хәлиққә: — Қорқмай, тик туруңлар, Пәрвәрдигарниң бүгүн силәргә жүргүзидиған ниҗатини көрисиләр; чүнки силәр бүгүн көргән мисирлиқларни иккинчи көрмәйсиләр. **14:14** Пәрвәрдигар силәр үчүн җәң қилиду, лекин силәр болсаңлар җим турсаңларла болди, деди.

Лавийлар **20:26** Силәр Маңа хас пак-муқәддәс болушуңлар керәк; чүнки Мән Пәрвәрдигар пак-муқәддәстурмән, силәрни Маңа хас болсун дәп барлиқ әлләрдин айрим қилғанмән.

Чөл-баявандики сәпәр **6:24** «Пәрвәрдигар силәргә бәхит-бәрикәт ата қилғай, силәрни Өз панаһида сақлиғай; **6:25** Пәрвәрдигар йүзини силәрниң үстүңләрдә йорутуп, силәргә шапаәт қилғай; **6:26** Пәрвәрдигар йүзини үстүңларға қаритип көтирип, силәргә хатирҗәмлик бәргәй!» — дәп тиләңлар.

Қанун шәрһи **18:18** Мән уларға қериндашлири арисидин саңа охшайдиған бир пәйғәмбәрни турғузимән, Мән Өз сөзлиримни униң ағзиға салимән вә у Мән униңға барлиқ тапилиғинимни уларға сөзләйду. **18:19** Вә шундақ болидуки, у Мениң намимда дәйдиған сөзлиримгә қулақ салмайдиған һәр қандақ киши болса, Мән униңдин һесап алимән.

Йәшуа **1:7** Мениң қулум Муса саңа буйруған барлиқ қанунға әмәл қилишқа көңүл бөлүп, қәтъий җүръәтлик вә толиму қәйсәр болғин; сән қәйәргила барсаң ишлириң ғәлибилик болуши үчүн униңдин я оң я солға чәтнәп кәтмә; **1:8** бу қанун китавини өз ағзиңдин нери қилмай, униң ичидә пүтүлгәнниң һәммисини тутуп, уни кечә-күндүз зикир қилип ойла; шундақ қилсаң йоллириңда ғәлибилик болуп, өзүң ронақ тописән. **1:9** Мана саңа: —

Җүръәтлик вә қәйсәр бол, дәп буйруған едимғу? Шуңа һеч вәһимигә чүшмә, җүрәксиз болма; чүнки қәйәргә барсаң Пәрвәрдигар Худайиң сән билән биргидур.

Батур һакимлар **2:7** Йәшуаниң пүткүл һаят күнлиридә, шундақла Йәшуадин кейин қалған, Пәрвәрдигарниң Исраил үчүн қилған һәммә карамәт әмәллирини убдан билгән ақсақалларниң пүткүл һаят күнлиридиму [Исраил] хәлқи Пәрвәрдигарниң ибадитидә болуп турди.

Рут **1:16** Лекин Рут җававән: — Мениң сениң йениңдин кетишимни вә саңа әгишиш нийитимдин йенишни өтүнмә; чүнки сән нәгә барсаң мәнму шу йәргә баримән; сән нәдә қонсаң мәнму шу йәрдә қониман; сениң хәлқиң мениңму хәлқимдур вә сениң Худайиң мениңму Худайимдур. **1:17** Сән нәдә өлсәң мәнму шу йәрдә өлимән вә шу йәрдә ятимән; өлүмдин башқиси мени сәндин айривәтсә Пәрвәрдигар мени урсун һәм униңдин ашуруп җазалисун! — деди.

Самуил 1 **16:7** Лекин Пәрвәрдигар Самуилға: — Униң тәқи-турқиға яки бойиға қаримиғин. Мән уни шалливәттим, чүнки Худа инсан көргәндәк көрмәйду; инсан болса сиртқи қияпитигә қарайду, лекин Пәрвәрдигар қәлбгә қарайду, деди.

Самуил 2 **7:22** Шуңа Сән улуқсән, и Пәрвәрдигар; қулақлиримиз барлиқ аңлиғинидәк, Сениң тәңдишиң йоқ, Сәндин башқа һеч қандақ илаһ йоқтур.

Падишаһлар 1 **2:3** Сән барлиқ қиливатқан ишлириңда һәмдә барлиқ нийәт қилған ишлириңда раваҗ тепишиң үчүн Мусаға чүшүрүлгән қанунда пүтүлгәндәк, Пәрвәрдигар Худайиңниң йоллирида меңип, Униң бәлгүлимилири, Униң әмирлири, Униң һөкүмлири вә агаһ-гувалиқлирида чиң туруп, Униң тапшуруғини чиң тутқин.

Падишаһлар 2 **22:19** Чүнки көңлүң юмшақ болуп, мошу җай вә униңда турғучиларниң вәйранә вә ләнәткә айландурулидиғанлиғи тоғрисида уларни әйипләп ейтқан сөзлиримни аңлиғиниңда, Пәрвәрдигарниң алдида өзүңни төвән қилип, кийимлириңни житип, Мениң алдимда жиғлиғиниң үчүн, Мәнму дуайиңни аңлидим, дәйду Пәрвәрдигар.

Тарих-тәзкирә 1 **29:17** И Худайим, шуни билимәнки, Сән инсанниң қәлбини синап, дуруслуқтин хурсән болисән; мән болсам дурус қәлбимдин буларни ихтиярән тәқдим қилдим; вә бу йәрдә һазир турған хәлқиңниңму Саңа тәқдим қилғинини хошал-хурамлиқ билән көрдүм.

Тарих-тәзкирә 2 **7:14** [шу чағда] намим билән аталған бу хәлқим өзини кәмтәр тутуп, дуа қилип йүзүмни изләп, рәзил йоллиридин янса, Мән асманда туруп аңлап, уларниң гунайини кәчүримән вә зиминини сақайтимән.

Әзра **7:10** Чүнки Әзра көңүл қоюп Пәрвәрдигарниң Тәврат-қанунини чүшинип тәһсил қилишқа һәм униңға әмәл қилишқа вә шуниңдәк Исраил ичидә униңдики һөкүм-бәлгүлимиләрни үгитишкә нийәт қилған еди.

Нәһәмия **6:3** Шуңлашқа мән әлчиләрни әвәтип: — Мән улуқ бир иш билән шуғуллиниватқанлиғимдин силәр тәрәпкә чүшмәймән. Мән қандақму силәрниң қешиңларға баримән дәп, ишни ташлап уни тохтитип қояй? — дедим.

Әстәр **4:14** Әгәр бу чағда сән җим турувалсаң, Йәһудийларға башқа тәрәптин мәдәт вә ниҗат чиқиши мумкин; лекин у чағда сән өз ата җәмәтиң билән қошулуп йоқитилисән. Ким билсун, сениң ханишлиқ мәртивисигә еришкиниң дәл бүгүнки мошундақ пәйт үчүн болғанму?».

Аюп **19:25** Бирақ мән шуни билимәнки, өзүмниң Һәмҗәмәт-Қутқузғучим һаяттур, У ахирәт күнидә йәр йүзидә туруп туриду!

Зәбур **23:1** Давут язған күй: — Пәрвәрдигар мени баққучи Падичимдур, Муһтаж әмәсмән һеч нәрсигә; **23:2** У мени юмран чөпләрдә ятқузуп дәм алдурар; Тинич ақидиған суларни бойлитип бақиду; **23:3** У вуҗудумни йеңилайду; У һәққанийлиқ йолида Өз нами үчүн йетәкләйду; **23:4** Һәтта мән өлүм сайиси болған җилғидин өтсәмму, Һеч яманлиқтин қорқмаймән; Чүнки Сән мән билән биллидурсән; Сениң һасаң һәм тайиғиң маңа тәсәллидур. **23:5** Мени хар қилғучиларниң көз алдида маңа кәң дәстихан салисән; Мениң бешимни май билән мәсиһ қилисән; Қәдәһим ташиду; **23:6** Бәрһәқ, барлиқ күнлиримдә яхшилиқ вә өзгәрмәс шәпқәт маңа әгишип һәмраһ болиду; Мәңгүдин-мәңгүгә Пәрвәрдигарниң дәргаһида яшаймән!

Пәнд-несиһәтләр **3:5** Өз әқлиңгә таянмай, Пәрвәрдигарға чин қәлбиң билән таянғин; **3:6** Қандақла иш қилсаң, Пәрвәрдигарни тонушқа интил; У саңа тоғра йолларни көрситиду.

Һекмәт топлиғучи **3:10** Мән Худа инсан балилириға жүклигән, ишләп җапа тартиш керәк болған ишни көргәнмән. **3:11** У һәр бир ишниң вақти кәлгәндә гөзәл болидиғанлиғини бекиткән; у йәнә мәңгүлүкни инсанларниң көңлигә салған; шуңа, инсан Худаниң өз һаятиға баштин ахирғичә немини бекиткәнлигини билип йәтмәстур.

Күйләрниң күйи **2:4** У мени шарапханиға елип кирди; Униң үстүмдә көтәргән туғи муһәббәттур.

Йәшая **9:6** Чүнки биз үчүн бир бала туғулди; Бизгә бир оғул ата қилинди; Һөкүмранлиқ болса униң зиммисигә қоюлиду; Униң нами: — «Карамәт Мәслиһәтчи, Қудрәтлик Тәңри, Мәңгүлүк Ата, аман-хатирҗәмлик Егиси Шаһзадә» дәп атилиду. **9:7** У Давутниң тәхтигә олтарғанда вә падишалиғиға һөкүмранлиқ қилғанда, Шу чағдин башлап та әбәдил-әбәткичә, Уни адаләт һәм һәққанийлиқ билән тикләйду, шундақла мәзмут сақлайду, Униңдин келидиған һөкүмранлиқ вә аман-хатирҗәмликниң ешиши пүтмәс-түгимәс болиду. Самави қошунларниң Сәрдари болған Пәрвәрдигарниң отлуқ муһәббити мошуларни ада қилиду.

Йәрәмия **1:4** Пәрвәрдигарниң сөзи маңа келип: **1:5** — Анаңниң қосиғида сени апиридә қилиштин илгирила Мән сени биләттим; сән балиятқудин чиқиштин бурун сени Өзүмгә атап, әлләргә пәйғәмбәр болушқа тиклидим, — дейилди. **1:6** Мән болсам: — Апла, Пәрвәрдигар! Мән гәп қилишни билмәймән; чүнки мән гөдәк балидурмән, дедим. **1:7** Лекин Пәрвәрдигар маңа: — Өзүңни гөдәк бала, демә; чүнки Мән сени кимгә әвәтсәм, сән шуларға барисән; вә Мән сени немә дә дәп буйрусам, сән шуни дәйсән. **1:8** Улардин қорқма; чүнки сени қутқузуш үчүн Мән сән билән биллидурмән, — деди. **1:9** Вә Пәрвәрдигар қолини созуп ағзимға тәккүзди; Пәрвәрдигар маңа: Мана, Өз сөзлиримни ағзиңға қойдум; **1:10** Қара, мошу күни Мән сени жулуш, сөкүш, һалак қилиш вә өрүш, қуруш вә терип өстүрүш үчүн әлләр вә падишалиқлар үстигә тиклидим, — деди.

Йәрәмияниң жиға-зарлири **3:21** Лекин шуни көңлүмгә кәлтүрүп әсләймәнки, Шуниң билән үмүт қайтидин яниду, — **3:22** (Хәт) Мана, Пәрвәрдигарниң өзгәрмәс меһриванлиқлири! Шуңа биз түгәшмидуқ; Чүнки Униң рәһимдиллиқлириниң айиғи йоқтур; **3:23** Улар һәр сәһәрдә йеңилиниду; Сениң һәқиқәт-садиқлиғиң толиму молдур!

Әзакиял **36:26** Мән силәргә йеңи қәлб беримән, ичиңларға йеңи бир роһ салимән; тениңлардики таш жүрәкни елип ташлап, меһрлик бир қәлбни ата қилимән. **36:27** Мениң

Роһумни ичиңларға киргүзүп, силәрни әмир-пәрманлирим бойичә маңғузимән, һөкүмлиримни тутқузимән, шуниң билән уларға әмәл қилисиләр;

Даниял 3:16 Шадрак, Мишак, Әбәднеголар падишаға жававән: — И Небоқаднәсар, бу ишта биз өзимизни ақлишимиз һажәтсиз. 3:17 Биз сәждә қилип келиватқан Худайимиз бизни дәһшәтлик ялқунлап турған хумдандин қутқузалайду; и алийлири, У чоқум өзлириниң илкидин бизни қутқузиду. 3:18 Лекин бизни қутқузмиған тәғдирдиму, алийлиригә мәлум болсунки, биз йәнила илаһлириниң хизмитидә болмаймиз вә сили орнатқан алтун һәйкәлгә сәждә қилмаймиз, — деди.

Һошия 6:6 Чүнки Мән қурбанлиқлардин әмәс, бәлки меһир-муһәббәттин, Көйдүрмә қурбанлиқлардин көрә, Худани тонуш һәм билиштин хурсәнлик тапимән.

Йоел 2:28 Һәм кейин, Мән Өз Роһумни барлиқ әт егилири үстигә қуйимән; Силәрниң оғул-қизлириңлар бешарәт бериду, Қерилириңлар аламәт чүшләрни көриду, Жигитлириңлар ғайипанә аламәт көрүнүшләрни көриду; 2:29 Бәрһәқ, шу күнләрдә қуллар үстигиму, дедәкләр үстигиму Роһумни қуйимән. 2:30 Мән асманларда, зиминдә карамәтләрни, Қан, от, ис-түтәк түврүклирини көрситимән. 2:31 Пәрвәрдигарниң улуқ һәм дәһшәтлик күни кәлмигичә, Қуяш қараңғулуққа, Ай қанға айландурулиду. 2:32 Һәм шундақ әмәлгә ашурулидуки, Пәрвәрдигарниң намини чақирип нида қилғанларниң һәммиси қутқузулиду; Чүнки Пәрвәрдигар дегинидәк, Зион теғида һәм Йерусалимда, Һәмдә Пәрвәрдигар чақирмақчи болған «қалдиси»лар үчүн қутқузуш-нижат болиду.

Амос 5:24 Буниң орнида адаләт худди шарқиратмидәк, Һәққанийлиқ әбәдий ақидиған еқимдәк долқунлисун!

Обадия 1:15 Чүнки Пәрвәрдигарниң күни барлиқ әлләр үстигә чүшүшкә йеқин қалғандур; Сениң башқиларға қилғиниңдәк, саңиму шундақ қилиниду; Саңа тегишлик жаза өз бешиңға чүшиду;

Юнус 2:6 Мән тағларниң тәглиригичә чүшүп кәттим; Йәр-зимин тегидики тақақлар мени әбәдил-әбәткичә қамап қойди; Һалбуки, Сән җенимни һаң ичидин чиқардиң, и Пәрвәрдигар Худайим. 2:7 Җеним ичимдә һалидин кәткәндә Пәрвәрдигарни есимгә кәлтүрдум, Дуайим Саңа йетип, Муқәддәс ибадәтханаңға кирип кәлди. 2:8 Бемәна әрзимәс бутларға чоқунғанлар өзигә несип болған меһриванлиқтин мәһрум болиду. 2:9 Бирақ мән болсам тәшәккүр садайим билән Саңа қурбанлиқ қилимән; Мән ичкән қәсәмлиримни Сениң алдиңда ада қилимән. Нижат-қутқузуш Пәрвәрдигардиндур!»

Микаһ 6:8 И инсан, У саңа немә ишниң яхши екәнлигини көрсәтти, Бәрһәқ, Пәрвәрдигар сәндин немә тәләп қилғанлиғини көрсәтти — Адаләтни жүргүзүш, Меһриванлиқни сөйүш, Сениң Худайиң билән биллә кәмтәрлик билән меңиштин башқа йәнә немә ишиң болсун?

Наһум 1:2 Пәрвәрдигар отлуқ муһәббәтлик, интиқам алғучи бир Худадур; Бәрһәқ, Пәрвәрдигар бир интиқам алғучи, Дәрғәзәп Егисидур; Пәрвәрдигар явлиридин интиқам алиду, Дүшмәнлири үчүн адавәт сақлайду. 1:3 Пәрвәрдигар асанлиқчә аччиқланмайду, Күч-қудрәттә улуқдур, Гунайи барни һеч ақлимайду; Пәрвәрдигар — Униң йоли қара қуюнда вә борандидур, Булутлар Униң аяқлири пурқиратқан чаң-тозаңдур.

Һабаккук 3:17 Чүнки әнҗир дәриғи чечәклимисиму, Үзүм таллирида мевә болмисиму, Зәйтун дәриғигә қилған әҗир йоққа чиққан болсиму, Етизлар һеч һосул бәрмигән болсиму, Қотандин қой падиси үзүлгән болсиму, Еғилда кала падиси йоқ болсиму, 3:18 Мән

һаман Пәрвәрдигардин шатлинимән, Маңа ниҗатимни бәргүчи Худайимдин шатлиққа чөмүлимән, 3:19 Пәрвәрдигар, Рәб, мениң күч-қудритимдур; У мениң путлиримни кейикниңкидәк қилиду; Мени жуқури җайлиримда маңғузиду! (Бу күй нәғмичиләрниң бешиға тапшурулуп, тарлиқ сазлар билән оқулсун).

Зәфания 3:17 Пәрвәрдигар Худайиң араңда, Қутқузидиған қудрәт Егисидур! У шатлиқ билән үстүңдә шатлиниду; Өз меһир-муһәббитидә арам алиду; Үстүңдә нахшилар ейтип яйрап-яшнайду.

Һагай 1:4 Бу өй техичила харабә турса, бу силәр тахтайдин безәлгән өйлириңларда яшайдиған вақитму? 1:5 Мана, Пәрвәрдигар мундақ дәйду: — — Қиливатқиниңлар үстидә көңүл қоюп ойлиниңлар! 1:6 Териғиниңлар көп, жиғивалидиғиниңлар аз; Йәйсиләр, бирақ тоймайсиләр; Ичисиләр, бирақ қанмайсиләр; Кийисиләр, бирақ һеч қандақ иллимайсиләр; Иш һәққи алғучи болса, Худди иш һәққини төшүк һәмянға салғанға охшаштур. 1:7 — Самави қошунларниң Сәрдари болған Пәрвәрдигар мундақ дәйду: — Қиливатқиниңлар үстидә көңүл қоюп ойлиниңлар!

Зәкәрия 12:10 Вә Мән Давут җәмәти вә Йерусалимда туруватқанлар үстигә шапаәт йәткүзгүчи вә шапаәт тилигүчи Роһни қуйимән; шуниң билән улар өзлири санҗип өлтүргән Маңа йәнә қарайду; бирисиниң тунҗа оғли үчүн матәм тутуп жиға-зерә көтәргәндәк улар Униң үчүн жиға-зерә көтириду; йәккә-йеганә оғлидин җуда болғучиниң дәрд-әләм тартқинидәк улар униң үчүн дәрд-әләм тартиду.

Малаки 4:2 Лекин намимдин әйминидиған силәр үчүн, қанатлирида шипа-дәрман елип келидиған, һәққанийлиқни парлитидиған Қуяш орнидин туриду; силәр талаға чиқип бордақ мозайлардәк қийғитип ойнайсиләр; 4:3 силәр рәзилләрни чәйләп дәссиветисиләр; улар Мән тәйярлиған күнидә тапиниңлар астида күл болиду, — дәйду самави қошунларниң Сәрдари болған Пәрвәрдигар.

Матта 28:18 Әйса уларниң йениға келип, мундақ деди: — Әрштә вә йәр йүзидә барлиқ һоқуқ маңа берилди. 28:19 Шуниң үчүн, берип пүткүл әлләрни [өзүмгә] мухлис қилип йетиштүрүңлар, шундақла уларни Ата, Оғул вә Муқәддәс Роһниң намиға тәвә қилип чөмүлдүрүп, 28:20 уларға мән силәргә тапилиған барлиқ әмирләргә әмәл қилишни үгитиңлар. Вә мана, мән заман ахириғичә һәр күни силәр билән биллә болимән. (aiōn g165)

Маркус 1:14 Әнди Йәһя соланғандин кейин, Әйса Галилийә өлкисигә берип: «Вақит-саити тошти, Худаниң падишалиғи йеқинлашти! Товва қилиңлар, хуш хәвәргә ишиниңлар!» дәп Худаниң падишалиғиниң хуш хәвирини җакалашқа башлиди. 1:16 [Шу күнләрдә] у Галилийә деңизи бойида кетиветип, Симон билән иниси Андриясни көрди. Улар белиқчи болуп, деңизға тор ташлавататти. 1:17 Әйса уларға: — Мениң кәйнимдин меңиңлар, мән силәрни адәм тутқучи белиқчи қилимән! — деди. 1:18 Улар шуан торлирини ташлап, униңға әгишип маңди.

Луқа 4:18 — «Пәрвәрдигарниң Роһи мениң вуҗудумда, Чүнки У мени йоқсулларға хуш хәвәрләр йәткүзүшкә мәсиһ қилди. Тутқунларға азатлиқни, Вә корларға көрүш шипасини җакалашқа, Езилгәнләрни халас қилишқа, Пәрвәрдигарниң шапаәт көрситидиған жилини җакалашқа мени әвәтти».

Юһанна 3:16 Чүнки Худа дуниядики инсанларни шу қәдәр сөйидуки, Өзиниң бирдин-бир йеганә Оғлини пида болушқа бәрди. Мәхсити, униңға етиқат қилған һәр бириниң һалак болмай, мәңгүлүк һаятқа еришиши үчүндур. (aiōnios g166) 3:17 Худа Оғлини дуниядики

инсанларни гунаға бекитиш үчүн әмәс, бәлки уларниң у арқилиқ қутқузулуши үчүн дунияға әвәтти.

Паалийәтлири 1:7 У уларға мундақ деди: — Ата Өз һоқуқиға асасән бекиткән вақит-пәйтләрни силәрниң билиш несивәңлар йоқ. 1:8 Бирақ Муқәддәс Роһ үстүңларға чүшкәндә силәр күч-қудрәткә егә болисиләр, Йерусалим, пүтүн Йәһудийә вә Самарийә бойичә һәм жаһанниң чәтлиригичә маңа гувачи болисиләр.

Римлиқларға 11:32 Чүнки Худа пүткүл инсанға рәһим-шәпқәт көрситиш үчүн, һәммәйләнни итаәтсизликкә солап қойди. (eleēsē g1653) 11:33 — Аһ! Худаниң даналиғи вә илим-һекмитиниң бебаһа байлиқлири һәм һесапсиз чоңқурлуғи! Униң һөкүмилириниң тегигә йәткили болмас! Униң йоллири издәп тепиштин шунчә жирақтур! 11:34 «Кимму Пәрвәрдигарниң ой-муддиалирини чүшинип йәтти? Кимму Униңға мәслиһәтчи болалиди?» 11:35 «Униңға ким авал бир нәрсә берип, Кейин уни қайтуруп бәр дейәлиди?». 11:36 Чүнки барлиқ мәвжудатлар Униңдин кәлгән, У арқилиқ мәвжут болуп туриду, Хәм Униң үчүн мәвжут болуп туриду. [Барлиқ] шан-шәрәп әбәткичә Униңға болғай! Амин. (aiōn g165)

Коринтлиқларға 1 6:9 Һәққанийсизларниң Худаниң падишалиғиға варислиқ қилалмайдиғанлиғини билмәмсиләр? Алдинип кәтмәңлар! Бузуқчилиқ қилғучилар, бутпәрәсләр, зина қилғучилар, бәччивазлар, башқа әрләр билән бузуқлуқ қилғучилар, 6:10 оғрилар, нәпсанийәтчиләр, һарақкәшләр, төһмәтхорлар яки алдамчи-каззаплар Худаниң падишалиғиға варислиқ қилалмайду; 6:11 бәзиңлар дәрвәқә шундақ болғансиләр; амма силәр Рәб Әйса Мәсиһниң намида вә Худайимизниң Роһи билән жуюлдуңлар, пак-муқәддәс қилиндиңлар, һәққаний қилиндиңлар.

Коринтлиқларға 2 5:17 Шуңа әнди бириси Мәсиһдә болса, у йеңи бир яритилғучидур! Кона ишлар өтүп, мана, һәммә иш йеңи болди! 5:18 Вә барлиқ ишлар Худадиндур; У бизни Мәсиһ арқилиқ Өзигә енақлаштурди, шундақла бизгә енақлаштуруш хизмитини тапшурди: — 5:19 демәк, Худа Мәсиһдә адәмләрниң итаәтсизликлирини уларниң әйиви билән һесаплашмай, аләмни Өзигә енақлаштурди; шуниңдәк бизгә енақлаштуруш хәвирини аманәт қилип тапшурди. 5:20 Шуңа худди Худа биз арқилиқ [адәмләрдин енақлиққа келишни] өтүнгинидәк, биз Мәсиһкә вакалитән әлчиләрдурмиз; Мәсиһниң орнида «Худаға енақлаштурулғайсиләр!» дәп өтүнимиз. 5:21 Гунаға һеч тонуш болмиған кишини Худа бизни дәп гунаниң өзи қилди; мәхсити шуки, бизниң Униңда Худаниң һәққанийлиғи болушимиз үчүндур.

Галатиялиқларға 1:6 Силәр өзүңларни Мәсиһниң меһри-шәпқити арқилиқ Чақирғучиниң йенидин шунчә тез жирақлаштуруп башқичә бир хил «хуш хәвәр»гә әгишип кетиватқиниңларға интайин һәйран қалмақтимән! 1:7 Әмәлийәттә у һеч қандақ башқа «хуш хәвәр» әмәстур! — пәқәтла бәзи кишиләр силәрни қаймақтуруп, Мәсиһниң хуш хәвирини бурмилимақчи болған, халас.

Әфәсуслуқларға 2:1 Вә силәр болсаңлар, қәбиһликлириңлар һәм гуналириңларда өлгән болуп, 2:2 бу дунияниң дәвригә әгишип, һаваниң һоқуқини тутқан һөкүмдарға, йәни бүгүнки күндә итаәтсизликтин болған пәрзәнтләрни қутритиватқан роһқа әгишип, бу ишларда илгири маңғансиләр; (aiōn g165) 2:3 биз һәр биримизму илгири шуларниң арисида әтлиримиздики шәһвәт-һәвәсләрдә һаят өткүзгәнмиз, әтлиримиз һәм өз ой-хиялимизниң хаһишлириға әмәл қилип, башқиларға охшаш, маһийәттә «ғәзәптики пәрзәнтләр» болғанмиз; 2:4 бирақ Худа, мол рәһим-шәпқәтни көрсәткүчи болуп, бизни сөйгәндә бизгә көрсәткән аләмбәхш меһир-муһәббити түпәйлидин, — 2:5 һәтта итаәтсизликләрдә

өлгән вақтимиздиму, бизгә Мәсиһ билән биллә җан киргүзүп (меһри-шәпқәт билән қутқузулдуңлар!), 2:6 бизни Униң билән биллә тирилдүрүп, әршләрдә Мәсиһ Әйса билән биллә олтарғузған; 2:7 мәхсити кәлгүси заманларда Униң Мәсиһ Әйсада бизгә қаритилған меһриванлиғи билән ипадиләнгән шапаитиниң шунчә ғайәт зор екәнлигини көситиштин ибарәттур; (aiōn g165) 2:8 чүнки силәр шәпқәт биләнла ишәш арқилиқ қутқузулдуңлар. Бу иш өзүңлардин кәлгән иш әмәс, бәлки Худадин кәлгән илтипат, 2:9 у задила адәмләрниң әмәл-әҗридин кәлмәйду, бу һәм һеч кимниң махтанмаслиғи үчүндур. 2:10 Чүнки биз Худаниң ишлигән һүнеридурмиз, хәйрхаһ ишлар үчүн Мәсиһ Әйсада яритилғанмиз; Худа әсли бизниң уларда меңишимиз үчүн бу ишларни алдин-ала тәйярлиған еди.

Филиппилиқларға 3:7 амма маңа немә иш «пайдилиқ» болса, буларни Мәсиһ сәвәвидин зиянлиқ дәп һесаплидим; 3:8 Мәсиһ Әйса Рәббимни тонушниң әвзәллиги вәҗидин, мән башқа һәммә ишни зиянлиқ дәп һесаплаймән; мән дәрвәқә Униң үчүнму һәммидин мәһрум болған; бәрһәқ, Мәсиһкә еришишим үчүн буларни ниҗасәт дәп һесаплаймәнки, 3:9 Мәсиһтә болуп, өзүмдики қандақтур һәққанийлиқ (Тәврат қанунидин чиққан һәққанийлиқ)тин ваз кечип, Мәсиһниң етиқат-садиқлиғи арқилиқ болған һәққанийлиқ, йәни етиқат арқилиқ Худадин болған һәққанийлиққа еришәләймән;

Колоссиликләргә 1:15 У болса көрүнмәс Худаниң сүрәт-образидур, пүткүл каинаттики тунҗидур; 1:16 чүнки Униңда барлиқ мәвҗудатлар, асмандики болсун, зиминдики болсун, көрүнидиған болсун, көрүнмәс болсун, мәйли тәхтләр, ғоҗайинлар, һөкүмранлиқлар, һоқуқдарлар болсун, барлиқ һәммә Униң тәрипидин вә Униң үчүн яритилғандур. 1:17 У һәммидин бурундур, вә һәммә мәвҗудатлар Униңда бир-биригә бағлинип турмақта; 1:18 У йәнә тәнниң, йәни җамаәтниң бешидур; у башлиништур, өлгәнләрдин тунҗа болуп тирилгүчидур; униңдики мәхсәт, Униң пүткүл мәвҗудатлар ичидә һәр җәһәттин әң үстүн орунда туруши үчүндур. 1:19 Чүнки Худа Өзиниң мукәммәл җәвһирини Униңда турғузушқа, 1:20 вә Униң арқилиқ барлиқ мәвҗудатларни Өзи билән әпләштүрүшкә лайиқ көргән еди, йәни, Униң крестта төкүлгән қени арқилиқ енақлиқ елип кәлгәндин кейин, — У арқилиқ мәйли зиминда болсун, әршләрдә болсун барлиқ мәвҗудатларни Өзи билән әпләштүрүшкә лайиқ көргән еди;

Тесалоникалиқ 1 4:1 Ахирида, и қериндашлар, биз Рәб Әйсада туруп силәрдин шуни өтүнимиз һәм җекиләймизки, силәр биздин Худани хурсән қилишқа қандақ меңишиңлар керәклигини тапшурувалғиниңлардәк һәм һазир шу бойичә меңиватқиниңлардәк, шундақ қилишиңлар техиму ешип ташқай. 4:2 Чүнки силәр бизниң Рәб Әйса арқилиқ силәргә немә әмирләрни тапилиғанлиғимизни билисиләр. 4:3 Чүнки Худаниң ирадиси шуки, пак-муқәддәс қилиниш, һәр қандақ бузуқчилиқтин сақлиниш, 4:4 йәни һәр бириңлар Худани тонумайдиған таипиләрдәк шәһваний һәвәсләргә берилмәй, бәлки қандақ қилип өз тенини башқуруп, уни пак-муқәддәсликтә ар-номус билән сақлашни үгинивелиштур.

Тесалоникалиқ 2 3:6 Әнди қериндашлар, Рәббимиз Әйса Мәсиһниң намида шуни тапилаймизки, биздин алған тәлимләргә риайә қилмай, тәртипсиз жүргәнләрдин өзүңларни нери тутуңлар. 3:7 Биздин қандақ үлгә елишиңлар керәклигини өзүңлар билисиләр; чүнки биз силәр билән биллә болғанда тәртипсиз жүрмигән едуқ. 3:8 Һеч кимниң ненини бекарға йемәйттуқ; бәлки биз һеч қайсиңларға еғиримизни салмаслиқ үчүн, кечә-күндүзләп тиришип-тирмишип җапалиқ ишләйттуқ. 3:9 Бундақ қилишимиз, силәрдин ярдәм күтүшкә һәқлиқ болмиғанлиғимиздин әмәс, бәлки өзимизни силәргә биздин яхши үлгә қалдуруп, силәрниң бизгә әгишишиңлар үчүн еди. 3:10 Чүнки биз

силәрниң йениңларда болғинимизда силәргә: «Бириси ишлимәймән десә, у йемисун!» дәп тапилиған едуқ.

Тимотийға 1 2:1 Мән һәммидин авал, [етиқатчиларға] пүткүл инсанлар үчүн Худадин тиләкләр тилишини, дуа-тилавәт қилишини, башқилар үчүн мураҗиәт қилишини вә тәшәккүрләр ейтишини, 2:2 болупму падишалар вә барлиқ әмәлдарлар үчүн дуа-тилавәт қилишини җекиләймән. Шундақ қилғанда, биз толуқ ихласмәнлик вә салмақлиқ билән тинич вә аман-есән һаят кәчүрәләймиз. 2:3 Бундақ дуа-тилавәт қилиш гөзәл иштур, Қутқузғучимиз Худани хурсән қилиду. 2:4 Чүнки У пүткүл инсанниң қутқузулуши вә уларниң һәқиқәтни тонуп йетишини халайду. 2:5 Чүнки бирла Худа бардур, Худа билән инсанлар арисида бир келиштүргүчиму бар, У болсиму Өзи инсан болуп кәлгән Мәсиһ Әйсадур.

Тимотийға 2 2:8 Сән Давутниң нәсли болған, өлүмдин тирилгән Әйса Мәсиһни мән йәткүзүватқан хуш хәвәр бойичә есиңдә чиң тут. 2:9 Бу хуш хәвәрни дәп көп харлиқ-мушәққәт чекип, һәтта җинайәтчи һесаплинип кишәнлинип ятимән. Һалбуки, Худаниң сөз-калами һеч кишәнләнмәйду! 2:10 Әнди мән дәл шу сәвәптин, [Худа] таллиған бәндиләрниң Мәсиһ Әйсада болған ниҗатқа мәңгүлүк шан-шәрәп билән еришиши үчүн һәммә ишқа бәрдашлиқ беримән. (aiōnios g166)

Титусқа 2:11 Чүнки Худаниң ниҗатни барлиқ инсанларға елип келидиған меһри-шәпқити аян болди; 2:12 у бизгә ихлассизлиқ вә бу дунияниң арзу-һәвәслирини рәт қилип, һазирқи заманда салмақ, һәққаний, ихласмән һаятни өткүзүшимиз билән, (aiōn g165) 2:13 улуқ Худа, ниҗаткаримиз Әйса Мәсиһниң шан-шәрәп билән келидиғанлиғиға болған мубарәк үмүтүмизниң әмәлгә ешишини интизарлиқ билән күтүшни үгитиду. 2:14 У бәдәл төләп бизни һәммә итаәтсизликләрдин азат қилиш һәмдә бизни өзи үчүн пак қилип, Өзигә мәнсуп болған, яхши әмәлләргә қизғин интилидиған хәлиқ қилишқа биз үчүн қурбан болди.

Филемонға 1:3 ХудаАтимиз вә Рәббимиз Әйса Мәсиһдин силәргә меһри-шәпқәт вә хатирҗәмлик болғай! 1:4 Рәббимиз Әйсаға вә барлиқ муқәддәс бәндиләргә болған меһир-муһәббитиң вә ишәш-етиқатиңни аңлап, мән дуалиримда һемишә сени яд етип туруватимән, сән үчүн тәшәккүр ейтимән; 1:6 Бизгә несип болған, Мәсиһни улуқлайдиған барлиқ яхши илтипатни толуқ тонуп йетишиң билән, сениң етиқатниң әмәллиридә мәртләрчә ортақлишишиң күчәйтилсун дәп дуа қилимән. 1:7 Чүнки сениң меһир-муһәббитиң маңа зор хошаллиқ вә риғбәт елип кәлди; чүнки и қериндишим, муқәддәс бәндиләрниң ич-бағирлири сениң арқилиқ көп сөйүндүрүлди.

Ибранийларға 1:1 Худа бурунқи заманларда ата-бовиларға пәйғәмбәрләр арқилиқ түркүм-түркүм бойичә вә нурғун йоллар билән сөз қилған болуп, 1:2 мошу ахирқи күнләрдә болса бизгә Оғли арқилиқ сөзлиди. У Оғлини пүткүл мәвҗудатниң мирасхори қилип бекәткән, Униң арқилиқ каинатларни яратқан. (aiōn g165) 1:3 У Худаниң шан-шәривидин парлиған нур, Униң әйнийитиниң ипадисидур, У қудрәтлик сөз-калами билән пүткүл каинаттики мәвҗудатни өз орнида турғузуватқан болуп, У гуналарни тазилаш хизмитини ада қилғандин кейин, әрштики шану-шәвкәт егисиниң оң йенида олтарди.

Яқуп 1:16 Шуңа сөйүмлүк қериндашлирим, алдинип қалмаңлар! 1:17 Барлиқ жүксәк сехийлиқ вә һәр бир мукәммәл илтипат жуқуридин, йәни [асмандики] [барлиқ] йоруқлуқларниң Атисидин чүшүп келиду; Униңда һеч қандақ өзгириш болмайду яки Униңда «айлиниш» билән һасил болидиған көләңгиләрму болмайду. 1:18 У бизни [Өзи

яратқан барлиқ] мәвҗудатларниң ичидә Өзигә дәсләп пишқан мевидәк болсун дәп, Өз ирадиси бойичә бизни һәқиқәтниң сөз-калами арқилиқ туғдурди.

Петрус 1 **3:18** Чүнки Мәсиһ бизни Худа билән яраштуруш үчүн, йәни Һәққаний Болғучи һәққаний әмәсләрни дәп, бирла қетимлиқ азап-оқубәт чәкти; гәрчә У тән җәһәттә өлтүрүлгән болсиму, лекин роһта җанландурулди;

Петрус 2 **1:3** Бу [дуайимниң] асаси — биз бизни Өзиниң шан-шәриви вә есил пәзилитиниң тәсири арқилиқ Чақирғучини чоңқур тонуғанлиғимиз үчүн, Униң илаһий күч-қудрити һаятимизға вә ихласмәнликтә меңишимизға керәклик болған һәммини ата қилди. **1:4** У мошу пәзиләтлири арқилиқ бизгә қиммәтлик, әң улуқ вәдиләрни бәрди, булар билән силәр бу дунийдики һавайи-һәвәсләрдин болған ипласлиқтин қутулуп, Худалиқ тәбиәткә ортақ несип болалайсиләр.

Юһанна 1 **2:1** И әзиз балилирим, мән силәрни гуна садир қилмисун дәп, бу сөзләрни йезиватимән. Мабада бириси гуна садир қилса, Атиниң йенида бир ярдәмчи вәкилимиз, йәни Һәққаний Болғучи Әйса Мәсиһ бардур. **2:2** У Өзи гуналиримиз үчүн [җазани көтәргүчи] кафарәттур; мошу кафарәт пәқәт бизниң гуналиримиз үчүнла әмәс, бәлки пүткүл дунийдикиләрниң гуналири үчүндур.

Юһанна 2 **1:7** Чүнки нурғун алдамчилар дунияниң җай-җайлирида чиқти. Улар Әйсаниң дунияға инсаний тәндә кәлгән Мәсиһ екәнлигини етирап қилмайду. Бундақлар дәл алдамчи вә дәҗҗалдур.

Юһанна 3 **1:4** Маңа нисбәтән, әзиз балилиримниң һәқиқәттә меңиватқанлиғини аңлаштинму чоң хошаллиқ йоқтур.

Йәһуда **1:3** И сөйүмлүклирим, мән әсли силәргә ортақ бәһримән болуватқан ниҗатимиз тоғрисида хәт йезишқа зор иштияқим болсиму, лекин һазир буниң орниға силәрни муқәддәс бәндиләргә бир йолила аманәт қилинған етиқатни қолуңлардин бәрмәсликкә җиддий күрәш қилишқа җекиләп ушбу хәтни язмисам болмиди. **1:4** Чүнки мәлум кишиләр — ихлассиз адәмләр, хелә бурунла муну сораққа тартилишқа пүтүлгәнләр араңларға суқунуп киривалған. Улар Худаниң меһри-шәпқитини бузуқлуқ қилишниң банисиға айландурувалған, бирдин-бир Егимиз вә Рәббимиз Әйса Мәсиһдин танған адәмләрдур.

Вәһий **3:19** Мән кимни сөйсәм, шуниң әйивини көрситип тәрбийиләймән; шуниң үчүн қизғин көйүп-пишип товва қил. **3:20** Мана, Мән һазир ишик алдида туруп, ишикни қеқиватимән. Әгәр бири авазимни аңлап ишикни ачса, униң йениға киримән. Мән униң билән, уму Мән билән биллә ғизалиниду. **3:21** Ғәлибә қилғучини болса, Мәнму ғәлибә қилип, Атамниң тәхтидә униң билән биргә олтарғинимдәк, униму тәхтимдә Мән билән биргә олтиришқа муйәссәр қилимән. **3:22** Қулиқи барлар Роһниң җамаәтләргә дегәнлирини аңлисун!»

Reader's Guide

Uyghur tili at AionianBible.org/Readers-Guide

The Aionian Bible republishes public domain and Creative Common Bible texts that are 100% free to copy and print. The original translation is unaltered and notes are added to help your study. The notes show the location of eleven special Greek and Hebrew Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and for all mankind, and the nature of afterlife destinies.

Who has the authority to interpret the Bible and examine the underlying Hebrew and Greek words? That is a good question! We read in 1 John 2:27, *"As for you, the anointing which you received from him remains in you, and you do not need for anyone to teach you. But as his anointing teaches you concerning all things, and is true, and is no lie, and even as it taught you, you remain in him."* Every Christian is qualified to interpret the Bible! Now that does not mean we will all agree. Each of us is still growing in our understanding of the truth. However, it does mean that there is no infallible human or tradition to answer all our questions. Instead the Holy Spirit helps each of us to know the truth and grow closer to God and each other.

The Bible is a library with 66 books in the Protestant Canon. The best way to learn God's word is to read entire books. Read the book of Genesis. Read the book of John. Read the entire Bible library. Topical studies and cross-referencing can be good. However, the safest way to understand context and meaning is to read whole Bible books. Chapter and verse numbers were added for convenience in the 16th century, but unfortunately they can cause the Bible to seem like an encyclopedia. The Aionian Bible is formatted with simple verse numbering, minimal notes, and no cross-referencing in order to encourage the reading of Bible books.

Bible reading must also begin with prayer. Any Christian is qualified to interpret the Bible with God's help. However, this freedom is also a responsibility because without the Holy Spirit we cannot interpret accurately. We read in 1 Corinthians 2:13-14, *"And we speak of these things, not with words taught by human wisdom, but with those taught by the Spirit, comparing spiritual things with spiritual things. Now the natural person does not receive the things of the Spirit of God, for they are foolishness to him, and he cannot understand them, because they are spiritually discerned."* So we cannot understand in our natural self, but we can with God's help through prayer.

The Holy Spirit is the best writer and he uses literary devices such as introductions, conclusions, paragraphs, and metaphors. He also writes various genres including historical narrative, prose, and poetry. So Bible study must spiritually discern and understand literature. Pray, read, observe, interpret, and apply. Finally, *"Do your best to present yourself approved by God, a worker who does not need to be ashamed, properly handling the word of truth."* 2 Timothy 2:15. *"God has granted to us his precious and exceedingly great promises; that through these you may become partakers of the divine nature, having escaped from the corruption that is in the world by lust. Yes, and for this very cause adding on your part all diligence, in your faith supply moral excellence; and in moral excellence, knowledge; and in knowledge, self-control; and in self-control patience; and in patience godliness; and in godliness brotherly affection; and in brotherly affection, love. For if these things are yours and abound, they make you to be not idle nor unfruitful to the knowledge of our Lord Jesus Christ,"* 2 Peter 1:4-8.

Glossary

Uyghur tili at AionianBible.org/Glossary

The Aionian Bible un-translates and instead transliterates eleven special words to help us better understand the extent of God's love for individuals and all mankind, and the nature of afterlife destinies. The original translation is unaltered and a note is added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. Compare the meanings below to the Strong's Concordance and Glossary definitions.

Abyssos g12

Greek: proper noun, place
Usage: 9 times in 3 books, 6 chapters, and 9 verses
Meaning:
Temporary prison for special fallen angels such as Apollyon, the Beast, and Satan.

aïdios g126

Greek: adjective
Usage: 2 times in Romans 1:20 and Jude 6
Meaning:
Lasting, enduring forever, eternal.

aiōn g165

Greek: noun
Usage: 127 times in 22 books, 75 chapters, and 102 verses
Meaning:
A lifetime or time period with a beginning and end, an era, an age, the completion of which is beyond human perception, but known only to God the creator of the aiōns, Hebrews 1:2. Never meaning simple endless or infinite chronological time in Greek usage. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs.

aiōnios g166

Greek: adjective
Usage: 71 times in 19 books, 44 chapters, and 69 verses
Meaning:
From start to finish, pertaining to the age, lifetime, entirety, complete, or even consummate. Never meaning simple endless or infinite chronological time in Koine Greek usage. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs.

eleēsē g1653

Greek: verb, aorist tense, active voice, subjunctive mood, 3rd person singular
Usage: 1 time in this conjugation, Romans 11:32
Meaning:
To have pity on, to show mercy. Typically, the subjunctive mood indicates possiblity, not certainty. However, a subjunctive in a purpose clause is a resulting action as certain as the causal action. The subjunctive in a purpose clause functions as an indicative, not an optative. Thus, the grand conclusion of grace theology in Romans 11:32 must be clarified. God's mercy on all is not a possibility, but a certainty. See ntgreek.org.

Geenna g1067
Greek: proper noun, place
Usage: 12 times in 4 books, 7 chapters, and 12 verses
Meaning:
Valley of Hinnom, Jerusalem's trash dump, a place of ruin, destruction, and judgment in this life, or the next, though not eternal to Jesus' audience.

Hadēs g86
Greek: proper noun, place
Usage: 11 times in 5 books, 9 chapters, and 11 verses
Meaning:
Synonomous with Sheol, though in New Testament usage Hades is the temporal place of punishment for deceased unbelieving mankind, distinct from Paradise for deceased believers.

Limnē Pyr g3041 g4442
Greek: proper noun, place
Usage: Phrase 5 times in the New Testament
Meaning:
Lake of Fire, final punishment for those not named in the Book of Life, prepared for the Devil and his angels, Matthew 25:41.

Sheol h7585
Hebrew: proper noun, place
Usage: 66 times in 17 books, 50 chapters, and 64 verses
Meaning:
The grave or temporal afterlife world of both the righteous and unrighteous, believing and unbelieving, until the general resurrection.

Tartaroō g5020
Greek: proper noun, place
Usage: 1 time in 2 Peter 2:4
Meaning:
Temporary prison for particular fallen angels awaiting final judgment.

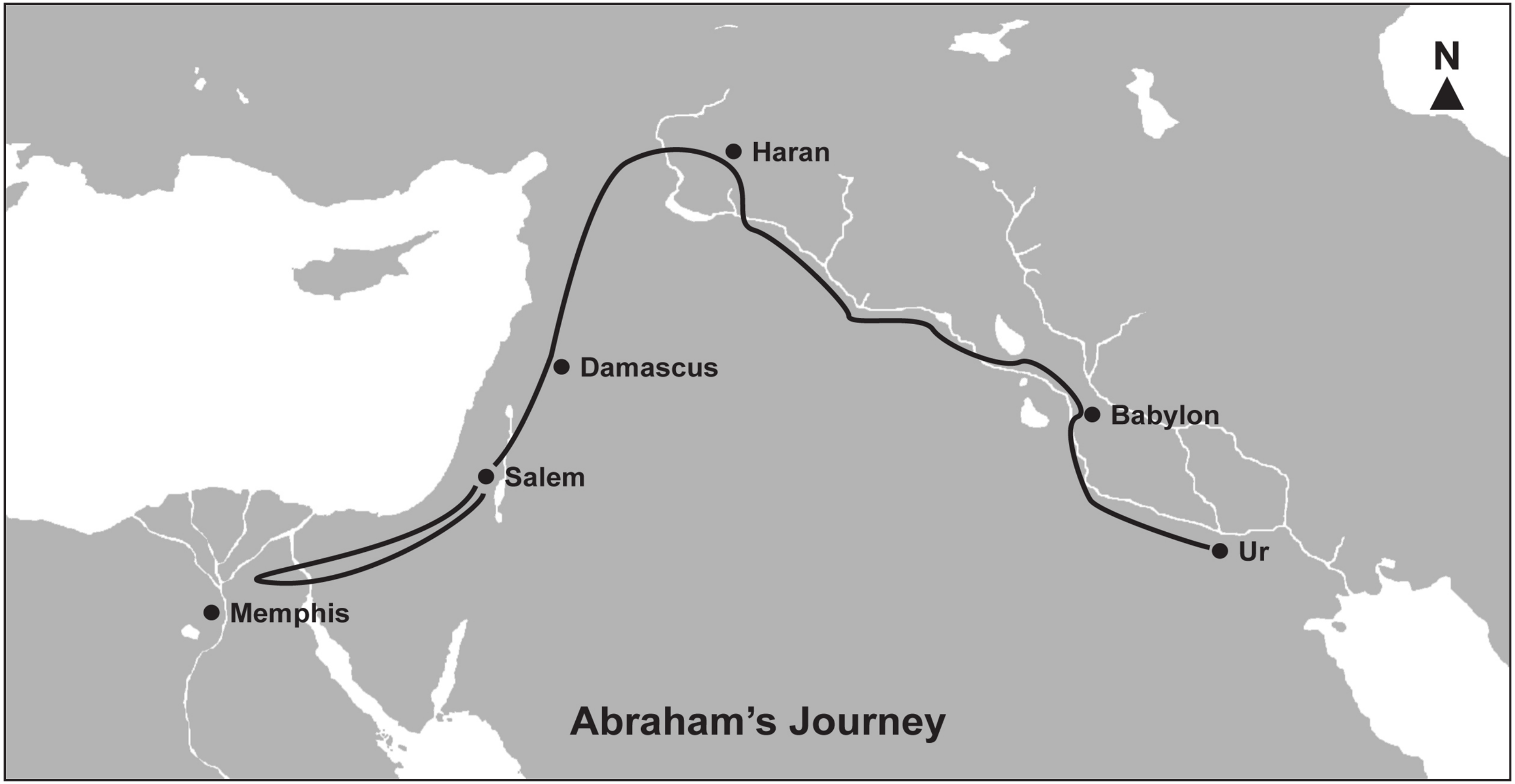

Етиқати болғачқа, Худа Ибраһимни униңға мирас сүпитидә бәрмәкчи болған зиминға беришқа чақирғанда, у итаәт қилди;
у қәйәргә баридиғанлиғини билмәй туруп йолға чиқти. - Ибранийларға 11:8

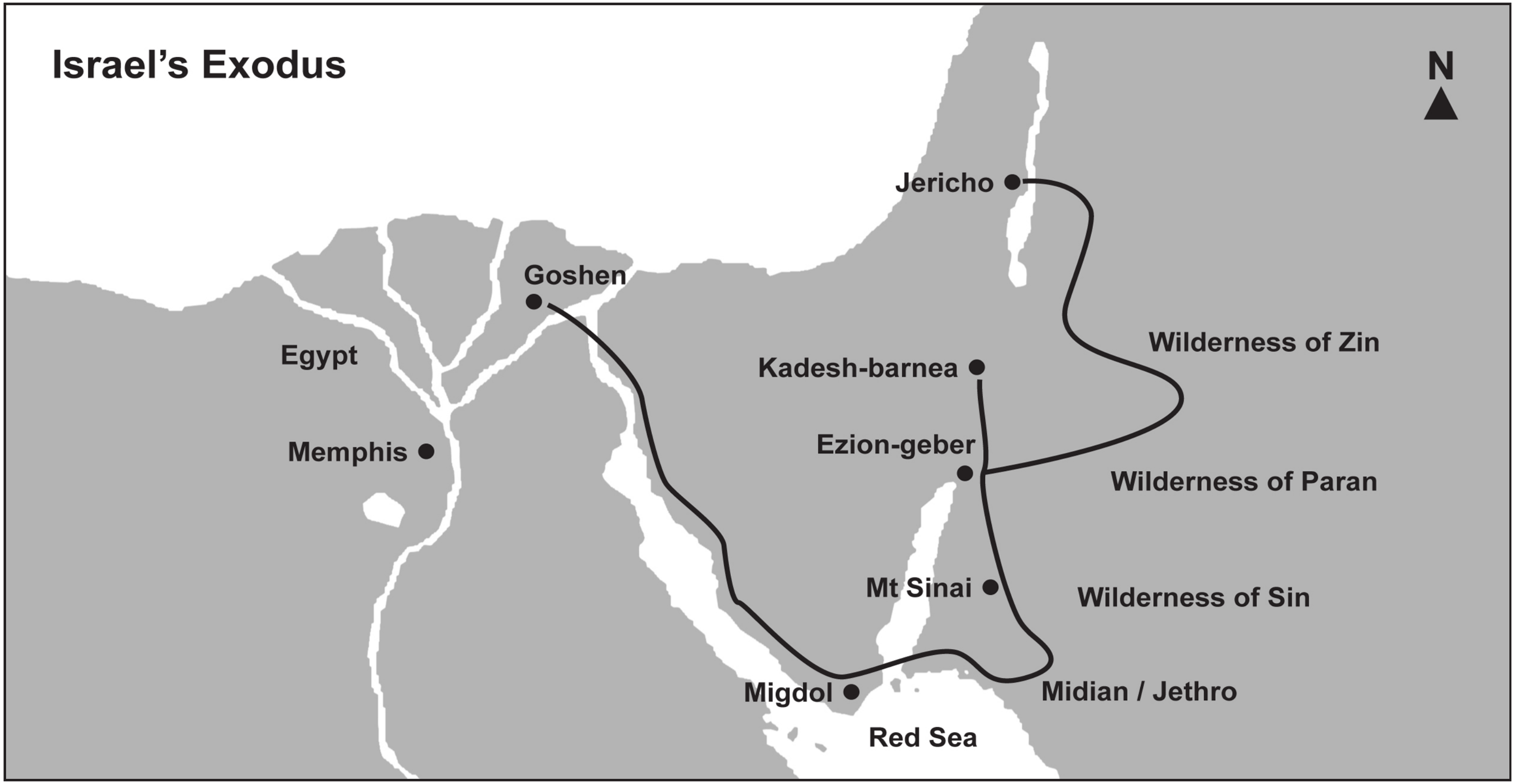

Амма Пирәвн хәлиқни кетишкә қойғандин кейин, Филистийләрниң зиминидики йол йеқин болсиму, Худа уларни шу йол билән башлимиди; чүнки у: «хәлқим җәңгә учрап қалса, қорқуп пушайман қилип, Мисирға йенип кетиши мүмкин» дәп ойлиған еди. - Мисирдин чиқиш 13:17

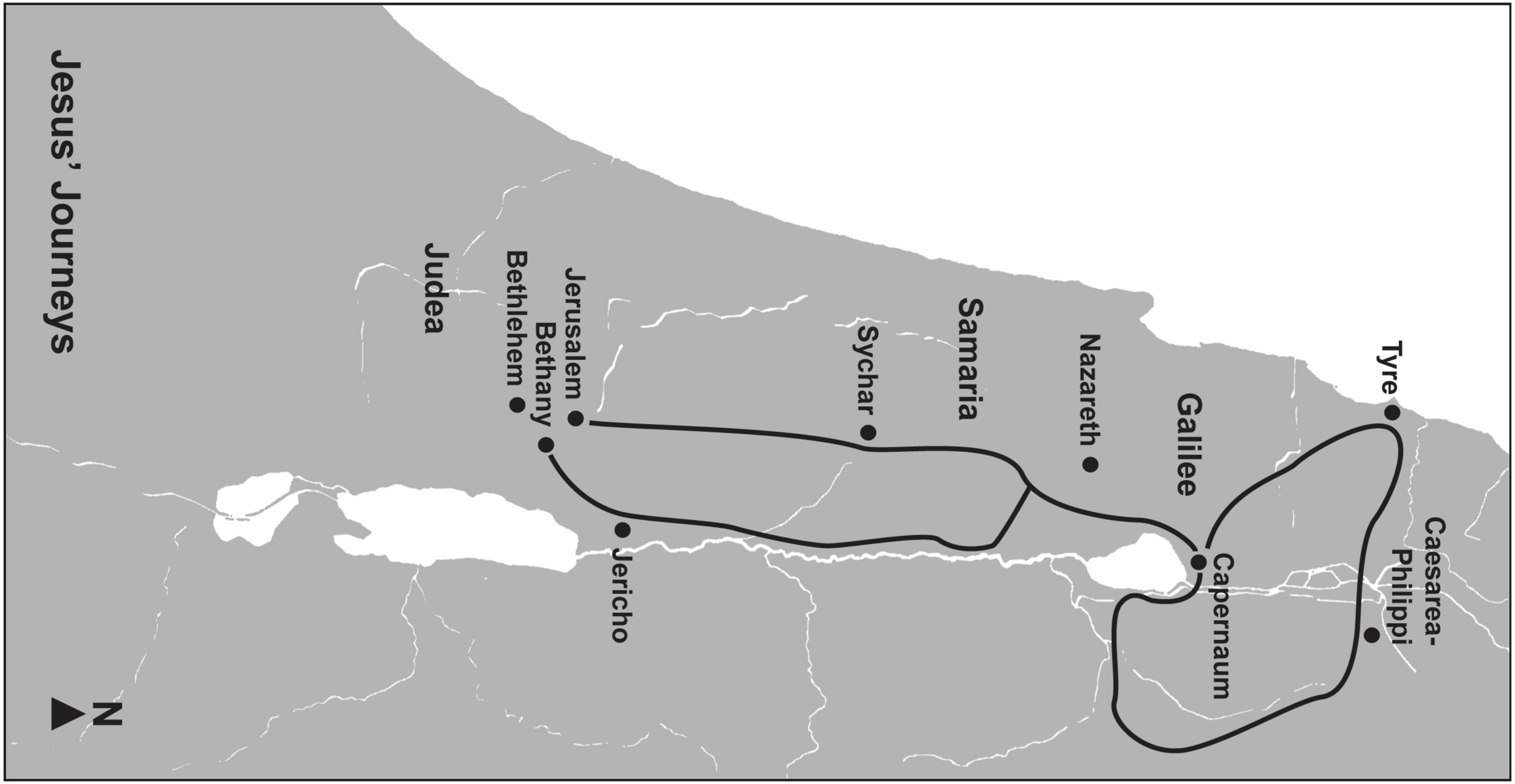

Чүнки Инсаноғлиму дәрвәқә шу йолда көпчилик мениң хизмитимдә болсун демәй, бәлки көпчиликниң хизмитидә болай вә җенимни пида қилиш бәдилигә нурғун адәмләрни һөрлүккә чиқирай дәп кәлди. - Маркус 10:45

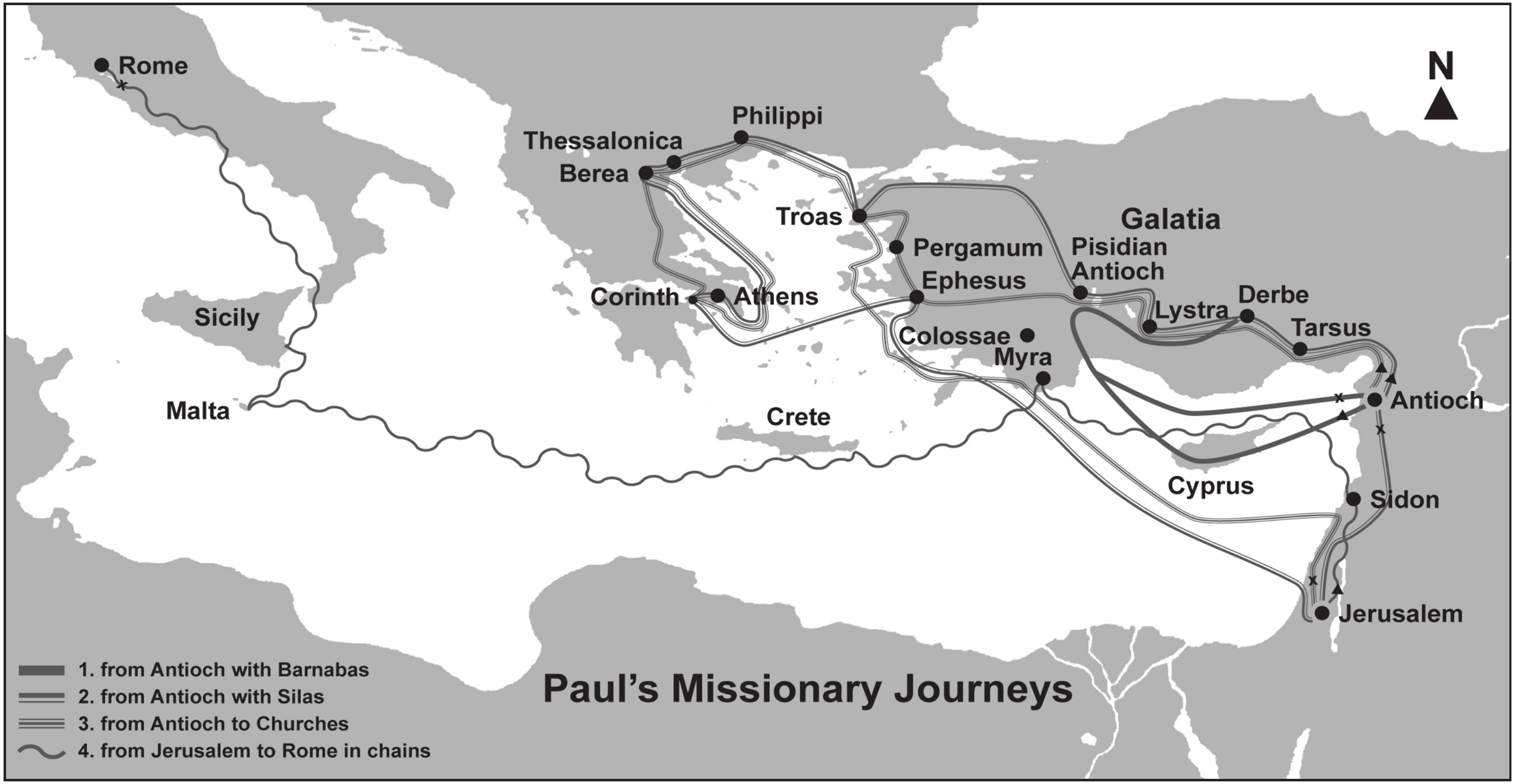

Расуллуққа таллап чақирилған, Худаниң хуш хәвирини җакалашқа айрип тайинланған, Мәсиһ Әйсаниң қули болған мәнки Павлустин салам!

- Римлиқларға 1:1

Creation 4004 B.C.

Adam and Eve created	4004
Tubal-cain forges metal	3300
Enoch walks with God	3017
Methuselah dies at age 969	2349
God floods the Earth	2349
Tower of Babel thwarted	2247
Abraham sojourns to Canaan	1922
Jacob moves to Egypt	1706
Moses leads Exodus from Egypt	1491
Gideon judges Israel	1245
Ruth embraces the God of Israel	1168
David installed as King	1055
King Solomon builds the Temple	1018
Elijah defeats Baal's prophets	896
Jonah preaches to Nineveh	800
Assyrians conquer Israelites	721
King Josiah reforms Judah	630
Babylonians capture Judah	605
Persians conquer Babylonians	539
Cyrus frees Jews, rebuilds Temple	537
Nehemiah rebuilds the wall	454
Malachi prophecies the Messiah	416
Greeks conquer Persians	331
Seleucids conquer Greeks	312
Hebrew Bible translated to Greek	250
Maccabees defeat Seleucids	165
Romans subject Judea	63
Herod the Great rules Judea	37

(The Annals of the World, James Uusher)

Jesus Christ born 4 B.C.

New Heavens and Earth

	Christ returns for his people
1956	Jim Elliot martyrd in Ecuador
1830	John Williams reaches Polynesia
1731	Zinzendorf leads Moravian mission
1614	Japanese kill 40,000 Christians
1572	Jesuits reach Mexico
1517	Martin Luther leads Reformation
1455	Gutenberg prints first Bible
1323	Franciscans reach Sumatra
1276	Ramon Llull trains missionaries
1100	Crusades tarnish the church
1054	The Great Schism
997	Adalbert marytyrd in Prussia
864	Bulgarian Prince Boris converts
716	Boniface reaches Germany
635	Alopen reaches China
569	Longinus reaches Alodia / Sudan
432	Saint Patrick reaches Ireland
397	Carthage ratifies Bible Canon
341	Ulfilas reaches Goth / Romania
325	Niceae proclaims God is Trinity
250	Denis reaches Paris, France
197	Tertullian writes Christian literature
70	Titus destroys the Jewish Temple
61	Paul imprisoned in Rome, Italy
52	Thomas reaches Malabar, India
39	Peter reaches Gentile Cornelius
33	Holy Spirit empowers the Church

(Wikipedia, Timeline of Christian missions)

Resurrected 33 A.D.

<table>
<tr><td colspan="3">What are we?</td><td colspan="2">Genesis 1:26 - 2:3</td></tr>
<tr><td colspan="3">How are we sinful?</td><td colspan="2">Romans 5:12-19</td></tr>
<tr><td colspan="3" rowspan="3">Where are we?</td><td colspan="2"></td></tr>
<tr><td colspan="2">Innocence</td></tr>
<tr><td>Eternity Past</td><td>Creation 4004 B.C.</td></tr>
<tr><td rowspan="12">Who are we?</td><td rowspan="3">God</td><td>Father</td><td rowspan="3">John 10:30

God’s perfect fellowship</td><td rowspan="7">Genesis 1:31

God’s perfect fellowship with Adam in The Garden of Eden</td></tr>
<tr><td>Son</td></tr>
<tr><td>Holy Spirit</td></tr>
<tr><td rowspan="3">Mankind</td><td>Living</td><td rowspan="9">Genesis 1:1

No Creation
No people</td></tr>
<tr><td>Deceased believing</td></tr>
<tr><td>Deceased unbelieving</td></tr>
<tr><td rowspan="6">Angels</td><td>Holy</td></tr>
<tr><td>Imprisoned</td><td rowspan="5">Genesis 1:31

No Fall
No unholy Angels</td></tr>
<tr><td>Fugitive</td></tr>
<tr><td>First Beast</td></tr>
<tr><td>False Prophet</td></tr>
<tr><td>Satan</td></tr>
<tr><td colspan="3">Why are we?</td><td colspan="2">Romans 11:25-36, Ephesian 2:7</td></tr>
</table>

Mankind is created in God’s image, male and female He created us

Sin entered the world through Adam and then death through sin

When are we? ▼

<table>
<tr><td colspan="4">Fallen</td><td>Glory</td></tr>
<tr><td>Fall to sin
No Law</td><td>Moses’ Law
1500 B.C.</td><td>Christ
33 A.D.</td><td>Church Age
Kingdom Age</td><td>New Heavens
and Earth</td></tr>
<tr><td colspan="4">1 Timothy 6:16
Living in unapproachable light</td><td rowspan="7">Acts 3:21
Philippians 2:11
Revelation 20:3

God’s perfectly restored fellowship with all Mankind praising Christ as Lord in the Holy City</td></tr>
<tr><td colspan="2">John 8:58
Pre-incarnate</td><td>John 1:14
Incarnate</td><td>Luke 23:43
Paradise</td></tr>
<tr><td colspan="2">Psalm 139:7
Everywhere</td><td colspan="2">John 14:17
Living in believers</td></tr>
<tr><td colspan="4">Ephesians 2:1-5
Serving the Savior or Satan on Earth</td></tr>
<tr><td colspan="4">Luke 16:22
Blessed in Paradise</td></tr>
<tr><td colspan="4">Luke 16:23, Revelation 20:5,13
Punished in Hades until the final judgment</td></tr>
<tr><td colspan="4">Hebrews 1:14
Serving mankind at God’s command</td></tr>
<tr><td colspan="4">2 Peter 2:4, Jude 6
Imprisoned in Tartarus</td><td rowspan="4">Matthew 25:41
Revelation 20:10

Lake of Fire prepared for the Devil and his Angels</td></tr>
<tr><td colspan="3" rowspan="3">1 Peter 5:8, Revelation 12:10

Rebelling against Christ
Accusing mankind</td><td>Revelation 20:13
Thalaasa</td></tr>
<tr><td>Revelation 19:20
Lake of Fire</td></tr>
<tr><td>Revelation 20:2
Abyss</td></tr>
</table>

For God has bound all over to disobedience in order to show mercy to all

Destiny

Uyghur tili at AionianBible.org/Destiny

The Aionian Bible shows the location of eleven special Greek and Hebrew Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and for all mankind, and the nature of after-life destinies. The underlying Hebrew and Greek words typically translated as *Hell* show us that there are not just two after-life destinies, Heaven or Hell. Instead, there are a number of different locations, each with different purposes, different durations, and different inhabitants. Locations include 1) Old Testament *Sheol* and New Testament *Hadēs*, 2) *Geenna*, 3) *Tartaroō*, 4) *Abyssos*, 5) *Limnē Pyr*, 6) *Paradise*, 7) *The New Heaven*, and 8) *The New Earth*. So there is reason to review our conclusions about the destinies of redeemed mankind and fallen angels.

The key observation is that fallen angels will be present at the final judgment, 2 Peter 2:4 and Jude 6. Traditionally, we understand the separation of the Sheep and the Goats at the final judgment to divide believing from unbelieving mankind, Matthew 25:31-46 and Revelation 20:11-15. However, the presence of fallen angels alternatively suggests that Jesus is separating redeemed mankind from the fallen angels. We do know that Jesus is the helper of mankind and not the helper of the Devil, Hebrews 2. We also know that Jesus has atoned for the sins of all mankind, both believer and unbeliever alike, 1 John 2:1-2. Deceased believers are rewarded in Paradise, Luke 23:43, while unbelievers are punished in Hades as the story of Lazarus makes plain, Luke 16:19-31. Yet less commonly known, the punishment of this selfish man and all unbelievers is before the final judgment, is temporal, and is punctuated when Hades is evacuated, Revelation 20:13. So is there hope beyond Hades for unbelieving mankind? Jesus promised, *"the gates of Hades will not prevail,"* Matthew 16:18. Paul asks, *"Hades where is your victory?"* 1 Corinthians 15:55. John wrote, *"Hades gives up,"* Revelation 20:13.

Jesus comforts us saying, *"Do not be afraid,"* because he holds the keys to *unlock* death and Hades, Revelation 1:18. Yet too often our *Good News* sounds like a warning to *"be afraid"* because Jesus holds the keys to *lock* Hades! Wow, we have it backwards! Hades will be evacuated! And to guarrantee hope, once emptied, Hades is thrown into the Lake of Fire, never needed again, Revelation 20:14.

Finally, we read that anyone whose name is not written in the Book of Life is thrown into the Lake of Fire, the second death, with no exit ever mentioned or promised, Revelation 21:1-8. So are those evacuated from Hades then, *"out of the frying pan, into the fire?"* Certainly, the Lake of Fire is the destiny of the Goats. But, do not be afraid. Instead, read the Bible's explicit mention of the purpose of the Lake of Fire and the identity of the Goats, *"Then he will say also to those on the left hand, 'Depart from me, you cursed, into the consummate fire which is prepared for... the devil and his angels,'"* Matthew 25:41. Bad news for the Devil. Good news for all mankind!

Faith is not a pen to write your own name in the Book of Life. Instead, faith is the glasses to see that the love of Christ for all mankind has already written our names in Heaven. Jesus said, *"You did not choose me, but I chose you," John 15:16*. Though unbelievers will suffer regrettable punishment in Hades, redeemed mankind will never enter the Lake of Fire, prepared for the devil and his angels. And as God promised, all mankind will worship Christ together forever, Philippians 2:9-11.

Шуниң үчүн, берип пүткүл әлләрни [өзүмгә] мухлис қилип йетиштүрүңлар, шундақла уларни Ата, Оғул вә Муқәддәс Роһниң намиға тәвә қилип чөмүлдүрүп,

\- Матта 28:19